

The Project Gutenberg eBook of Bathseba: Davidin puheluja itsensä kanssa, by Volter Kilpi

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Bathseba: Davidin puheluja itsensä kanssa

Author: Volter Kilpi

Release date: October 20, 2012 [EBook #41120]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK BATHSEBA: DAVIDIN PUHELUJA ITSENSÄ KANSSA ***

E-text prepared by Tapio Riikonen

BATHSEBA

Davidin puheluja itsensä kanssa

Kirj.

VOLTER KILPI

Otava, Helsinki, 1900.
Päivälehdän kirjapainossa.

I.

Yö on tumma, ja syvällä taivaalla palavat tähdet... Ja minä David, Israelin kuningas, istun tässä huoneeni katolla, ja poikittain minun polvieni päällä lepää kantele, mutta minä en soita sillä, vaan annan käsieni toimetomina levätä sen kielillä, ja katselen ulos eteeni, sillä yö on syvä minun edessäni ja yön sylissä seisoo hämärä erämaa, joka on kätkenyt itsensä pimeyden taa.

Minä olen istunut tässä siitä asti, kun ehtoonpunerrus sammui, ja nyt on taivas kelmentynyt ja hämärä on ottanut silmistä viheriäiset puistot jalkojen edessä ja väräjävät lakeudet kaukana. Ja nyt on yön sydän ja hiljaisuus. Mutta minä en ole noussut ylös ja huoneeseni mennyt, vaan istun tässä ja katselen; enkä minä saataksaan nousta ylös ja mennä pois, sillä minun sydämeni on vangittu, niin että minä tähän jään istumaan ja katsomaan.

Sillä erämaa on syvä ja rannaton minun edessäni, ja tumma yö hivelee, ja yön sylistä nousee lämmin ja palava tuuli ja lehyy minun poskillani. Ja vaikka minä tiedän, että Jerusalem, minun kaupunkini,

lepää alhaalla jalkojeni edessä, ja vaikka sen valkeat keinuvat minun silmissäni, niin näkyy se minulle vaan niinkuin valutus, enkä minä sitä huomaakaan, sillä minä en katsele sitä, vaan minun silmäni vaeltavat ulos kaukaisuuteen ja jäävät sinne. Ja minä katselen yhtäpäätä sinne, missä syvä yö ja hämäryyden ranta keinuvat. Ja kun minä katson, niin minä kumarrun istuimellani hiukan ja minun hengitykseni käy nopeasti.

Sillä minä rakastan syvää ja yötistä erämaata, jonka rantaa minä en silmilläni tavoita. Ja kun minä tässä liikahtamatta istun ja katselen, niin mieli keinuu minussa, ja rinta raukeentuu. Ja minä olen itsessäni vangittu, niin etten minä voi silmiäni pois kääntää; ja minun rinnalleni on hekumaksi, kun minä saan eteenpäin kumarruksissa olla, ja eteeni tuijottaa, niin että silmät siitä katsomisesta jäykistyvät.

Yötä ja erämaata minä rakastan, ja minä janoon nähdä, kun ne toistensa sylissä lepäävät. Sillä minä näen ne niinkuin kaksi rakastavaista, jotka toisensa ovat löytäneet ja yhteen halaukseen sulavat. Voi, te kaksi rakastavaista, minä tiedän teidän olonne, ja sydämeni pakahtuu minun mieleni syvästä käynnistä, kun minä silmäini edessä teidän syleilevän näen. Sinä erämaa, sinä syvä ja kuiva ja kuuma, omassa rinnassani minä elän mitä sinä olet, sinä minun sydämeni oma kuva! Kun päivisin keltaisena makaat ja janon henki ylläsi lepää, oh! kun minä näen sen himon ja sen kuumun ja kuivan polton, joka jokaisessa jäsenessäsi hiipii ja hituu, himosi, himosi, palavan taivaan sinä nielisit päältäsi ja yhtä janoiseksi jäisit, oh, kun minä sinua silloin muistelen, niin minä näännyn, ikäänkuin sinun povesi kuiva tuuli minun ottaisi ja polttaisi. Mutta nyt kun vapahtava yö on virvonnut ja sinun päällesi hiipinyt, ja hervottomana sinun avattuun syliisi vajonnut, nyt minä tunnen, kuinka sinun tummasta ja rajattomasta sylistäsi täytetyn rakkauden raskas ja hivelevä hengitys nousee, ja minä tunnen itseäni pyöräyttävän, oi, kun olisin se tuuli, joka raskaana kuumun sylisi yllä hengähtelee. Te tummat rakastavaiset minun edessäni, jotka toistenne sylissä olette ja hengitätte ja minun saatte vapisemaan itsessäni, minä istun tässä, enkä minä enää saata istua paikallani, vaan nousen ylös istuimeltani ja käyn kattoni reunalle asti ja seisahdun vasta siinä, missä pimeys minun jalkojeni eteen aukeentuu, ja seison siinä ja levitän käteni teitä kohden. Oi, te kaksi rakastavaista, minä heittäisin itseni teidän rakkautenne mereen, sillä se on vapisevaa hekumaa täynnä, ja minä kylpisin siinä ja minä tahtoisin joka jäseneneni olevan paljaana, että se olisi selvä kylpy. Oh, käteni minä levitän, ja minä vapisen itsessäni, ja rintaani minä imen kuumaa tuoksua. Sillä minä tahtoisin rakastaa, rakastaa, ja minä tahtoisin heittää itseni rakkauteen, ikäänkuin syvään ja vilvoittavaan mereen.

Voi, miks'en minä raueta saa, ja palavaksi halaukseksi haihtua, sillä minun sydämeni nousee minussa niin, että minä kärsin itseni alla. Oih, sillä minun on hätä ja minun on vaikea olla, ja minä pakahdun mieleni haaveiden alla, voi, sillä minä olen kuivuuden ja kuumuuden palava henki, joka hourin. Tässä seison minä ylhäällä kattoni partaalla ja ojentelen käsiäni ulos pimeää yötä kohden ja pusertelen käsivarsiani: missä, missä on se viheriä lehti, jonka minä saisin rintaani vastaan likistää, oh! minä likistäisin sitä, ja sen viheriän minä imisin ja olisin sille kuin kulo; minun sydämeni janoon minä sen joisin, joisin niin tykähtäen, että minä joka pisaran siitä imisin, ja sitte ... sitte janoisin taas: olisi janoni niinkuin kuuma huuru, joka taivastakin halajaisi nuolla. Voi minun rintaani, ja voi rintani hituvaa janoa. Käsilläni minä pusertelen rintaani ja minä voiinkin pidätetyllä äänellä. Voi, sillä minä olen kipeä itsessäni ja minun huutoni on kuuma.

Minä uuvun, enkä minä kestä enää, minä annan käsieni vaipua ja käännyn kattoni reunalta ja palaan istuimelleni takaisin. Tässä minä nyt istun ja nojaan ja pidän heikoin käsin istuimeni nojasta. Lepaja, lepaja, sinä tuuli minun poskillani! Suutele minua otsalle, silmille! Katso, tässä on, vavahtelevin käsin työnnän minä vaatteeni lievetä povellani puoleen, että minä saisin rintani paljaaksi; tässä, poveni on paljaana, tule, sinä tuuli, tule leyhyvänä minun kuumottavalle iholleni ja vilvoita. Oh tuuli, sinun hengähtelysi on painava ja vapiseva niinkuin rakastavien hengitys, kun he syleilevät, katso, minä olen taappäin taivuksissa ja minun poveni on paljaana, hivele, hivele minun paljasta rintaani, jota kuumottaa, sinun kosketustasi minä himoitsen silmät ummessa ja tykkivin suonin, niinkuin suuteleva morsian sulhonsa käsivartta, jonka hän lähestyvän tuntee, ja joka hiljaa hänen ympärilleen kiertyy. Tuuli, vilvoittava ja sulattava, tule; katso näin, nyt minä ummistan silmäni ja hengitän, näetkö, kuinka rintani nousee ... oh! ja oh! sinä janoinen ja kuuma henki, kuinka suloisesti minun sisälleni valut. Vielä ... minä hengitän. Minä annan vasemman jalkani oikeentua eteenpäin ja vaivun voimattomana istuimellani, minun käteni riippuvat ales: leyhy, tuuli minun ummistetuilla silmäluomillani; minä tiedän, että jos minä silmäni avajaisin, niin välkkyisivät alhaalla jalkojeni edessä Jerusalemin, minun kaupunkini, valkeat, ja takana häämöttäisi kaukaisuuden tumma ja väräjävä ranta, jota katsella minun sydämelleni tekisi hyvää, mutta minä en tahdo, vaan pidän silmäni suljettuina, sillä minä keinun itsessäni ja kuulustelen koko olollani, ja onkin suloisempi, ett'ei minun tarvitse silmiäni avata.

II.

Mitä minä halaan, ja mitä minun sydämeni käsittää? Katso, siinä on kuin valkea, ja se polttaa ja ajaa. Vaikka minä meren kylmään syliin itseni kätkinsin, missä syvä viileys minun rintaani syleilisi, ja vaikka minä vuorten korkeimmalle kukkulalle nousisin, missä paljas Jumalan taivas minun ympärilläni valkenisi, ja missä rinnan hengitys keveästi kävisi, niin yhtä kuumaksi jäisi minun rintani pakotus ja yhtä synkästi kävisivät minun mieleni aallot. Sillä minun ylleni on yö ripustettu, ja minun mieleni takana kohisee, ja se kohina on niinkuin myrskyn kohina, joka lähestyy.

Minä olen kuningas ja minä olen mahtava kuningas. Ja minä olen nähnyt unta, että maan piirin kaikki kansat minun eteeni polvistuisivat, ja kun minä sitä suurta unta olen nähnyt, niin olen minä vienyt sotajoukkoni, joiden paljous on ollut, niinkuin suuren ja nousevan meren tulo, minä olen vienyt ne, ja suuret kuninkaat lyönyt ja ruhtinaat lannistanut ja mahtavat kansat alamaisikseni tehnyt, ja minä olen vaeltanut erämaitten toiselle puolelle, ja niiden kansojen tykö kulkenut, jotka maailmojen ääressä asuvat, ja joiden nimiä ei minun isilleni mainittu ole.

Sillä minun mieleni on ollut kuin juopumus, ja maat minä olen houreillani täyttännyt, eikä ole rantoja minun mieleni haluilla ollut, eikä määrää minun käteni voimalla. Mutta kauemmas on minun mieleni lentänyt ja rajatonta minun uneni ovat palaneet. Sillä suuret ja pauhaavaiset meret, joilla ei rantoja ole, ovat auenneet minun eteeni, ja taivaaseen asti ulottuvat vuoret ovat minun tielleni nousseet, kun minä sotajoukkoineni vaeltanut olen, ja niitten eteen olen minä pysähtynyt ja palanut.

Sillä kun minä meren rannalle tullut olin, ja kun se rannattomassa sinessä minun silmäni astui ja minun edessäni heilui ja kohisi, niin ajoin minä hevoseni, jolla minä istuin, ulos sille niemelle, joka kauimmaksi ulos meren syliin meni, ja kun hevonen tahtoi seisahtua, niin löin minä sitä ja pakotin sen ottamaan jonkun askelen ulos mereenkin vielä, niin että se seisoj polviinsa asti vedessä, ja että suolaiset pisarat hyrskähtelivät minun kasvoilleni. Siellä minä seisojin päivän ja yön, enkä minä edessäni muuta nähnyt kuin suuren meren ja taivaan sen päällä, ja minä luulin rintani ratkeevan, kun minä sitä merta kuuntelin. Minä seisojin siinä ja annoin tuulen lakata ja jälleen herätä, ja vasta kun uusi aamu valkeni ja aurinko nousi vedestä ylös, revin minä itseni vallalleni ja käänsin hevoseni ja ajoin pois; enkä minä sinä päivänä silmiäni ylös maasta nostanut, ja minun vasen käteni pysyi rinnan päälle painettuna.

Ja toisen kerran kulki minun tieni vuorien juurille, jotka taivaaseen asti minun edessäni kasvoivat, niin että niiden hämärät harjat pilvien taa minun silmistäni peittyivät, ja että minä niiden juurella seisojin niinkuin maahan viskattuna. Siinäkin minä kauan seisojin ja vapisin itsessäni. Minä näin, kun ne vuoret minun edessäni harmaassa yössä seisoivat, ja olivat lyijynjäykät, niin että minun sydämeni oli runneltu, kun minun silmäni niihin liittyivät, ja sitte minä näin ne taas, kun aamu valkeentui ja helottava aurinko nousi ja niiden huippujen lumikirkkaus minun silmiini tulvi, kun ne uiskentelivät ylhäällä sinisen taivaan keskellä. Minä seisojin ja imin itseäni siinä, ja minä ihmettelen, ett'eivät siivet minun olkapäistäni puhjonneet, sillä minun haluni minussa oli syvä niinkuin meren viileä pohja, ja minä halasin korkeudessa mukana olla, niin että minä halajoimiseni alla kärsein.

Oh, minun houreeni ja minun palavat uneni! maat minä teillä olen täyttännyt ja ylös tähtiinkin minä kuumat katseeni olen heittänyt! Mikä olet sinä, julma voima, joka minun sydämeni minulle kivuksi teet? Joskus sinä olet himmeä ja samea kuin hekuma, mutta toisen kerran olet sinä helähtävä, kuin kirkas leimaus. Joskus sinä uumotat kuin salavalkea ja syöt kuin kytö, toisen kerran levität sinä lentosi, niinkuin kotka leveät siipensä. Sinä himmeä ja kammottava voima! sinä minua hallitset ja ajat, halujen liekit sinä sytytät minussa, ja himoilla minua piiskaat, mailman läpi minä syöksyn niinkuin käsitetty eläin, eikä minun polttavaan janooni ikinä tyydytystä tule. Voi, sinä sydämeeni sidottu voima, päivät sinä minua ajat, ja minä lennän maailmojen lävitse, ja minun kurkkuni on kuiva kuumasta poltosta! mutta kun yö tulee ja maailma valkeentuu ympärillä, niin minä jään yksin istumaan huoneeseni, ja silloin minun käteni pusertuvat yhteen rintaani vastaan.

III.

Ja taas minä huoneeni katolla istun ja soittelen. Nytkin on ilta ja tuulee, mutta se tuuli tulee mereltä kohden, ja sen leppeä vihinä leyhyy minun poskillani. Anna minun hengittää sinun kosteaa viileyttäsi, oi lämmin tuuli, se laskeutuu sydämelle niinkuin kaste, ja pehmeät tunteet heruvat valveille.

Sillä nytkin on ilta, ja tähdet keinuvat sinisellä taivaalla. Ja kun minä katollani istun, niin puut

kohisevat jalkojen edessä tummasti ja yllä vaeltaa korkea kuu ja valaisee puiston minun edessäni, niin että minä näen, kuinka puiden latvat hiljaa taipuilevat, kun tuulen henki käy niiden ylitse.

Ja olo on niin leppeä ja hyvä, ja minun sydämelleni vuotaa lämmin tunteiden sade, ja minä sulan itsessäni, kun minä taivaan huojentavaa sineä katselen, ja kun minä hengitän ilmaa, jonka kosketus on lämmin hively.

IV.

Tämmöisen laulun minä lauloin kerran, kun minä olin mielessäni herkytetty, ja kun minun ajatukseni kukoistelivat:

Kolme kukkasta minä tunnen, ja ne kukkaset ovat elämän kukkaset.

Yksi on sininen kukkanen, ja se kukkanen on toivojen ja unien keinuva kukoistus.

Mutta toinen kukkanen on punainen, ja se on rakkauden suuri kukkanen, ja se kukkanen on punainen kuin veren ulpukka.

Ja kolmas on keltainen kukkanen, ja se on täyttymisen nuokkuva kukkanen, ja se on kylläinen, niinkuin täysinäinen tähkäpää, joka suvi-illan rusossa kypsänä keinuilee.

* * * * *

Mutta sitte on vielä musta kukkanen, ja se on kuoleman kukkanen, mutta sen musta on mustempi kuin kaikki muu musta, ja se on niinkuin pimeä yö, niin että kun sitä katsoo, niin silmät jäävät siihen. Mutta sitä mustaa kukkasta en minä ole nähnyt vielä.

V.

Niin on ihmisen sydän niinkuin kukkanen, joka kedolla keinuu ja iloitsee itsestänsä, kun sillä ovat täydet lehdet, ja kun se ne täydet lehtensä on auki avannut. Tai niin on ihmisen olo kuin avoimen taivaan, joka tuulet ottaa syliinsä, vaikka ne mistä tulisivat, ja aina täytettynä humisee ja hulmuu. Sillä ihmisen mieli on niinkuin viritetty kannel, jonka hennoinkin kosketus tuhannesti väräjämään saa.

Eikä ihminen mitään muuta ole kuin sitä, mitä hän yhtenä hetkenä on. Sillä kun silmä näkee sinisen taivaan, niin on sininen taivas mielessä, eikä muuta muista kuin suuren ja avoimen ilon, joka rinnassa kukoistaa. Tai kun rinnan lävitse tuska leikkaa, niin on olo paljas tuska, eikä elämässä muuta näe, kuin selvän hädän huudon. Sillä mitä yhtenä hetkenä on, ei sitä toisena muista, ja eilinen päivä on kuollut ääni, ja mitä mennyt on, se on niinkuin kielettömän kulkusen soitto. Mutta mitä nyt on, ja mikä silmän nyt täyttää ja sydämessä elää, se rinnan vangitsee, ja oleva hetki ihmisen viritetyssä rinnassa kaja.

Minä iloitsen puusta, kun se minun silmääni tulee, ja kun minä näen sen maasta kasvavan, ja omassa rinnassasi minä tunnen, kuinka se hiljaisessa ja väkevässä riemussa solakkana nousee, ja minä iloitsen, kun minä maata katson ja näen kuinka se on levitetty minun silmiäni eteen niinkuin väkevyyden perustus; ja jos minä ruohoa jalkojeni edessä katson, kun se on pehmeä ja kun hyönteiset sen varjossa kävelevät, ja jos minä silmäni nostan ja heitän niityn ylitse, joka on kukkasista keltainen ja valkoinen, niin että sille on kuin lämmin ja tuoksuva peitto levitetty, niin on se näkö kaikki minulle paljaaksi riemuksi, ja minä tunnen sydämeni siitä tulvivan, mikä minun silmäini edessä elää. Tai kun tuska on minun löytänyt ja lyönyt, niin että minä itseäni käännyn ja mieleni haavan ympärille itseni suljen, niin että maailma ulkopuolellani minun silmistäni sammuu, niin läpitsensä senkin hetken tuntee, ja pohjaan asti tuskansakin elää, niin että tuska tulee sydämen elämäksi.

Sillä ihminen elää, ja elämä eletään joka silmänräpäys. Ja joka silmänräpäys on ihmisen elämä kokonaisuksi, ja joka silmänräpäys ihminen elämänsä pohjaan asti elää. Sillä maailma on se, mitä hetkessä ihmisen silmään tulee, ja hetkessä on ijaisyys, ja elämä ja kaikki, ja hetkessä ihmisen silmä juo ja ihmisen sydän tykähtää.

Näin minä sentähden elän ja elää tahdon. Sillä minä tahdon minun elämästäni joka silmänräpäyksen elää. Ja minä tahdon täyden taivaan nähdä, ja selvän kirkkauden silmilläni juoda, ja sitte tahdon minä paljaan valkean suonissani tuntea, sillä sitte minä tiedän, että minä elänyt olen. Ja muu elämä olisi surkastus ja pieni vaiva ja tukala tomun hengitys; ja joll'ei joka hetki saisi täytenä oloansa elää, niin silloin olisi niinkuin itsensä kadottanut ja niinkuin omasta elämästään eksynyt. Mutta nyt tahdon minä elämän niin elää, että minä siitä juovun, ja minä tahdon sen täysin siemauksin ottaa, niin että minä sen syvyyksien hivelyn omassa rinnassani tuntea saan.

VI.

Nyt minä olen nähnyt näyn, ja vaikka minä olen valveilla ollut, niin on niinkuin minä unta olisin nähnyt, ja niinkuin minä vielä unta näkisin.

* * * * *

Kun minä aamulti heräsin, niin oli kirkas päivä, ja kun minä käännyin akkunaan päin, niin visersi sen edessä lintu ja taivas oli sininen ja iloinen. Minä hypähdin ylös ja heitin vaatteet päälleni, ja ennenkuin minä vielä kerkesin lyömään akkunata auki ja siitä rintaani tuoksuvaan ilmaa hengittämään, juoksin minä portaitani ylös katolle. Lämmin ilma hulmui minua vastaan jo ennen, ja kun minä katolle pääsin, niin hengähteli tuore tuuli minun silmäluomillani. Kun minä sitte nostin silmäni ja katsoin lakeuksien ylitse, niin lepäsi aamu maiden yllä ja maailma oli helkkymässä. Minä otin sen sydämeeni ja riemuitsin, sillä taivas oli yllä niinkuin heleä laulu, ja maan syli viheriöitsi, ja Jerusalemin valkoiset rakennukset hohtelivat heiluvien lehdiikköjensä keskeltä, niin että kaikki oli nähdä niinkuin tuore hymy nuoren neitosen poskilla. Ja minä annoin silmiäni suloisessa riemussa joka paikkaan jäädä ikäänkuin hyväilyä ottamaan.

Lähellä juuri, minun jalkojeni edessä oli pieni rakennus, sen valkoiset seinät olivat puitten varjossa, niin että se kulma, joka siitä välkkyi lehdiikön keskeltä, pujahti iloisena auringon valoon. Usein minä olin jäänyt sitä katsomaan, kun se näytti niin herttaiselta ja omalta siinä, ja nytkin minun mielessäni värähti lämpimästi, kun minun silmäni siihen sattui, ja minä jäin sitä katsomaan.

Mutta juuri kun minä katsoin sinne, niin tuli lehdiikön verhosta nainen, ja asteli poikki sen katon. Hän oli noussut ylös katolle juuri, keveästi astui hän sen poikki, hetkeksi peittyi hän silmistä yhden palmun oksien varjoon, joka kasvoi juuri huoneen edessä, ja peitti sitä, niin ett'ei hänestä näkynyt kuin vilahtava haamu sen takana. Mutta sitte hän tuli näkyviin toisella puolella, sillä, joka oli auringossa, ja joka oli minun silmiäni edessä paljaana. Hän oli heittänyt olalleen kepeän vaateen, ja hänen pukunsa valkoiset hihat hiipivät pehmoisesti hänen lämpimäin käsivarsiensa ympärille. Hän astui notkeasti, ja joka askelella hän näytti jättävän itsensä ilman syliin, kun se hyväilevänä tuli häntä vastaan. Siinä kasvoi kaksi korkeaa viheriää kukkasta, joilla kummallakin heilui yksinäisen pitkän varren päässä yksi ainoa heleänpunainen kukoistus, niiden väliin hän pysähtyi ja jäi seisomaan siihen pää käden varaan nojattuna ja silmät valuisessa hymyssä. Koko ajan pysyivät minun silmäni hänessä, kun hän siinä seiso, sillä hänen kasvojensa tumma ja ruskottava tuntu kietoi minun silmäni, ja hänen hengityksensä liihottava nouseminen ja laskeminen hänen puhtaan vaatteensa alla vangitsi minun sydämeni väräjäväällä vedolla. Siinä hän seiso, pää hiljaa taivutettuna, tummat hiukset pehmeässä solmussa pääläella, ja näytti kuin ei hän itsekään ajatuksistaan tietäisi, kun ne kaukana ja hymyävän levon taipaleita purjehtivat, hän seiso, unhottuneena siinä ja hänen poskiensa punerrus väräili. Minä puolimmiten pelkäsin hengittää, sillä hän oli minun silmissäni niinkuin aamu väräjävä tähti, joka aamu taivaalla on kuin hento himarrus, ja jota silmilläänkin uskaltaa lähetä vaan hiljaa ja silitellen, ett'ei se kosketuksen edessä hupenisi äärettömän avaruuden siniseen pohjaan. Mutta sitte oli hänellä vielä minun silmissäni lämmin kajastus, niin että sydän värähti lämpimästi minussa, kun minä sain katsella häntä. Sillä hän oli minun silmissäni vielä, niinkuin nuori ehtoonpunassa ruskottava solakka koivu, joka notkeana seisoo, ja lehvistössään punervana ja lämpimänä huojuu, niin että mielessä virkoo hiljainen ja lämpimältä värähtävä veto, kun sillä antaa silmänsä levätä. Silloin havahti hän, hän nosti silmänsä ja jäi ilostuneena ulos aurinkoiseen ilmaan katsomaan, samassa oli hän kohottanut kätensä, ja sitaissut hiuksensa solmusta, niin että ne heltesivät ja pehmeissä ja vallattomissa laineissa valuivat hänen olkapäilleen alas. Silloin sattuivat hänen silmänsä siihen korkeampaan kukkaseen hänen oikealla puolellaan, joka hiljaa keinui hellässä tuulessa, hänen hiuksensa jäivät, hän kumartui lähemmäksi, ja kohotti kätensä ikäänkuin aikoi hän taittaa sen yksinäisessä varressa heiluvan kukoistuksen itselleen, mutta sitte hän seisautti puoliliikkeessään, ja näytti muuttavan mielensä, hän kumartui vaan ja taivutti sitä kukkasta puoleensa, ikäänkuin aikoi hän suudella sitä keskelle sen punaista umpua. Kun hänen huulensa sitte liittyivät siihen, niin en minä tiedä, punastuiko hän itse, vai heittikö se kukkanen hänen

poskilleen tumman värin, joka sai minun mieleni värähtämään, kun minä sen näin. Silloin juuri, kun se kukkanen hänen huulillaan oli, lankesivat hänen silmänsä minuun, kun minä seisoin katollani, ja olin astunut ihan kattoni reunalle asti ja pidättämättömästi annoin silmäni hänen päällään olla. Hänen katseensa seisahti, niin että hän jäi yhdeksi silmänräpäykseksi totisena katsomaan minua suoraan silmään, hän piti sitä punaista kukkasta vielä huulilleen taivutettuna, samassa puhkesi hänen huuliltaan matala huudahdus, hän hellitti kukkasesta, niin että se jäi ilmaan heilahtelemaan, kokosi tummat hiuksensa rinnoilleen, kääntyi ympäri ja juoksi katon ylitse pois. Mutta ennenkuin hän vielä katosi minun näkyvistäni, näin minä hänen silmänsä vielä toisen kerran välähtävän minua kohden, sillä kun hän tuli portaille ja aikoi laskeutua ales, käänsi hän päätään taakse päin, niin että hänen silmänsä jäivät hetkeksi lepäämään minun päälläni. Tietämättäni ojentuivat minun käteni häntä kohden. Kun hän sitte oli poissa minun silmistäni, jäin minä vielä seisomaan, ja minun sydämeni oli vedetty hänen mukanaan. Kun minä viimein käännäin ja läksin pois, niin pitelin minä otsaani, niinkuin minä olisin unessa kävellyt, mutta sydämessäni minun oli ikävä.

VII.

Olenko minä makeaa hunajaa juonut? Onko elämä minun silmistäni ruusuiseksi uneksi huvennut? Olenko minä humaltunut?

Minä istun huoneessani, ja minun huoneeni on niinkuin ennen. Enkö minä siis unta näe? Minä vedän kädelläni lämpimän otsani ylitse, ja koetan selkeytyä itsessäni. Sillä kaikki on niinkuin se aina on ollut, ja kaikki on samaa, kun minä sitä ajattelen, mutta kun minä ympärilleni katson, ja annan silmäni huoneessani vaeltaa, niin kaikki on uutta ja toista, ja kaikki on muuttunut, kun se minun silmääni tulee.

Mutta onko kaikki samaa kuin ennenkin? Eikö katto tuossa liehu korkeammalta, ja eivätkö seinät tuossa ympärillä lämpimämpinä valuta? Ja onko se totta, että se on minun istuimeni, jota minä kädelläni pitelen ja koettelen, eivätkö minun käsivarteni siis pehmeitten kukkasien päällä lepää? Näenkö minä selvillä silmilläni paljasta punastuvaa unta?

VIII.

Tällaistako elämä on? Että on kuin lintu, joka istuu keskellä punaista kukkatarhaa, ja korkeimman ja punaisimman kukkasen latvalla keinuu ja laulelee.

Ja tällaistako elämä on? Että on kuin viritetty kello, joka on ripustettu taivaan siniselle laelle, ja että kun soi, niin kaikki yltäänsä soi.

Ja tällaistako rakkaus on? Että on itse kuin suuri punainen kukkanen, jonka lehdet ovat niin punaiset, että veren niistä luulee tippumaan lähtevän.

IX.

Kuulkaa nyt, sillä nyt minä laulan, sillä minä olen nähnyt Bathseban!
Bathseban!

Oh, minun sydämeni, sanotko sinä hänen nimensä, etkä senjälkeen ijäksi vaikene, ja oh! te seinät, te kuulette hänen nimensä mainittavan, ettekä kumarra! Sillä Bathseba on naisten kuningatar, ja jumala itse hänen edessään kätensä ristiin laskee.

Oh, Bathseban, Bathseban korkeaa laulua minä laulan. Sillä katso! sinä Jerusalemin olet kaupunkien ruhtinattareksi korotettu, sillä sinun naistesesi joukossa on Bathseba, ja sinun katujesi kivet ovat

kukkasiksi puhjenneet, sillä Bathseban jalat ovat niillä astuneet.

Ja mitä on minulle enää sininen taivas, sillä minä olen nähnyt Bathseban, ja mitä ovat punaiset kukkaset, sillä minä olen nähnyt Bathseban, ja mitä on valkoisen hevosen lento öisen aavikon ylitse, ja mitä ovat etäisyyden saavuttamattomat maat ja mitä sydämen palavat näyt!

Nyt minä sankariksi tullut olen, ja suureksi laulajaksi, ja nyt minä tiedän, mitä varten minä syntynyt olen, sillä minä olen sinun löytänyt, o Bathseba! Ja nyt minun taivaani, joka on ollut pimeä, on valkeentunut, sillä Bathseba on minun taivaani auringoksi tullut. Minun naiseni, ja minun kuningattareni, sitä varten olen minä suureksi syntynyt, ja sitä varten on minulle sankarin sydän annettu, että minä sinua rakastaa taitaisin.

X.

Minun sydämeni käy laineissa, ja on niinkuin kukkasiasia minun ympärilläni puhkeilisi ja kun minä nostan silmäni otsani alla, niin kukostelee maailma minun silmäini edessä.

Minä olen tullut toiseksi ihmiseksi, niin että minä ihmettelen itseäni. Sillä minun sydämessäni virkoo ja solisee ja minä itse olen tullut pehmeäksi ja herkkyyväksi ja minun ajatukseni ovat lämpöisessä värinässä.

Jos minä olen yksin, niin viekottelevat ajatukset minun toimistani pois, ja pehmeät unet ottavat minun, niin että minun tekisi mieleni istahtaa ja nojata päätäni jotakin vastaan, sillä tuntuu, niinkuin kaikki silittäisi minua, ja minun tekisi mieleni painaa poskeni tyynyyn.

Mutta kun minä olen toisten kanssa, niin unhotan minä heidät, ja jään omien ajatusteni kanssa olemaan, sillä ne ovat niin pehmeät ja lämpimät, että ne ovat niinkuin valuisia hahtuvia, jotka liihottelevat minun päälleni. Kun minä herään niistä, ja toiset huomaan, niin katson minä yht'äkkiä heitä silmiin, ja hymyilen heille niin iloisesti, että he katsovat kysyen minuun ja kummastelevat minua.

Mutta en enää heitä huomaakaan, ja kun minä olen hymyillyt heille, niin ottavat minun ajatukseni taas minun, enkä minä muistakaan, että minä heidän keskelläni istun.

Sillä minun sydämeni on saanut oman ajatuksensa, ja Bathseba minun mielessäni aina lepää. Sillä häntä minä ajattelen, ja minun mieleni on syleilyä ja suuteloä täynnä ja hiljainen halajoiminen keino minussa. Jos minä silmäni ummistan, niin näen minä hänen edessäni niinkuin lämpimän halauksen, ja jos minä avaan silmäni, niin tekisi minun mieleni suudella ilmaa, ja levittää käteni syleilyyn, sillä Bathseba liihottaa minulle kaiken yllä. Ja koko ajan rusottaa minussa niin pehmeästi, että minä aina unhotan itseni ja jään sitä rusotustani elämään.

XI.

Minä muistelen ... sillä kun minä ajattelen itsessäni, niin minä olen ennenkin elänyt, ja minun menneestä elämästäni nousee tuoksuja niinkuin kukkasmaasta, ja minä olen herkytetty muistojani muistamaan nyt.

* * * * *

Te Siionin tyttäret, kuinka te soittelitte kun teidän sankarinne tuli, hän joka oli Goliatin lyönyt. Sillä Israelin sotajoukko palasi ja sen yllä liehuilivat voiton viheriät palmut. Minä silloin sen sotajoukon edessä ratsastin ja ylpeästi nosteli minun ratsuni päätään. Ja kun minun takanani sotajoukko kohisi ja maa askelten väkevästä poljennasta vavahteli, tunsin minä rintani levittyvän, sillä minä olin Goliatin lyönyt, ja minun käteni oli Israelin vihollisen maahan sortanut, ja nyt minä Israelin voittavan sotajoukon edessä ratsastin ja Jerusalemiä lähestyin, jossa minä tiesin kansamme meitä odottavan.

Kun sitte Jerusalemiä meidän eteemme nousi ja sen tornit häälyvien lippujen ja vehreitten lehtien alla olivat ja musta kansan paljous sen muurien harjat ja toistensa takana nousevat katot peitti niin että

kaupunki siinä huojui ja heilui, niin vavahti minun sydämessäni, kun minä yksin siinä rivien edessä ratsastin ja kaikkien silmien edessä valuttavia portteja kohden ajoin, mutta minä nousin suuremmaksi satulassani ja kannustin hevostani, niin että se viskasi päätänsä taaksepäin ja heilahutti paksua harjaansa. Suunnattomat olivat rivit takanani, ja askelten kohinassa kumahteli voiton poljenta, ja laulu, joka takaani rivien pohjalta pidättämättömänä nousi, oli voiton rajaton laulu ja väen paljoudesta edessä humisi ilma ympärillä. Silloin korkeat portit minun silmissäni himersivät, takana häämötti suora ja kukiteltu tie, ja kahden puolen sitä vallettu tiheä ihmisseinä. Mutta taampaa tieltä valutti valkoinen naisten parvi minua kohden. Ja kun minä ajoin portista sisään, niin helähtivät harput soimaan ja huilut helisemään ja ne valkoiset naisten parvet liikkuvat minua kohden. Niillä naisilla oli kukkasia käsissä, muutamalla yksi ainoa suuri helottava kukkanen, toisilla kukkaskimppu kummassakin kädessä, heillä oli valkoiset vaatteet kaikilla, ja kun he tulivat minua kohden, niin oli se kuin utua. Sitte rupesi satamaan kukkasia minun päälleni, sillä he rupesivat heittämään kukkasiansa minulle; niitä tuli silmille ja rinnalle, viimein minun täytyi nostaa kilpeäni hiukan suojatakseni itseäni niiltä, niin että ne kahisivat kilven kiiltävää kylkeä myöten alas hevosen jalkoihin, niin että se kahlasi kukkasten keskeltä ja nosteli jalkojansa, sitte se suihkasi yhden kukkasvihon suuhunsa, ja pudisteli sitä hampaissaan. Minun mieleni rupesi asettumaan, ja minä päästin kypärin nauhan leukani alta vallalleen ja otin sen päästäni ja annoin hiusteni liehua valloillaan. Sitte minä katselin ympärilläni ja minä ilostuin, kun minä niitä kierteleviä parvia katselin. Käsikädessä ne siinä liehuilivat minun edessäni, mustat hivukset ilmassa vapaina ja valkoiset puvut ympärillä hulumassa. Siinä ne hupenivat minun tieltäni pois, kun minä eteenpäin ratsastin, ja tanssivat minun edestäni. Minä tulin iloiseksi, sillä he olivat kaikki niinkuin he olisivat olleet minun tuttaviani, ja minun teki mieleni antaa heille kättä jokaiselle, sillä heidän silmänsä katselivat niin iloisina minua. Yhden silmät olivat vallattomana hymynä, mutta ei hän katsonut minua eikä toisiakaan kohden, iloitsi vaan ja taputti käsiään yhteen, kun silmät jonkun kanssa yhteen sattuivat; toisen posket hänen vieressään olivat iloisissa kuopissa, kun hän kulmiensa alta, ikäänkuin katsettansa salaten, minua katseli; heidän kummankin takana näkyi kolmas, sen silmät lepäsivät silmänräpäyksen verran totisina minun päälläni, mutta kun hän huomasi minun katsovan häntä, lensi hän punastuvaksi, ja riensi ottamaan kahta viereistään kädestä ja niiden kanssa pois lentämään, mutta mennessään katsoi hän vielä olkansa ylitse taakseen ja punastui toisen kerran, kun hän näki minun vieläkin häntä katselevan, minä olisin suudellut häntä keskelle sitä punastuvaa poskea. Silloin lensi iso kukkasvihko minua päin silmiä, ja kun minä taas rupesin näkemään, niin nauroivat kaikki ympärillä, mutta minä kostin yhdelle, joka kaikkein enimmän nauroi, ja sieppasin kukkaset siltä, ja ajattelin sitaista häntä itseänsäkin uumilta ja nostaa kanssani hevosen selkään, mutta hän sai kierretyksi itsensä irti käsistäni ja juoksi pois, ja vasta kun hän jonkun matkan päässä oli, kääntyi hän ympäri ja katseli minua heleästi nauraen ja hengitti nopeasti. Hän olikin kaunein ja iloisin kaikista, ja minä ajattelin ottaa hänen kiinni vielä, kun hän sieltä toisten takaakin vielä nauroi, enkä minä olisi pitänyt väliä, vaikka minä olisin häntä ihan keskelle suuta suudellut, mutta sitte tuli jo, ennenkuin minä häntä sain kiinni, toisia minun silmiini, enkä minä enää muistanutkaan ajatella sitä, kuinka notkeasti hän oli levännyt minun käsivarrellani, ennenkuin hän siitä pois sai itsensä kierretyksi. Ja sitte oli taas kaikki minun silmissäni paljasta tanssivaa humua ja hymyileviä silmiä ja tuoreita poskia, joille veri nousi ja laski raikkaina kukkasina, enkä minä koko siitä illasta muuta muista. Ja kun minä sitä vieläkin muistelen, niin menevät minun silmäni valuiseseen hymyyn.

* * * * *

Kun minä sitte olin kuningas, ja minun mieltäni veti kaukaisiin maihin, niin on minulla siitä toisia muistoja. Sillä kun minä sotajoukkojeni kanssa olin liikkeellä ja vieraitten maitten keskellä olin, niin öisin kun minä yksin jäin ja kun voiton hyminä ympäriltäni vaikenin, niin istuin minä valveilla ja katselin yötä, ja minun mielelläni lepäsi tumma kaiho, ja oli, ikäänkuin minä olisin kahta kättä halajoinnut, jotka minun kaulani ympärille kiertyisivät, ja ikäänkuin minun huuleni olisivat hakeneet kahta lämmintä huulta...

Kun sitte päivä valkeentui, ja minun sotajoukkojeni ilo taas eteenpäin pauhasi, ja kun uudet kaupungit viheriäisten lehdiikköjensä keskeltä eteen nousivat ja idän kuninkaat palmuja heilutellen vastaan tulivat ja minut kaupunkeihinsa veivät ja polvistuen johtivat minut palatsiensa korkeista ovista sisään, niin kun ilta tuli, ja minä loistavassa salissa ylhäisellä istuimella istuin ja kuninkaat minun kummallakin puolellani, niin käskin minä soittajat soittamaan, ja annoin ruhtinatarten eteen tulla ja tanssia.

Kun sitte ympärillä humu heräsi, ja soitto korkeissa holveissa kajailemaan rupesi, ja kun naisten ilmaiset ryhmät rupesivat iloisten pilarien välistä liehuilemaan esiin, niin olin minä alallani ja pysyin sanattomana. Ne parvet olivat niinkuin valkoiset pilvet, kun ne tulivat, ja kepeä hulmunta nousi silmien eteen niistä. Soitto humuili niiden tullessa valuisesti ja ikäänkuin olematonta tavoitellen, mutta sitte se löysi itsensä ja sen kohina syventyi. Sen syventyvän soiton mukana lähenivät tanssijain parvet, ne tulivat tanssin sylissä silmään, kiertelevät käsivarret paljastuivat siitä vaalevasta hulmunnasta, sitte minä näin silmät, ja niiden silmien loisto oli totinen ja ne hohtivat suorasti minua kohden, ja heidän keskeltään hulmahteli tuoksu, joka oli hyvä ja raskas, ja kun se hiveli minun poskiani, niin minä

hengitin sitä. Minä hengitin sitä hiljaa ensin, ja koetin olla tyyni ja kylmä. Siinä itseäni pidätellen, minä kuuntelin, kuinka soiton kohina paisui ja nousi, ja sitte minä sisässäni ikäänkuin aukenin, ja minussa heräsi painava halu vetää rintani täyteen sitä tuoksuavaa ilmaa, ja antaa itseni huumauttaa sen soiton mukaan, enkä minä enää missään olisi itseäni vastustaa tahtonut. Nyt minä näin rinnat, jotka vavahtelivat harsojen alla, ja minä näin uumat, jotka taipuivat tanssin käänteissä ja kaikki oli kuuma ja tummassa vauhdissa lentävä pyörre, ja kaikki silmät paloivat minua kohden, ja se palo oli totinen ja syttyvä, niin että minä värähdin itsessäni, kun minä niiden silmien katsannon kohdeni tunsin. Kun minä siinä kuulustelin, niin en minä pysynyt istumassa enää, vaan nousin seisomaan, ja minä vapisin hiukan. Sillä se soitto tuli nousussaan, niinkuin väkevä valli ja silmät ummessa ja kädet kurotettuina olisi sen haltuun itsensä heittänyt ja sen kantamaksi itsensä jättänyt, mutta kun se laski, niin sen lasku oli paljas hekuma, joka värisi, ja tainnuksissa sen syliin vaipui. Vielä kerran minä vedin rintani täyteen sitä raskasta ja tuoksuavaa ilmaa, joka leyhyi ympärillä niinkuin hivelevä usva, ja sitte oli silmissä enää vaan notkuva pyörre ja kuuma lento. Silloin huumautti mieli ja minä horjahdin yhden askelen eteenpäin, mutta sitten minä jo tulin juosten istuimen portaita alas ja seisoin keskellä pyörryttävää tanssia. Yhden silmänräpäyksen minä katsahdin ympärilleni, ennenkuin minä itseni jätin, mutta sitte katosi kaikki silmistä, enkä minä muuta muista kuin kuumottavan posken, jota vastaan minun poskeni hiipi ja lämpimän rinnan, joka vavahdellen taipui minun rintaani vastaan. Ja sitte oli, ikäänkuin minä olisin lentänyt pois, ja niinkuin minä olisin syviä ulappoja sukeltanut, joissa ei mitään tietoa ole.

* * * * *

Kun minä sitä kaikkea ajattelen, niin minun sydämeni on niinkuin kukkatarha, ja monta tunnetta on sillä kukostanut, niin että sen muistoista kasvaa tuoksu, joka nousee päähän niinkuin väkevä viini. Oh, sillä monta muistoa minussa virkoo, ja minä elän muistoissani elämäni uudestaan rinnassani, niinkuin minä nyt vasta sen eläisin.

Mutta katso, nyt vasta minä sentään tiedän, mitä rakkaus on. Sillä rakkaudessa minä muistamaankin opin. Ja rakkaus on väikkyvä kangastus ja etäisyyden uni ja mielen sulanut sointu, mutta sitte on rakkaus vielä niinkuin punertavan veren rusko ja lämmin suihku.

XII.

Minä olen itseäni vetäytynyt ja pehmeät unet keinuttelevat minun mieltäni. Ja vaikka minä katselen ympärilleni, niin minä jätän sen kohta, ja palaan itseäni takaisin, sillä minussa on niin hyvä olla, ja lämpimät ajatukset minun sydämessäni vihertelevät, ja niitten kanssa on suloista olla.

Ja minä olen niinkuin nainen, joka tietää sankaria rintansa alla kantavansa, ja joka aina eteensä hymyilee, vaikka hän yksinkin on; ja hänen kaltaisensa minä olen, sillä minä hellytän sylissäni minun suurta ja lämmintä onneani.

Minä olen kokoutunut itseäni, sillä minun sydämeni on kukkurallansa minussa. Ja vaikka minä koko päivän yksin istuisin, ja vaikk'en minä muuta tekisi kuin käsiäni ristissä pitäisin, niin herkkyyksi minun oloni täytenä sentään, enkä minä väsyisi sitä yhtä ainoaa mielessäni kuvailemasta. Sillä minun suoniini on rakkauden hunajaa valutettu, ja silmät ummessa minä Bathsebaa halajan. Oi, minä olen elämälleni niin lämpimästi kiitollinen, sillä elämä on ollut niin hyvä minulle, ja on minun rikkaaksi itsessäni tehnyt.

XIII.

Yhtenä iltana, kun minä huoneeni katolla istuin, ja kun oli tyyni, niin minä kuulin laulavan äänen, ja kun minä katsoin, niin istui Bathseba palmunsa varjossa ja lauloi. Hän luuli olevansa yksin, ja hyräili ääneensä, ja minä erotin joka sanan, kun se kumpusi hänen huuliltaan. Enkä minä uskaltanut liikahtaa istuessani siinä, ja peljäten ajattelin minä, että hänelle tulisi jotain muuta mieleen, niin että hän lakkaisi laulamasta. Tällä tapaa hän lauloi, ja joka sana viivähti hiljaisessa ilmassa: — — —

Minun on lämmin olla mielessäni, ja ihmetellen ja viivähtäen minä ympärilleni silmäni nostan. Sillä minä elän uudessa ilmassa, joka on suloinen ja painava rinnan ympärillä, enkä minä tiedä, onko tämä

totta.

Yhden kerran näen minä edessäni syvät, syvät silmät, ja niihin silmiin on sidottuna maailman kaikki hellyys ja hyväilevä veto, ja ne silmät katsovat minua suorasti silmään ja ottavat minua sydämen pohjaan. Ja hetkittäin unhotan minä itseni katsomaan niitä silmiä vastaan, niin että minä tunnen, kuinka minun poskeni lämpenevät.

Oh, sillä koko minun oloni on niinkuin unennäköä. Enkä minä osaa ajatella, mitä minä olen, ja missä minä olen, vaan minä olen niinkuin lämpimissä harsoissa, ja minun on suloista ja pehmeää olla, ja minun ajatuksenikin ovat punastuvaiset. Ja kaikkein mieluummin sulkisin minä joka hetki silmäni ja pysyisin hiljaa, sillä silloin rusottaa minussa niin lämpimästi, ja minun mieleni ympärille tulee niin heleä kuultavuus, ett'ei minun tarvitse muuta kuin hiljaa painaa kädelläni sydämelleni, ja minun on suloista olla.

XIV.

Ja kepeä oli Ruthin jalka ja lämmin hänen poskensa, koska hän Boaksen tykö hiipi, kun hän nukkui. Sillä niin se oli tullut hänen mieleensä, että hän hänen tykönsä hiipisi, ja hän oli taputtanut käsiään yhteen, kun se ensin hänen mieleensä tuli, sillä hän ajatteli, ett'ei Boas häntä ollenkaan odottaisi, ja että olisi hauska katsoa, kummoiseksi Boaksen silmät tulisivat, kun hän yht'äkkiä hänen eteensä ilmestyisi. Sillä se Boas oli niin kaunis ja iloinen poika, ja kohta kun hän sen näki, teki hänen mielensä kujeilla sen kanssa, sillä se katseli sitte niin leikkevästi ja myhässäsuin päälle, vaikk'ei se tollus itse mitään osannut. Ja hän hiipi hiljaa, varpasillaan, näin, ett'ei kukaan vaan kuulisi ja hän tahtoi vieläkin ruveta taputtamaan käsiään yhteen, kun hän ajatteli, ett'ei se Boas yhtään häntä odottaisi ja että hän juuri kohta olisi hänen tykönsä. Mutta sitte käski hän itsensä pysymään hiljaa, hyvin hiljaa, vaikka väkistenkin tahtoi nauruttaa, ja hän pisti sormensa huulilleen, että ne vaan vaiti pysyisivät. Sitte kun hänen niin hiljaa täytyi kulkea, rupesi hän tuntemaan, että hänen sydäntänsä hiukan tykytti. Mutta hän unhotti sen, sillä koko päivä oli ollut niin iloinen, ja hänen suunsa meni hymyyn taas, kun hän sitä kaikkea muisteli. Sillä aamusti kohta oli hän niin iloinen ollut, ja kun hän sitte oli Boaksen pellon ohitse tullut ja sen aidan ylitse kori kainalossa kiivennyt, niin oli vielä ihan kuin hänen korvissaan olisi soinut kahisevien olkien helke, ja sirppien suihke, ja hän tunsu niinkuin keltaiset oljet nytkin pehmeästi hänen paljaiden jalkojensa alla taipuilisivat. Oh, hän oli aivan päivänpaiste, sillä pellolla siellä oli hän nähnyt Boaksen, ja hän oli kohta jättänyt korinsa, johon hän oli tähkäpäitä noukkimaan tullut ja laskenut sen pyörtäneelle ruohojen keskelle ja mennyt Boaksen tykö ja ottanut häntä kädestä, ja katsonut häntä suoraan silmiin, kun hän sanoi hänelle: katso, sinä olet kaunis, ja sinä olet kauniimpi kuin kaikki toiset nuoret miehet, ja minä tahdon sinun jäljissäsi sitoa, kun sinä edellä nität. Ei se Boas siihen ollut muuta osannut, kuin ensin jäänyt leveästi ja iloistuneesti häntä silmiin katsomaan; eikä häntä itseänsäkään ollut muuta kuin hiukan naurattanut, kun hän sen Boaksen siinä niin neuvottomana näki, vaikka hän selvästi huomasi, että se jotain olisi vastata tahtonut, saamatta sentään mitään huuliltaan, mutta sitte hän oli salannut vallattomuutensa ja kumartunut alas ja ruvennut sitomaan niin että Boaksenkin kappaleen aikaa vielä seisottuaan ja häntä katsottuaan oli täytyntä niittämään ruveta. Ja sitte oli Boas niittänyt ja hän oli sitonut. Hänen sydämensä oli ollut paljas ilo, kun Boas ne oljet olkansa taakse heitti, ja hän ne jalallisiksi sai koota; ja hän oli hymyillyt, kun Boaksen oljet hänen käsiensä alla kellersivät ja kahisivat. Kun sitte oli tullut uusi sarka, ja eteen oli tullut syvä oja, niin oli hän noussut pystyyn ja mennyt Boaksen tykö ja hänen silmissään oli palanut vallattomuus, kun hän oli sanonut Boakselle: nyt en minä tahdokkaan itse mennä ojan ylitse, vaan sinä saat nostaa minun ylitse, Boas. Mutta kun Boas sitte oli tavottanut häntä tehdäkseen niin, oli hän jo hypähtänyt ojan ylitse ja nauranut sen toiselta puolelta Boakselle, kun se siihen oli tolmistuneena jäänyt seisomaan. Mutta silloin oli Boaskin hypännyt ojan ylitse ja hänen oli täytyntä ruveta sen edellä juoksemaan, kun se koetti häntä kiinni. Hyvä Jumala, kuinka hän oli juossut ja nauranut, ja kuinka hän oli ollut hengästyksissään, kun se Boas hänen viimein oli kiinni saanut. Vasta puolisarassa se oli ollut, hän oli kuullut, kuinka oljet rupesivat kahisemaan hänen takanaan, siinä samassa oli Boas kasvot punottavina ja nauravina tullut hänen rinnalleen, ja ennenkuin hän oli kerjennyt seisahtamaan ja antamaan sen juosta ohitsensa ja nauranut sille, oli se siepannut häntä uumilta ja nostanut käsivarsilleen. Kuinka sen käsivarsi oli ollut väkevä ja turvallinen, kun se hänen ympärillään oli levännyt, hän oli istunut siinä vaan ja pyyhkinyt hiuksia silmiltään ja hänen rintansa oli tykyttänyt, sillä hän oli juossut vahvasti. Ja kun Ruth sitä muisteli, niin hän ihmetteli, miks'ei hän ollut antanut Boaksen suudella itseään suulle, silloin kun hän oli laskenut hänen sylistään alas, sillä niin oli Boas koettanut tehdä, ja niin oli hän itekin halajoinnut hänen tekevän, kun hän siinä hänen sylissänsä oli ollut ja hänen levollisesti hengittävää rintaansa vastaan oli nojannut. — Ruthin suu oli naurussa, kun hän sitä kaikkea muisteli, mutta koko ajan astui hän hyvin varovasti ja joka askelella

viivähtäen kuunnellakseen, jos kukaan kuulisi häntä. Tuntui niin hupaiselta, kun hän ajatteli, että hän kohta saisi nähdä Boaksen taas, ja että hän olisi aivan yhtä lähellä häntä kuin pellollakin. Mahtoiko hän nukkua? Oh, se nukkuu, se tolo, eikä yhtään kipenää tiedä minua odottaa! Tai jos se on valveilla, ja ajattelee minua? Ei, nukkuu se, nukkuu varmasti. Sillä on niin verevät posket, vallon purtavat, kun ne siinä vaalevan untuvansa alla ovat, kun hän ne tyynylle laskee ja silmänsä sulkee, nukkuu hän kohta. Ja hän mietti, mitenkä hän hänelle tekisi, panisiko hän kätensä hänen silmilleen ja sitte vasta herättäisi hänen, ja käskisi arvata, kuka hän on, vai menisikö hän hänen tykönsä vaan ja katsoisi häntä pienen aikaa, kun hän nukkuu, ja juoksisi pois sitte ja huutaisi vasta oven raosta häntä nimeltä ja lähtisi juoksemaan sitte ja nauraisi täyttä kurkkua. Oh, mutta tuossa hän jo onkin! Hän säikähti, sillä siinä hänen edessään Boas nukkuu, sillä oli kaula paljaana, ja toinen käsi pään alla, hiukset epäjärjestyksessä tyynyllä, hän ajatteli juosta pois, mutta hän jäi seisomaan, ja hänen sydämensä sykähteli. Ja kun hän siinä katsoi, kuinka versovina Boaksen nuoret posket lepäsivät siinä tyynyllä, ja näki kuinka löysänä hänen valkoinen paitansa hipaisi hänen lämmintä kaulaansa, niin heräsi hänessä tunto, niinkuin hänen olisi hyvä olla, kun hän saisi häntä lähelle itsensä hiipiä, ja hän tunsu poskensa punastuvan, kun hän ajatteli, että hän kätkeisi ne Boaksen rintaa vastaan, kun se siinä hänen silmiensä edessä tyynesti nousi ja laski valkoisen paitansa alla. Silloin hänen mielensä tuli yht'äkkiä niinkuin paljas ilo, ja hän otti kädellään Boaksen vaatteen liepeestä, sillä sinne hän tahtoi mennä, ja hänen olisi ikävä olla, joll'ei hän Boasta liki pääsisi. Ja ennenkun hän ajatteli mitään, oli hän nostanut sitä vaatteen lievetä ja pujahtanut sen alle, hänen kätensä hiipivät Boaksen lämpimälle kaulalle, ja hän itse veti itsensä Boasta lähelle. Silloin vasta Boas heräsi ja avoi silmänsä, mutta ennenkuin hän yhtään sanaa suustaan sai, olivat Ruthin huulet hakeneet hänen huulensa, eikä hän enää koettanutkaan mitään sanoa, vaan sulki silmänsä taas ja hänenkin kätensä hiipivät Ruthin ympärille, niin että heidän rintansa sukelsivat toisiansa vastaan ja että heidän huulensa jäivät toisiinsa liittyneiksi. — Mutta kun aamu valkeni, niin nukkuivat Ruth ja Boas sylitysten, ja heidän hengityksensä nousi ja laski yhtä haavaa.

XV.

Veri humisee minun suonissani, ja minä olen niin, ett'en minä vieläkään ole rauhottunut, vaikka minä jo kauan olen istunut huoneessani, ja koettanut tyventyä.

Sillä minä näin hänen, Bathseban. Se oli ulkona, kadulla, juuri äsken. Minä olin ollut ulkona kävelemässä, mutta olin kääntynyt takaisin jo, ja palasin kotiin päin. Oli ehtoopuoli, aurinko oli alhaalla ja pitkät vilvakkaat varjot leikkasivat katua viistoon. Minä olin astunut alkumatkan ripeästi, ja siitä oli veri noussut liikkeelle minussa, niin että minä tunsin poskeni raittiiksi ja silmäini alustat vilkastuneiksi. Nyt minä kävelin hiljemmin ja annoin päällysvaatteeni lepatella avoimena rinnallani ja kaulallani, ja katselin huolettomasti ympärilleni. Silloin Bathseba minun silmiäni alle ilmestyi. Hän tuli toiselta puolelta katua viistoon minua kohden. Hänellä oli valkoinen huivi heitettynä olan ylitse, ja hänen paljaat hiuksensa kellersivät auringossa. Ensin kun minä odottamatta näin hänen, tunsin minä heikon tuskan värähtävän rinnassani, mutta se meni ohitse kohta, ja kun minä nyt tunsin hänen kohdeni tulevan, niin minä melkein seisahdin, ja tuskin minä olisin voinut saada itseäni rientämään hänen ohitsensa, vaikka olisi tullut minun mieleenikin tehdä niin. Hän astui kepeästi ja hän näytti kiirehtivän, ikäänkuin hän olisi pikimmältään vaan jättänyt kodon ja juossut kaupungilla ja nyt rientäisi palaamaan. Juuri kun hän oli minun edessäni, jonkun askelen minusta, ja hänen piti astua käytävälle, nosti hän silmänsä maasta, ja meidän silmämme lepäsivät pari silmänräpäystä toisissaan. Minä seisahduin kokonani. Hän ei ensin näyttänyt muistavan minua, hän oli toisella jalallaan astunut käytävälle, ja aikoi astua minun ohitseni. Mutta sitte hän näkyi palaavan itseensä, ja ennenkuin hän vielä oli toisella jalallaan ennättänyt astumaan käytävälle, katsahti hän toisen kerran minuun, ja hänen astumisensa viivähti. Silmänräpäyksen hän näkyi huojuvan, kunnes hänen mielessään selkeytyi, ja yht'äkkiä nousi hänen vasen kätensä hänen rinnalleen, hän seisahtui kokonaan ja palasi nojaamaan sille jalalleen, joka vielä oli kadulla. Hänen silmänsä jäivät katsomaan minua suoraan silmään, ne katsoivat totisesti ja säikähtäneesti ja niin, ikäänkuin hän ei voisi pidättää itseänsä vielä yhden silmänräpäyksen katsomasta minua. Mutta kun minä sain molemmat käteni nousemaan häntä kohden, niin näin minä, kuinka hän vavahti, ja ennenkuin minä vielä olin voinut askelta tehdä häntä kohden, oli hän koonnut hameensa liepeet, nopeasti noussut käytävälle, ja mennyt minun ohitseni, niin ett'en minä nähnyt hänestä muuta kuin sen, kun hän hätäisesti ja eteenpäin kumartuneena katosi minun silmistäni kadun kulman taa.

XVI.

Kun minä yksin huoneessani istun ja yön hetket tykähtelevät minun ohitseni niinkuin raskas virta, niin istun minä ja ajattelen Bathsebaa.

Ja minun mieleni meri velloo minussa ja sen käynti on syvä. Ja minun ylläni liihottelee Bathseban kuva, ja minä tunnen niinkuin minä hänen läsnäolonsa ympärilläni tuntisin, ja lähelläni ja vieressäni, ja kun minun hengitykseni nousee ja laskee, niin tunnen minä, niinkuin hän kuumassa halauksessa minun rinnallani lepäjäisi.

Ja yö vaikenee syvänä ja yön hetket tykähtelevät, mutta minä istun, enkä liikahda istuimellani, ja minun käteni ovat vaipuneet toistensa päälle minun polvilleni.

XVII.

Minä olin taas kauan istunut katollani ja yksin ajatellut, kun minä yht'äkkiä huomasin, että kuu oli puhjennut näkyviin ja valaissut pumpulaiset pilvet ympärillään. Kun minä siitä rupesin katsomaan ympärilleni, niin näin minä ja tunsin itsessäni että ilmassa ja maailmassa oli lauhea kevät. Sillä kuun takana oli lientäen sininen taivas, ja kuun valaisemassa ilmassa liehui hentoa tuoksua, joka sai ihmisen vetämään henkeänsä syvästi. Silloin minä tunsin itseni rinnassani vedetyksi ja herkytetyksi, ja minä luulin, että minun täytyisi itkeä. Ja ennenkuin minä mitään ajattelin, menin minä sinnepäin, missä minä tiesin Bathseban olevan, ja kun minä tulin niin, että minä silmilläni näin koko hänen huoneensa, niin laskin minä itseni polvilleni, ja otin käsilläni kattoni rintanojasta, sillä minä tunsin itseni niin heikoksi, että minun täytyi pitää kiinni. Kun minä sitte olin kauan ja rävähtämättä suoraan sinne katsellut, ja minä rupesin riutumaan, että minä niin lähellä Bathsebaa olin, että hän juuri minun silmiäni alla saattoi olla, niin annoin minä kyynelteni ruveta tulemaan ja kastaa poskeni, niin että minun poskiani kylmäsi. Ja koko ajan katseli raukea kuu ylhäältä ja tuoksuva ilma viillytteli minun silmiäni.

XVIII.

Mitä pitää minun tekemän, sillä minun ajatukseni asettuvat minun sydämeni päälle niin painavina, ja ne ovat tulleet minulle vaivaksi, kun ne niin suloisia ja punanhohtavia ovat.

Minä kyselen itseltäni, mikä minun päälleni on tullut, joka minun sydämeni nääntymään saa, mutta katso, en minä tiedä vastausta siihen, ja painava menehtyminen vaan hengen ympärille itsensä levittää. Mutta ei se menehtyminen ole tuskassa menehtymistä, vaan se on lämpimän ja hivelyn painavaa tuntoa.

Oh, mistä tämä oloni minulle selkeäisi? Sillä tämä muuttuu ahdistukseksi minulle, kun se niin liiaksi minun haltuunsa ottava on, ja minä näännyn tähän, sillä tämä tunteminen tulee liika tiheänä päälleni, ja minun ylleni on niinkuin lämmittävä ja painava punainen vaippa laskettu.

XIX.

Yhtenä iltana heitin minä vaippani päälleni ja läksin ulos, sillä minun mieleni oli liikkeessä, ja huone oli ahdas minun päälläni, niin että minun täytyi ulos, että minä tyyntyisin.

Minä olin nimittäin nähnyt Bathseban taas, ja siitä silmänräpäyksestä oli minussa kolkuttanut. Päivällä oli Joas, minun sotapäällikköni, ollut puheillani, ja minä olin antanut hänelle määräykset siitä, kuinka hän sotajoukkojen lähdön tänä iltana järjestäisi, sillä minä lähetin hänen sotaan etelän maanääriin, ja tänä iltana piti sotajoukkojen lähtemän kaupungista ulos. Kun minä tästä olin puhellut, ja

sodan järjestyksestä Joaksen kanssa sopinut, niin olin minä väsynyt ja kun Joas oli lähtenyt pois, niin olin minä noussut katolleni vilvottelemaan itseäni ehtoapuolen viileässä, siksi että tulisi aika mennä lähteviä sotajoukkojani katsomaan. Kun minä sitte katolleni olin tullut, ja juuri ajattelin asettua istumaan, niin silloin minä sain Bathseban silmäini alle. Hänkin oli nimittäin katollaan kanssa. Kun minä näin hänet, niin oli hän polvillaan ja tahkoi kiiltävää kilpeä, joka seisoi hänen edessään. Nytkin minä unohdin istua, ja jäin seisomaan ja katsomaan häntä. Se kilpi kiilteli hänen käsiensä alla, kun hän sitä tahkoi ja hänen poskilleen oli siinä noussut lämmittävä puna. Viimein hän seisahti siitä, ja käänsi kilven itseään vastapäätä ja antoi sen nojata käsivarttaan vastaan, ja katsoi siihen itseään niinkuin peiliin, niin että sen heijastus valaisi hänen kasvonsa. Sitte hän hymyili ja nyökäytti tyytyväisesti päätään, ja hänen kasvonsa rusottivat, enkä minä tiedä, mistä hän iloinen oli, siitäkö, että hänen kuvansa niin kauniina kilven pohjalla heijasteli, vai siitäkö, että sen kilven pinta niin pilkuttomana kiilteli. Kun hän vähän aikaa oli katsellut, kavahti hän äkisti seisalleen, niin ett'en minä kerjennyt häntä vielä tarpeeksi katselemaan, silitti yhdellä sitaisulla hellinneet hiussuortuvat päällelleen, nosti kilven kainaloonsa, ja lensi keveässä juoksujalassa pois huomaamatta minua, joka olin astunut ihan kattoni reunalle ja siinä seisonut.

Kun hän oli poistunut, olin minä jäänyt ajatuksissani joksikin aikaa seisomaan alallani, mutta sitte minä olin verkalleen kääntynyt, ja lähtenyt pää alespäin taipuneena huoneeseni. Kun minä huoneeseni olin tullut, rupesin minä kävelemään sen lattiaa edes- ja takasin, ja vasta kun kauan oli pimeä ollut, olin minä ottanut vaippani ja heittänyt sen olalleni ja lähtenyt ulos. Sillä minun veressäni oli herännyt outo levottomuus, eikä se tahtonut asettua.

Huoneen takaovesta läksin minä ulos nyt, ja painoin päätäni ales, niin että minun silmäni tulivat vielä enemmän varjoon, kuin ne verhonsa alla olivatkaan, sillä minä olin nimittäin käärinyt verhon otsani ympärille, ettei minua tunnettaisi, koska minä pidin sen parempana nyt kun minä läksin ulos yöhön. Minä kävin pimeään puiston lävitse pitäen päätäni kumarassa, ja vältellen oksia, jotka riippuivat ales synkästä lehtiholvikosta päälläni. Siellä ylhäällä pimeässä humisi oneasti ja jostain takaa pimeään lehdikön lävitse vavahteli yksinäinen valkea silmäni. Minä painoin päätäni vieläkin alemmaksi ja riensin eteenpäin ja kuulustelin, kuinka santa karahteli jalkojen alla minun astuessani. Kun minä viimein pääsin kadulle niin taitin minä Bathseban huoneen ohitse. Mutta siellä oli kaikki pimeätä, ja kun minä kaksi kertaa olin käynyt sen editse, ja kun minun mieleni laskeutui yhä raskaammaksi, niin taitin minä taas ja riensin pois ja joudutin askeleitani. Kun minä jonkun aikaa olin kävellyt tietämättä, mitä kohden minä menin, ja kun tyhjä kadut vaikenivat minun ympärilläni, niin rupesin minä kuulemaan ääntä jostain, se tuli kaukaa, ja kuului kuin etäinen ja epäselvä humina. Silloin virkosi minussa yht'äkkiä halu päästä ihmisten joukkoon, ja kun minussa heräsi kuva mielessä, että ihmisiä minun ympärilläni häilyisi ja tungeskelsi, niin tunsin minä sydäntäni helpottavan. Ennenkun minä sitä ajattelemaankaan kerkesin, käänsin minä askeleni ja taitin sinne kohden, mistä äänten humua kuului, Ensin oli pimeitä ja tyhjiä katuja, joilla minä kuulin, kuinka minun hätäiset askeleni kajasivat tyhjissä seinissä. En minä tiedä mikä minussa oli, mutta minussa oli sekava ahdistus, joka sai sydämen kolkuttamaan. Minä vedin vaippaani kiinteämmin ympärilleni ja joudutin askeleitani, mutta mitä nopeammin minä astuin, sitä suuremmaksi kasvoi minun ahdistukseni. Viimein minä juoksujalassa tulin paikalle, josta häämötti valoa, äänten solina kasvoi minun korvissani; kun minä tulin lähemmäksi, eroitin minä haamuja, jotka liikkuivat edestakaisin; kun valo loisti alhaalta niiden takaa, näyttivät ne ensin luonnottoman suurilta, ja niiden liikkeet kuvastivat valoa vastaan aaveellisen äkillisinä ja kulmikkaina. Vasta kun minä tykö pääsin, huomasin minä, että siinä oli väentungos, joka täytti koko kadun. Vielä juosten syöksin minä väkijoukkoon, survaisin ensimmäiset väkivaltaisesti puoleen, ja vasta kun minä keskellä joukkoa seisoin, ja huomasin, että joka puolella minua oli ihmisiä ja että lähellä olevat katselivat kummastuneesti minua, kun minä sillä tapaa siihen syöksähdin, maltin minä itseni ja annoin vereni senverran rauhottua, että minä sain katsotuksi ympärilleni. Siinä huljui väkeä ympärillä, ihmisiä käyskeli edes- ja takasin, minä tein itseni matalaksi ja ponnistin itseni väkijoukon lävitse, että minä pääsin niiden silmistä, jotka yhä katselivat minua minun omituisen tuloni tähden. Silloin näin minä taampana harmaan rivin aseellisia miehiä, aseita huojui sekaisin hämärässä ilmassa ylhäällä, ja silloin vasta muistui minun mieleeni, että tässä oli minun sotajoukkoni lähtemässä. Se oli johtunut kokonaan minun mielestäni, sitte kun minä katollani olin ollut ja Bathseban nähnyt. Se oli pitkässä hämärään katoavassa rivissä siinä, ja katsomaan tullut ihmisjoukko vallettui sen edessä edes- ja takasin. Minäkin tungettelin, ja minun mielelleni teki hyvää, että ihmisten virta minua vastaan tuli. Silmissä häilyi ja hämärsi ja minua survaistiin rintaan, mutta minä painoin olkapääni eteen ja ponnistin eteenpäin, niin että ihmiset jäivät kahdenpuolen minua. Silloin tuli väljempi paikka minun eteeni, jossa joukko ihmisiä seisoskeli, ja minäkin jäin heidän joukkoonsa. Siitä näkyi sotamiesten rivi kauemmaksi, se häämötti tulisoihutujen heiluvassa valossa, miehet olivat nousseet pystyyn ja seisoivat pitkissä riveissä, keihäät seisoivat ristiin rastiin pystyssä ja haarniskat kimaltelivat valkeain hohteessa. Torventorahdus oli juuri lakannut kajaamasta, se oli lähdön merkki, ja verkkainen liikunta valtasi kaikki rivit. Siinä heittelivät muutamat vielä viimeisiä hyvästejään omaisilleen, toiset astuivat jo täydessä marssissa, hitaasti liikkumaan lähtevässä jonossa kulkivat joukot pimeään syrjään väistyvän väkijoukon keskitse. Askelten alakuloinen poljenta jymähteli katua vastaan ja rivit harmenivat kauemmalta. Silloin lensi kilven välähdys kasvojeni ylitse, siinä astui edessäni juuri

rivissä pitkä ja kookas mies, hän heilutti kädessään välkähtelevää kilpeä: hän heitti hyvästejä jollekin, joka seiso vieressäni. Minun silmäni kääntyivät katsomaan vierelleni, minun rinnallani juuri, olkapäästä olkapäähän minun kanssani seiso nainen, hän oli hoikka ja nojautui hiukan eteenpäin, että hän näkisi paremmin, musta vaippa lepäsi löysästi hänen olkapäillään, minä en tuntenut häntä kohta, sillä hänen kasvonsa olivat varjossa, niin ett'en minä nähnyt niitä selvästi, mutta minussa hykähti, ja kun minä toisen kerran katsoin, niin minun vieressäni seiso Bathseba. Minun rintani vavahti ensin lämpimästi, mutta sitte minun silmäni jäykistyivät, ja vielä kerran katsoin minä poistuvia rivejä kohtien, se kilpi, joka siellä välähteli, oli se sama, joka päivällä oli ollut Bathseban peilinä, ja ne silmät, jotka sieltä katselivat, katselivat ja syleilivät Bathsebaa. Minun korvissani huumaus, minä ajattelin ottaa molemmin käsin rinnastani ja juosta pois, sillä minä luulin, että minun täytyisi huutaa. Mutta ennenkuin minä vielä käännynkään pois ja askeltakaan otin, käännyn minä Bathsebaa kohden ja otin häntä käsivarresta, mutta hellitin siitä kohta taas ja kysyin tyvenesti: onko hän sinun miehesi, vaimo, hän joka tuolta kaukaakin vielä tänne koettaa katsoa? Mutta kun minä sen olin saanut sanotuksi ilman että minun ääneni värisi, niin en minä enää osannut hillitä itseäni, vaan otin häntä taas käsivarresta ja yhtäpäätä, ennenkuin hän vielä kerkesi minuun katsomaankaan ja yrittämään vastata, kysyin minä toisen kerran ja kirkasin: vaimo, oliko hän sinun miehesi? Mutta kun ne sanat minun huuliltani päässeet olivat, niin tunsin minä, niinkuin minä armottomasti ja kovalla sydämellä hänelle puhunut olisin, ja minusta tuntui niinkuin se hänelle särkevää täytyisi olla, että minä hänelle sillä tapaa niin tylästi puhun. Ja yht'äkkiä suli minun sydämeni hänen tähtensä, enkä minä tietänyt, mitä minun olisi pitänyt hänelle tekemän, että minä hänen viihdytetyksi olisin saanut, ja saisin hänen tuntemaan, kuinka sydämeistäni minä hänelle hellä olin. Ja kun hän siis peljästyneesti katseli minua, kun minun kasvoni hänen silmiltään varjossa olivat, ja kun hän koetti käsivarttansa vapaaksi minun kiinniotostani, niin otin minä vielä toisellakin kädelläni hänen kädestään, ja rupesin puhumaan: Oh, Bathseba, älä pelkää, minä se olen, minä sinun kanssasi olen, etkö sinä minua tunne, anna kätesi olla vaan, minä siitä pidän. Ja kun hän ihmetteleväisenä jää minun kiireellisiä sanojani kuuntelemaan ja unhottaa kätensä minun käteeni ja rupeaa katsomaan minua, niin heltee minun mieleni minussa vielä enemmän, niin ett'en minä tiedä, mitä minun ensiksi pitäisi sanoman, kun minun kaikki tarvitsisi sanoa, ja ennenkuin minä estän itseni sitä sanomasta, puhkee se minun huuliltani jo: Oh, Bathseba, minähän rakastan sinua, etkö sinä sitä kohta tunne! Minä sinua rakastan. Minähän se itse olen. Kun minä tätä puhelin, jäi Bathseba yht'äkkiä hiljaa seisomaan, ja katsoi arkana ja helkkyvänä minua kohden, eikä hän enää kuin heikosti koettanut vetää kättänsä minun kädestäni pois, ja näytti kuin olisi hänessä virvonnut joku tunto, joka sai hänen huojumaan itsessään. Kun hän sellaisena minun edessäni seiso, tunsin minä yht'äkkiä sydämeni kasvavan itsessään, ja minä luulin hellyyteeni hukkuvani. Silloin selkesi yhtenä silmänräpyksenä minulle ikäänkuin en minä sitä ennen ollenkaan olisi vielä huomannutkaan, että minulla oli Bathseban käsi kädessäni, ja että Bathseba itse oli minun edessäni. Mutta kun se tunto minun lävitseni valui, niin kohotin minä tietämättäni päätäni, niin että valo lankesi minun kasvoilleni ja valaisi ne, ja yht'äkkiä tunsin minä, kuinka Bathseban silmät, jotka koko ajan olivat epävarmoina ja aran kysyvinä minun varjossa olevilla kasvoillani levänneet, värähtivät, ja samassa tunsin minä kuinka hänen kätensä vavahti minun kädessäni, ja kun minä nyt likistin sitä, niin oli kaikki vastustuksen voima rauennut siitä. Sinä hetkenä tunsin minä lämpimän vedon lävitseni, enkä minä osannut pidättää itseäni enää. Minä otin toisellakin kädelläni häntä samasta kädestä, joka jo oli minun pivossani, ja silitin sitä ja lämmitin käsieni välissä, ja minun sanani tulivat minun huulilleni ilman että minä huomasinkaan sitä: Bathseba, Bathseba, tule, minä näen sinun sydämeesi, sinun sydämesi on auki minun edessäni, se oli minulle auki kohta ensi silmänräpöksestä, kun minä silmilläni sinun maailmasta löysin, tule: me olemme löytäneet toisemme ja meidän sydämemme näkevät toisensa, Bathseba! Minun vereni kävi minussa niinkuin koski, ja hänen kätensä taipuili minun käsieni puserruksen alla, ja minä vedin häntä kädestä kohdeni, niin että hän horjui jaloillaan. Hän näkyi vapisevan itsessään ja minä luulin hänen seuraavassa silmänräpöksestä voimattomana vaipuvan minun rintaani vastaan, mutta silloin hän jäykkeni ja otti toisella kädellään minua ranteimesta ja koetti heikosti irroittaa itseänsä. Mutta kun en minä hellittänyt, niin särkyi hän silmänräpökseksi kokoon, mutta sitte hän nosti silmänsä minua kohden, ja niissä vapisi rukous, ja hänestä hykähti: "Voi kuningas, anna minun mennä, minä rakastan sinua, anna, oi kuningas, minun mennä". Kun hän ne sanat oli saanut sanotuksi, enkä minä ollut muuta kuin vetänyt häntä kädestä lähemmäksi itseäni, niin näkyi hän heltiävän sydämessään, ja hän unhottui vieläkin puhumaan: "Minä rakastan sinua, ja sinun silmiäsi en minä ole saanut mielestäni siitä asti kun sinä minua silloin ensi kerran katsoit; ja joka kerta kun minä kaupungilla käyn, käyn minä sen kadun kautta, jolla sinä yhtenä päivänä minua vastaan tulit, oi anna, kuningas minun mennä pois, ja koettaa hiljetä sydämessäni." Koko ajan, kun hän tällä tapaa rukoili, hakivat hänen silmänsä minua, ikäänkuin hän minulta toivoisi sitä kättä, joka häntä lukisi, ja tietämättänsä avoi ja antoi hän itsensä minulle kokonansa. Kun minä ne sanat kuulin, ja kun minä ne silmät sillä tapaa päälläni tunsin, niin en minä tiedä kuinka minulle kävi, sillä minun sydämeni liikahti rinnassani, mutta en minä tiedä, oliko se suuresta ja lämpimästä ilosta, vai oliko se hellyttävästä säälistä. Mutta ennenkuin minä mistään selvillä olin, annoin minä mieleni lämpimyydelle vallan ja otin häntä toisestakin kädestä ja tuin häntä, sillä hän horjui. Ja, jollei ihmisiä siinä olisi ollut, niin minä olisin ottanut hänen niinkuin lapsen ja nostanut syliini ja kantanut hänen sylissäni pois, ja hän olisi ollut kevyt ja suloinen minun käsivarrellani. Mutta sitte

minä pidin häntä kädestä ja talutin hänen pois, ja me menimme väkijoukon keskitse, mutta niin ett'ei hän keneenkään koskenut, sillä minä kuljin edellä ja työntelin kaikki puoleen, niin että hänellä oli hyvä tie. Eikä hän enää tahtonut ottaa kättänsäkään pois minun kädestäni, vaan seurasi minua tahdottomasti niinkuin unissakäyden. Vasta kun me olimme tulleet minun puiston portille ja minä aioin viedä hänen sisään, kuiskasi hän rukoilevasti, ja hänen kätensä taisteli heikosti minun kädessäni; älä vie minua! mutta silloin nostin minä hänen käsivarsilleni, eikä hän vastustellut, vaan laski kätensä murtuneesti minun olalleni. Kun minä olin saanut hänen syliini, niin että hänen oli hyvä nojata, juoksin minä kepeästi suloisen taakkani kanssa puiston lävitse ja ylös portaita huoneeseeni.

Kun minä olin päässyt sisään, olin minä hiukan hengästynyt; minä laskin Bathseban sylistäni ja asetin hänen istumaan. Sitte soitin minä palvelijoitani ja käskin valaisemaan palatsin huoneet, niin että joka akkuna valuttaisi niinkuin olisi suuri juhla, ja käskin soittajat soittamaan verhojensa takana.

Bathseba oli sillä aikaa, kun minä tätä toimittelin, istunut hiljaa istuimellaan, ja pitänyt silmiään koko ajan lattiaan luotuina. Hän näkyi olevan syvässä sisällisessä valletuksessa, ja hänen kasvoilleen lensi joka silmänräpäys uusi puna, ja se puna oli lämmin onnen puna, ja se vaihetteli aina, mutta siinä samassa hän taas lensi kalpeaksi, niin että hän istui siinä niinkuin murtuneena. Ja kun hän hengitti, niin toisen kerran kuului niinkuin hänen rintansa olisi läikkymässä ja niinkuin hänen täytyisi koettaa istua hyvin hiljaa, ettei hänen onnensa hänessä tulvehtisi, mutta sitte hänen hengityksensä taas oli riutunut, ja hän raukesi siinä istuessaan, niinkuin hän joka puoleltaan tuntisi kurjuuden itseään läsnä olevan, jota vastaan hän voimaton olisi, ja joka kohta ratkeaisi hänen päälleen.

Kun minä nyt olin saanut kaiken valmiiksi, ja kun valo salin seinissä hohteli ja soitto ympäriltä seinien takaa humusi, niin menin minä istumaan Bathseban viereen toiselle istuimelle ja yritin ottaa häntä hänen kädestään. Mutta hän antoi minun ottaa sen, eikä tehnyt yhtään liikettä vetääkseen sitä pois, vaan antoi sen levätä kädessäni. Kun minä nyt siinä häntä katsoin, ja näin hänen olonsa, niin tulvehti minun sydämeni ylitse minussa. Sillä hän oli runneltu ja vaipuva, ja minä olisin itseni vuodattanut, jos minä sillä olisin voinut yhdenkin ajatuksen hänen päältään nostaa, kun se niin raskaana hänen päälleen tuli. Ja kun minä en tietänyt, mitä minun pitäisi tekemän, että minä hänen olonsa huojentaisin, niin tunsin minä itseni lamautuvan voimattomuudessani, ja minä olisin saattanut itkeä, tai hänen syliini ottaa ja häntä tuudittaa niinkuin pientä lasta tuuditetaan, tai minä olisin suudellut häntä silmille ja otsalle ja silittänyt hänen hiuksiaan ja pitänyt häntä sylissäni hennosti, ikäänkuin minä olisin peljännyt hänen särkyvän. Ja kun en minä yhtään mitään enää tainnut, ja kun minua pusersi rinnasta, että minun niin voimattomana täytyi häntä päältä katsoa, vaikka hän juuri minun edessäni oli, ja minä koko hänen olonsa sydämessäni tunsin, ja kun minä olin katsonut häntä niin, että minä olin itsessäni kipeä, niin rupesin minä puhelemaan, sillä minun sydämessäni heräsi niin kaikkea ja minun sydämeni vuosi minussa, kun minä sain puhua.

"Bathseba, voi, minä rakastan sinua, ja minä sairastan rakkaudesta sinuun. Oh Bathseba, Bathseba, minä rakastan sinua, ja usein, kun minä yksin istun, ummistan minä silmäni, ja puhun ilmalle, joka minun ympärilläni ja minun poskillani lepyy, ja sanon ääneeni sille: minä rakastan, rakastan ... ja kun minä sitä sanon, niin tunnen minä ympärilläni punaisen rusotuksen.

"Voi, Bathseba, siitä on niin suloista puhua, ja minun rakkauteni kasvaa minussa, kun minä siitä saan puhua. Voi, en minä elä ilman sinua, ja minä hengitän sinua, ja vaikka minä missä liikun, niin aina minä liikun kuin unessa, ja sinä olet minun rinnallani. Sillä kun minä ummistan silmäni, niin minä tunnen sinut lähelläni, ja kun minä toimissani olen niin sinä istut minun vierelläni, ja minä tunnen sinun kätesi kädessäni. Oh, Bathseba, minä rakastan, ja minun rakkauteni on kutonut minun ympärilleni lämpimän verhon, niin että minä vaan hapuilen elämää, enkä sitä muutoin tunne. Oi Bathseba, minä rakastan sinua."

Minä puhelin tätä matalalla ja hillityllä äänellä, ja kun minä puhuin, niin tuli yhä enemmän sanoja minun huulilleni, niin että minun sanani juoksivat yhtäpäätä. Ja minun mieleni tulvi yhä kevyemmin, sillä minä näin, että Bathseba oli ruvennut kuuntelemaan minua; hän oli kumartunut hiukan eteenpäin, niin että hän tuli nojaamaan käteensä, jota hän piti istuimensa etukulmalla, ja hänen huulensa olivat hiukan auenneet, niin että hänen tuoksuva hengityksensä hulmuili niiden välitse. Kun minä yhä puhuin, niin oli hän viimein siirtynyt istumaan lähemmäksi minua, ja huomaamattansa oli hän ottanut minun toisen käteni käsiensä väliin ja ruvennut silittelemään sitä. Ja kun minä sen näin että hänen silmänsä olivat hakeneet minun silmäni, ja että hän hengitti yhtä haavaa minun kanssani, niin nousi minun sydämeni vielä enemmän minussa, ja minun olisi haluttanut itkeä, ett'en minä niin sydämestäni saanut puhutuksi, kun minä olisin tahtonut. Sillä minä olisin koko sydämeni hänelle antanut, joka minun vieressäni istui ja kuunteli minua, ja minä olisin tahtonut, että minun koko sydämeni olisi hänessä elänyt.

"Minä rakastan, rakastan sinua, ja minun on suloista sanoa sinulle, että minä rakastan sinua, enkä minä sitä sanomasta väsyä saata, enkä minä sitä koskaan saakkaan sinulle niin sanotuksi, ett'ei minun

vielä uudestaan sitä tarvitsisi sanoa. Voi Bathseba, minä rakastan sinua, ja minä hyväilen sinun nimeäsi, kun minä sitä mainitsen, Bathseba, Bathseba.

"Voi Bathseba, kuinka minä saatoin elää, kun et sinä minulla vielä ollut! Mutta nyt sinä istut minun edessäni ja minä saatan ottaa sinun molemmista käsistäsi, koska minä tahdon ja katson sinua sinun omiin silmiisi, koska minä tahdon, ja aina kun minä silmäni ylös luon, niin istut sinä itse minun vieressäni. Voi, me olemme löytäneet toisemme, ja tästä hetkestä on meidän olomme oleva lämmin toistemme lähellä oleminen. Sillä en minä sinusta enää saata erota, ja minä olen hakenut itseni sinun tykösi niin, että minä olen elämäkseni itseni sinun kuttonut; eikä meidän olomme ole muuta oleva kuin lämmin rakkaus, eikä meidän silmillämme ole oleva muuta iloa, kuin että me toisiamme olemme katsoa saavat ja se on oleva onni kaikki, sillä rakkaus on elämä, ja rakkauden elämä on suuri ja lämmin, ja rakkaus on punainen..."

Mutta kun minä tätä puhuin, en minä ollut huomannut, kuinka Bathseban kädet olivat lakanneet silittämästä minun kättäni, ja kuinka hän oli viimein vetänyt ne pois ja antanut niiden toimettona vaipua sivuilleen, enkä minä ollut huomannut, kuinka hänen kasvonsa olivat värähtäneet riutuneiksi. Kun minä nyt sitte käänsin silmäni häneen, niin seisahduin minä kesken puhumistani, sillä hän oli noussut seisomaan ja hän horjui. Ennenkuin minä kerkesin häntä tukemaan, oli hän ottanut istuimen nojasta kiinni, ja koetettuaan turhaan kaksi kertaa ruveta puhumaan, niin että näytti niinkuin hän molemmilla kerroilla olisi äänensä niellyt, antoi hän vaipua itsensä istuimelleen ja puristi kätensä polviensa väliin, ja vasta sitte sai hän äänensä esille. Se tuli ensin karheasti ja seisahtuen, mutta sitte se selkeni, ja viimein hän unhotti kaiken, ja puhui niinkuin se puhuminen olisi hänen sydäntänsä keventänyt.

"Oh, kuningas, kuule, minä rakastan sinua, armahda minua ja älä puhu. Voi, älä puhu, sillä minua polttaa, kun minä kuuntelen, kun sinä sillä tapaa puhut, sillä minun elämäni on maahan viskattu, ja kaikki, kaikki on ratkennut, ja elämä on enää paljas hauta. Oh, kun sinä onnesta puhut, niin minä olen niinkuin lyöty, oh, älä puhu, sillä onni on polttava sana, ja lämmin onnen olo on repivä hätä, sillä ei sitä ikinä elää saa, ja kaikki on pois käsistä mennyt.

"Voi kuningas, minun kuninkaani, miksi sinä minun tielleni tulit, sillä nyt minä tunnen elämäni, niinkuin se olisi raskas ja korkea vastamäki minun edessäni; voi, minun jäseneni ovat heikot ja minä vapisen kun minä ajattelen, että minun täytyy käydä minun elämäni kova tie. Jumalani, joka hetki, jonka elää täytyy on niinkuin paljas rauta, jota niellä täytyy! Oi, kuninkaani armahda minua. Oh, ketä minä rukoilisin, sillä minun ympärilläni on pimeys, ja joka askel on työläs.

"Voi, mitä varten sinä minun tielleni tulit, sillä minä rakastan sinua, ja minä olen rakastanut sinua siitä hetkestä asti, kun sinä silloin minua katsoit, ja minun sydämeni otit, ja minä rakastan sinua vielä ja aina ja minun elämäni on pimeys ilman sinua. Voi, älä ota minua kädestä, päästä minut, sillä minä olen heikko, ja minut valtaa pyörrytys, kun sinun kätesi koskee minun käteeni.

"Laske minut menemään pois, siellä on yö, mutta laske minut, sillä Uria on minun mieheni, ja hän lähti tänään, voi, Uria, hän pitää minusta, ja luulee minun olevan kotonani; ja hänelle olen minä itseni ijäksi luvannut ja vannonut, ja hänelle lupasin minä itseni ijäksi, ennenkuin minä sinusta mitään tiesinkään, ja ennenkuin minä tiesin, mitä on itseänsä luvata, voi hän on minun mieheni, ja hän on hyvä, ja hän uskoo minua! Oh, laske, kuningas, minut, henkeni edestä minä rukoilen sinua, oi, armahda minua niin totta kuin sinä olet minut tähän herättänyt, ja niin totta kuin minä sinua rakastan, voi, minä en voi lähteä, jos sinä minua kiellät. Voi, minä rakastan sinua ja minä menen pimeyteen, kun minä sinun tyköäsi lähden, eikä minulla ole elämää, muuta kuin sinun lähelläsi. Kuule, kun minä äsken kuuntelin sinua, kun sinä niin lämpimästi onnesta puhuit, ja kun minä sitte unhotin itseni vallan siihen, niin silloin selveni minulle yht'äkkiä, että kaikki se onni on mahdoton, ja että se olisi voinut olla. Voi, ei, en minä sitä vielä nytkään ajatella saa, se tunto ratkee niin kovana päälle. Jumalani, jumalani, mitä minä muuta muistaisin, joka minun ajatukseni vieköttelisi.

"Tiedätkö, minä olen ruvennut ajattelemaan itseäni siitä asti, kun minä sinut silloin näin. Ja minä ihmettelen itseäni. Oh, minun elämäni on ollut niinkuin päivä, joka ei vielä noussut ole, ja joka ei itsestäänsä mitään tiedä, aavistelee vaan valoansa. Ja minä olen luullut, että minä onnellinen olen ollut, kun minun hyvä on ollut olla, vaikk'en minä vielä elänytkään ollut. Ensin olivat minulla vanhempani ja sitte on minulla ollut Uria, ja heitä minä olen palvellut, ja heillä ollut hupina, enkä minä mitään ole kaivannut, vaan kaikki on ollut lämmin turva minulle.

"Mutta sitte minä näin sinun, kun sinun silmäsi minun päälläni lepäsivät niinkuin raskas halaus, ja kaikki on siitä asti toiseksi muuttunut. Sillä minun silmäni ovat auentuneet, ja maailmakin on minun silmissäni uuden väriksi tullut, niin että minä nyt näen sitä, jota minä en ennen ole nähnyt. Sillä taivas on korkeammalla nyt kuin ennen, ja maa viherjoiitsee elävämmiin ja ihmisten silmät ovat lämpimämmät katsella. Ja minä itse, vaikka minä itseäni alinomaa katselen, olen tullut epävakavaksi ja selittämättömäksi itselleni. Sillä joskus minun mieleni läikkyy, niinkuin minulle olisi suuri ja tietämätön

onni tapahtunut, ja minä tunnen oloni niinkuin kirkkaan lähteensilmän, joka itseään päilyilee, mutta toisen kerran minä taas olen tummien voimien vetämä, eikä minun muuta tekisi mieleni kuin istua alas ja kätkeä silmäni käsiini ja itkeä. Ja minun ajatukseni vaihettelevat, niin että ne joskus ovat hämärät ja kuumat, niin että kaikki minun silmistäni niiden alle sulaa, ja joskus taas niin valuiset, että kaikki niissä heleänä päilyy, niinkuin korkeat rannat tyvenessä vedessä.

"Oh, mitä sinä niin sydämestäsi minua kuuntelet, enhän minä mitään merkillistä puhu, itsestäni minä vaan puhun. Minun on niin keveätä puhella sinulle, sillä sinä kuuntelet, niinkuin sinä imisit joka sanan minun huuliltani: ota minun käteni tästä, sinä saat pitää siitä, minä puhun niin mielelläni sinulle, eikä minun sydämestäni ole mitään, jota minun ei olisi suloista sinulle sanoa, sillä mitä varten minä muuten olisin mitään tuntenutkaan, jollen minä siitä sinulle puhua saisi. Eikö minun käteni ole pehmeä ja lämmin, kun se sinun kädessäsi on? Kuule, et sinä uskoisi, minä punehdun usein askareissani, kun minä löydän itseni siinä, että minä aina puhun sinulle, sillä en minä muussa muodossa tunteakaan osaa, kuin siinä, että minä kaiken kohta sydämestäni sinun kanssasi tunnen. Kuule, onko se pahasti, että minä sinua aina ajattelen? Sano sinä se minulle. Kun minä ajattelen sitä, niin en minä saisi niin tehdä; mutta onko se pahasti sentään, että minä sinua ajattelen? Kuule, neuvo sinä nyt minua, sinä pidät niin hellästi minun kädestäni, ja minä tottelisin sinua kaikessa. Mahtaako se pahasti sentään olla? Minä palvelen minun miestäni ja olen hänelle nöyrä, sano nyt, teenkö minä pahoin, kun en minä häntä sillä tapaa ajatella osaa kuin minä sinua ajattelen. Kuule nyt, eikö hän ole yksin, ajattele nyt, hän on niin yksin, ett'ei kukaan häntä sydämestään ajattele. Etkö sinä luulisi, että se olisi kovaa? Tiedätkö, minun tulee välistä suuri sääli häntä, kun minä ajattelen hänen oloansa. Sillä hän on ihan yksin. Ihan yksin. Sentähden tekee minun mielelleni hyvää, kun minä saan häntä palvella, tiedätkö, minä olen niin iloinen, kun minä saan häntä palvella; kun hän kotona on, tähytän minä hänen silmiinsä nähdäkseeni, mitä hän halajaa, että minä voisin sen hänelle jo ennen tehdä, ennenkuin hän sitä pyytääkään. Mutta kun hän sitte katsoo minua kiittäväisesti, niin tunnen minä kylmentyvänä sen katseen alla, ja minun on vastoinmielistä ajatella, että hän on minulle kiitollinen. Ja minä käännynkin hänestä jäykempänä pois. Mutta sitte minun sydämeni herää taas minussa, ja minä tunnen itsessäni kuinka yksikseen jätetty hän elämässä on. Ja jos minä voisin sen tehdä, niin kääntyisin minä silloin häntä kohden takaisin ja polvistuisin hänen eteensä, ja pyytäisin häneltä anteeksi, että minun ajatukseni niin kokonansa ovat hänestä hälventyneet. Sillä hän on ollut hyvin hyvä minulle, enkä minä ymmärrä, kuinka näin on saattanut käydä. Sillä minä tunnen, että minä olen kokonaan lakastunut hänelle, ja vaikka hän juuri nyt lähti, niin ovat minun ajatukseni kaikki hänestä sammuksissa, niin että kun minä nyt koetan hänen kuvaansa muistella, niin en minä saa mitään kuvaa itsessäni syntymään, ja minun ajatukseni hänestä ovat yhtä kuolleita, kuin jos hän jo monta vuotta sitten olisi lähtenyt enkä minä koko sinä aikana häntä muistanutkaan olisi. Ja kun hän oli läsnäkin, niin en minä häntä läsnä tuntenut, enkä minä hänestä enempää ajatellut, kuin että hän oli, ja että minun silmäni hänen näkivät. Kuule nyt, etkö sinäkin tunne, että minä olen ollut hyvin kova hänelle, mutta kun minä hänet vielä kerran näen, niin koetan minä olla vielä nöyrempi hänelle, kuin minä olen ollutkaan, sillä hän on niin hiukan saanut elämässä, sillä ei kukaan häntä ajattele, eikä hänellä rakastavaa sydäntä ole, joka hänen olonsa tuntisi, voi, hänen elämänsä on ihan tyhjästi kulunut, ja minun tulee suuri sääli häntä. — Oh, mutta mitä sinä minua niin kuulustelet, luuletko sinä, ett'en minä koko ajan huomaa, kuinka sinä koko ajan silmilläsi minun huulissani riput ja viekottelet minun puhumaan vallan kaikenmoista, katso pois minusta, en minäkään sinua aina katso, vai katsoinko minä äsken sinua noin? Enpä. Kyllä minä sen tiedän, minä olen ajatellut sen toisella tapaa. Etkö sinä sitä vielä huomannut ole? Voi, kuinka sinä olet sokea ja ymmärtämätön! Etkö sinä siitä vielä tiedä, että on suloisempikin välistä vaan katsahtaa, ja sitte katsoa poispäin ja olla, niinkuin ei pitkiin aikoihin yhtään mitään muistaisi, mutta sitte olla koko ajan sentään, niin ett'ei tarvitsekaan katsoa, kun se kuva ilmankin koko ajan mielessä kukostelee. Kyllä minä sen tiedän. Voi, en minä sinua niin taitamattomaksi olisi luullut, ett'et sinä senvertaa ymmärrä. Mutta mitä varten minä oikein sinua katselen? Kuule nyt, olenko minä ihan lapseksi tullut? Sinä istut niin suurena ja kankean liikutettuna siinä minun edessäni, että minulle olisi vallan iloksi tulla ja istua sinun polvellesi ja taputtaa ja silittää sinua poskellesi, kun sinä niin totisesti minua katsot. Etkö sinä hupainen ole, kun minun puhettani niin vakavasti kuulustelet, ikäänkuin minun suustani viisautta tulisi. Voi kuinka sinä olet tompelon herkkä, vallan isonen lapsi, minä tunnen itseni oikein ymmärtäväiseksi sinun rinnallasi, kuinka avuton sinä mahdatkaan ihmisten joukossa olla, kun sinä tuommoinen paljasta pehmeyttä olet sisältä. En minä tietänytkään, mimmoinen sinä olit, sinä olet semmoinen, että minä saisin tehdä mitä tahtonsa sinun kanssasi, sinähän olet oikein käsien ympärille käärittävä, minun tekisi mieleni kujeilla sinun kanssasi kynelet silmissä, minun suuri sydämeen katsova kuningastompelukseni. Voi, sinä olet oikein tuhma ja naurettava, kun sinä minua sillä tapaa katselet ikäänkuin minä joku kullankipenä olisin. Kuule nyt, älä nyt, jos sinun molempiin silmiisi vielä tuolla tapaa kyynel kasvaa, luuletko että minä sitte vielä taidan tässä alallani istua ilman että minä nousen ja otan sinua kaulasta ja pyyhin kädelläni sen kyynelen pois sinun kummastakin ruskeasta silmästäsi... Voi, minä itken, minun on niin suloista olla, minä itken. Olenko minä kauniimpi nyt kuin ennen, kun minä sinun olen nähnyt? Olenko minä? Minä olen niin vallaton ja itkevä. Sinä lämmität ja viherjötset minussa. Kun minä päivällä kiilloitin Urian kilpeä, niin oli minussa koko ajan, niinkuin minä sinun kilpeäsi olisin kiiltäväksi tahkonut, ja kun se oli kirkas ja välkkyili minun käsieni alla, niin minä katsoin siihen omaa kuvaani, sillä minun tuli mieleeni

katsoa, jos minun silmäni olivat tulleet tummemmiksi ja jos minun poskieni väri oli noussut siitä hetkestä, kun sinun silmäsi olivat minun päälläni levänneet. Voi, millä tapaa sinä silloin sinä kertana, etkö sinä muista, silloin kun sinä ensi kerran minua katsoit, annoit silmäsi päälläni olla, sillä minä en ole saanut sinun silmiäsi siitä hetkestä mielestäni pois, ja joka kerta kun minä nyt jälkeinpäin olen muistanut sinut, on lämmin noussut minun poskilleni. Voi, minun on suloista ja surullista olla ja kun minä oloani ajattelen, niin laskee minun hengitykseni niin lämpimän painavaksi. Voi, minä näen sen, se on totta, minä rakastan, rakastan sinua, kuinka synkeätä tämä on, minä näen sen kokonaan nyt, minä rakastan sinua koko sielullani, enkä minä muuta tahdo, kuin tänne jäädä ja sinua lähellä ja lähellä olla ja aina ja aina kuulla ja nähdä, että sinä olet minusta onnellinen. Oh, mitä varten olen minä tullut sinun silmiesi nähdä! Voi kuningas, ei, nyt minun täytyy lähteä, sillä minun rakkauteni kasvaa minussa, kun minä puhun ja minun järkeni himmentyy, kun minä tässä sinun edessäsi seison. Voi, anna minun mennä, sillä minä en voisi sinua vastustaa, jos sinä käskisit minun jäämään, ja minä en saa jäädä, en saa, en saa... Oh, minä rakastan sinua, rakastan, rakastan, minä en saa jalkojani heltiämään maasta, minä seison tässä, anna minun vielä pieni aika seisoa tässä ja puhua, anna minun puhua, sillä minun sydämeni tulvii minun rinnassani, ja sitte on yö ja pimeä, kun minä ulos pääsen. Voi, minun rintani ratkee, oi, kun minä aina saisin sinun edessäsi seisoa, sillä sinun katseesi on helpotus minun rinnalleni. Oh, sinä olet minun edessäni, kohta minä en näe sinua. Sinä, sinä olet minun mieheni ja minun sankarini, ja jos minä olisin toinen ollut, niin itse minä olisin tullut ja polvillani jäänyt sinun tykösi. Voi, mistä minä saan voiman lähteä. Anna minun lähteä, ja älä káske minua jäämään tänne, älä káske, sillä minä en kestä sinulta mitään kieltää, ja en minä kestäisi sitä, että minä tänne jäisin, sillä se olisi synti ja se rikottaisi minun. Vielä pieni aika, ja sitte minä lähden. Voi, minun täytyy, täytyy. Mutta salli, että minä saan asua tässä sinua lähellä, sillä sitte on suloisempi, ja se olisi niin kovaa, jos minun täytyisi ulos kylmään maailmaan lähteä. Oh, kuningas, minä rakastan sinua niin ylen paljon, ja minä menehdyn rakkauteni alla, ja minun täytyy lähteä. Joskus minä katselen kaukaa sinua ja ihmisien joukossa, jossa sinä et minua näekkään, kun sinä kuninkaana ajat sotajoukkojesi edessä, ja kun maailma sinun loistoasi kumartaa. Oih, hyvästi, minä en saa viipyä enää, sillä minun veressäni käy tumma hyöky, ja jos minä yhden silmänräpäyksen vielä viivyn, niin heitän minä itseni sinun syliisi."

Koko ajan, kun hän puhui, olin minä kuunnellut hänen sanojaan, niin ett'en minä ollut liikahtanut, enkä silmiäni hänen kasvoiltaan kääntänyt, ja minä olin ottanut hänen sanansa hänen huuliltaan jo ennenkuin ne olivat syntyneetkään. Ja kun ne hänen sanansa tulivat minun päälleni, niin olin minä toisen kerran, niinkuin minä olisin kylpenyt hänen sanoissaan, niinkuin lämpimässä ja punanhohtavassa vedessä, ja minä tunsin oloni niinkuin minä olisin ollut pehmeihin harsoihin kääritty, ja niinkuin lämpimät kädet olisivat hellästi silittäneet minua poskelle, mutta toisen kerran olin minä taas, niinkuin minä olisin ollut suurien ja kovien kivien kohlima, niin että minä annoin niiden tulla paljaan rintani päälle, enkä kättänikään jaksanut nostaa suojatakseni itseäni niiden tulolta. Ja tässä, kun minä mielessäni näin olin kahtaanne heitetty, olin minä niin uupunut, että minä enää tahdottomana kuulustelin vaan, ja annoin tulla kaiken päälleni, enkä mitään ajatellut tehdä, enkä olisi voinut liikahtustakaan tehdä. Silloin tulivat minun korviini hänen viimeiset sanansa, ja minussa värähti; mutta kun minä katsoin vaipuneista silmistäni ylös, niin oli hän kadonnut, ja avatun oven lävitse tuijotti yön pimeä edessä. Enkä minä liikahtanut istuimeltani, sillä minun jäseneni lepäsivät lyijyn alla lamassa, enkä minä arvattavasti olisi voinut huutaakaan, jos minä olisin koettanut. Sitte raukesin minä kokoon istuimellani ja annoin käsivarteni vaipua tuolin nojalle. — — — Kun minä viimein heräsin, niin seisoivat ovi vielä avoinna ja pimeä tuijotti siitä sisään, ja kun minä siitä silmäni irroitin, niin tuikottivat valkeat ympärillä huoneen seinillä kuolleina ja hohtelevat seinät häämöttivät niiden jäykässä valaistuksessa. Sitte minä kuulin että soittokin humuili vielä, mutta se kuului seinien takaa niinkuin haudasta. Kun minä sitte yritin nousta ylös niin tunsin minä itseni heikoksi ja horjuvaksi ja vaivuvin takaisin istuimelleni.

XX.

Antakaa nyt sodan soida ja antakaa torvien kovan äänen nousta, sillä tänne minä olen tullut humua hakemaan, ja unhotusta sydämeni painavassa vaipumuksessa.

Minun sotajoukkoni minun silmiäni edessä, teidän eteenne minä lennätän, levittäkää laineilevat parvenne minun eteeni ja peittäkää lakeat maat edessä niin kauas kuin silmä kantaa, sillä minä tahdon nähdä minun voimani, jonka humu taivaaseen asti nousee, ja minä tahdon silmilläni minun väkevyyteni näyn nähdä, sillä minä tahdon itseni huumata ja ajatukseni unhottaa.

Ja te sotajoukot, jotka nyt minun edessäni seisotte, niin ett'en minä silmilläni teidän häälyvien

rivienne loppua näe, virittäkää nyt teidän voittolaulunne ja astukaa teidän kajahtelevan laulunne vallattomassa ja väkevässä tahdissa, ja nyt soikoot torvet ja rivit liikahtakoot niin kauas kuin silmä kantaa, sillä me lähdemme nyt ja sodan palon me viemme aavikkojen keinuvan rannan toiselle puolelle, ja minä, teidän kuninkaanne, ratsullani teidän edellänne ajan. Oh, kohise minun takanani, sinä rivien sakea ja loppumaton virta, nyt me kaupungit tieltämme lakaisemme ja valtakunnat olemasta pyyhimme ja idän maiden mahtavat kuninkaat polvillensa taivutamme, ja meidän menomme läpi maailman on oleva palavan valkean vyöry. Oh, sillä lentää, lentää minä tahdon, sillä minun rintani ei salli minun seisahtua. Ja pois, pois minä tahdon, ett'eivät minun ajatukseni minua kiinni ottaisi, sillä jos ne minun saavuttavat, niin ne painavat minun alleen.

Oh, pois nyt, ja kuumeessa tahdon minä elää, ja minä himoitsen sodan punottavan pauhun ympärillä loiskahtelevan, ja sodan meressä minä tahdon kylpeä, niinkuin selvässä hekumassa. Soikaa, soikaa torvet, niin että teidän äänenne ilman täyttää ja taivaankin nostaa, siitä minä itselleni kuuroksi tulen ja lennetään, lennetään läpi maailman kuin valkean puike, oih, sillä ajatukset ottavat minun, jotka ovat vaakavat minun mieleni päällä, niinkuin maan paino haudan päällä, enkä minä tahdo ajatuksiani kuulla, ja minä tahdon itseäni paeta. Pois!

XXI.

Nyt minä hourauksien teitä kuljen, ja nyt minä olen antanut vihan hengen itsessäni nousta ja ylitseni käydä niinkuin pimittävän myrskyn. Sillä hekumaa on rajattomuuteen itsensä heittää, ja siinä unhotuksen mielelleen tavottaa.

Sortuvat muurit minun silmiäni edessä maahan humahtelevat, ja lyötyjen sotajoukkojen huimattua pakoa olen minä katsellut. Ja ylpeät kaupungit, jotka kansojen vitsauksina olleet ovat, ja jotka jalkansa ovat kansojen niskoille asettaneet, ne ovat minun edessäni tuhkaan heitetyt, ja heidän kunniansa on maahan laahattu, ja heidän jumaliensa olen minä heidän temppeleissään pilkannut.

Sillä minulle oli iloksi, kun minä sain ne maahan paiskata minun voimallani, niin ettei niissä sitä kiveä ollut, joka ei toisensa päällä liikahtanut olisi, ja minä lämmittelin käsiäni niiden loimuvissa liekeissä. Sillä ne kaupungit, joiden tornit minun tullessani auringossa ylpeästi hohtelivat, ja joiden miehet valkoisilta muureiltansa minua ja minun sotajoukkojani pilkkasivat, ne minä jätin mustina rökkiöinä jäljilleni, ja kun minä läksin, niin ne suitsuivat minun takanani, ja alastomat naiset kävivät niiden keskellä ja hakivat lastensa ruumiita.

Mutta joskus olen minä väkevyydessäni lempeydenkin juopumuksessa hourinut. Joskus, kun minä kansat lyönyt olin, niin nostin minä käsivarsilleni ne nöyristetyt kansat, ja vuodatin heidän päälleen armoni maljan. Sillä he olivat minun käsissäni, ja minä olisin voinut heidät hävittää ja jalkoihini tallata, ja sentähden oli minun mielelleni väkeväksi houreeksi, kun minä heitä säästin, ja sotajoukkojeni tummia laumoja pidätin, niin että ne voitettut kaupungit jäivät minun taakseni viheliäisten ketojensa keskelle hymyilemään. Mutta joskus minä tein vielä enemmän. Sillä minä kohotin käteni ja nostin kansan, joka siihen asti toisia palvelleet oli, ja jota toiset kansat halveksineet olivat, sen kansan minä tomustansa nostin ja asetin sen halveksijainsa herraksi. Ja siinä minä väkeni näin, että minä niin heikoista väkeviä ja väkevistä heikkoja tein ja kansojen voimalle nauroin.

Oh, sillä taivaaseen asti loimahtelevat minun otsani unet, ja mieletöntä minä ajatuksillani takaa ajan. Ja minun sydämeni rajattomat halut loiskahtelevat minun ylitseni, ja päivät minä hourin yhdestä unesta toiseen, ja rajattomampaa minä yhä himoitsen, sillä minä tahdon huumauksessa elää, enkä minä muuta lepoa itselleni näe, kuin että minä aina saan lentää ja aina lennän.

XXII.

Mutta kun päivä sammuu, niin sitte tulee yö, ja minä vapisen, kun yö tulee. Sillä minä tiedän, että kun yö tulee, niin minä lyykistyn itseni alle.

Sillä yöllä seisahtuu elämä ja kaikki vaikenee, ja silloin tavottavat minun ajatukseni minun kiinni ja

ottavat minun, enkä minä niiltä mihinkään pääse. Ja pimeys asettuu minun päälleni niinkuin matala laki, ja minun houreeni tukehtuvat minussa, niin että mieli on seisaus ja jäykistynyt odotus. Silloin ajatukset nousevat ja hiipivät sisältä päälle ja tarttuvat minua kurkusta ja paiskaavat alleen ja runtelevat minua keskelle rintaa.

Enkä minä niiltä mihinkään pääse, sillä ne ovat aina minussa itsessäni, ja kun minä seisahdan, niin virkoavat ne kohta ja tavottavat minun. Ja vaikka minä maailman halki olisin lentänyt, ja vaikka minä maan alle olisin itseni kätkenyt, niin ne ovat aina minun mukani, ja juuri kun minä luulen syvimässä kätöksessä niiltä olevani, niin ovatkin ne minun päälläni juuri ja pusertelevat minua.

Sentähden minä vapisen, kun yö tulee. Sillä kun minä makaan vuoteellani ja pimeä yö minun päälläni on, ja kaikki on hiljaista, niin makaan minä silmät auki ja katselen suoraan ylös pimeyteen päällä. Enkä minä silloin muista, että elämää onkaan, eikä minulla ole mitään tietoa, että humua on, joka hetkeä tunteesta vapahtaa, sillä minun ajatukseni seisovat, enkä minä tee muuta, kuin katselen ylös pimeyteen suoraan, ja se seisoo mustana. Silloin tällöin minä hengitän syvemmin ja tunnen, kuinka peitto painaa minun rinnallani.

XXIII.

Bathseba, kuule, mutta onko minun elämäni sitte semmoinen hätä, kuin miksi minä sen tunnen? Sillä minä olen ikäänkuin itsestäni syösty, enkä minä ole uskaltanut jäädä sinua ajattelemaan aina siitä asti, kun sinä silloin menit pois ja minun yksin jätit. Siitä asti on minun mielessäni ollut ikäänkuin tyhjä paikka, jota minä ajatuksillani olen karttanut. Ja joka kerta kun minun on täytynyt yksin jäädä, enkä minä ajatusteni tieltä ole päässyt pois, niin ovat minun ajatukseni olleet niinkuin paljas kalman tunto, ja minun silmiäni edessä on seisonut avonainen hauta ja minä olen oloni eteen jäykistyneenä jäänyt. Mutta olenko minä sitten niin yksin jätetty? Minä muistan sinut Bathseba; kun sinä itsesi kovaksi minun edessäni teit, niin sinun silmäsi sulivat sentään, kun sinä minua katsoit, ja vaikka sinä pois läksit, niin oli sentään, kuin sinä itsessäsi olisit kokonasi minua lähellä ja minuun jäänyt. Oletko sinä siis poissa minulta, ja täytyykö minun vaipua?

XXIV.

Bathseba, sillä minä en tiedä, olenko minä yksin jätetty, voi Bathseba, ja onko minun elämäni tästä lähtien oleva niinkuin kova ja pimeä korpi, jonka pimennossa ei ruohonkorsikaan viherjötise. Vai oletko sinä läsnä minua vielä ja aina, ja onko minun rintani ympärille kääritty ikäänkuin lämmin ja villainen vaippa, niin että kun se rinnan peittää, niin olo on niin lämmin ja painava, eikä sitä tiedä onko se tunne suloinen, joka silloin mielessä hengähtelee, vai onko se tunne rasittava, sillä sen alla sulkee silmänsä niinkuin heikossa, mutta sen lähestymistä vapisee sentään, ja sen edessä tuntee itsensä niin heikoksi, että ennenkuin sen päällensä oltaisi, niin ennen polvillensa vaipuisi, ja rukoilisi että se otettaisiin pois päältä. Kärsinkö minä vai vaellanko minä sakeassa onnessa?

Voi Bathseba, sillä minä en tiedä, mitä se on! Sillä kun minä yksin olen, niin minussa heruu tunto, ikäänkuin sinun rakkautesi punainen vaate minun ympärilläni kääritty olisi, ja lämpimässä näen minä sinun edessäni niinkuin sinä olet, ja sinun olosi on selvä rakkauden lekotus minun silmissäni, ja sinun huuliltasi juoksee selvä rakkauden hunaja ja minä imen sitä huulillani ja juon sitä, mutta kun minä sitte avaan silmäni, niin sinä olet poissa, ja sinun suloinen läsnäolosi on hävinnyt, ja kammottava tyhjyys tuijottaa minua vastapäätä.

Voi Bathseba, sillä sinun rakkautesi lämmin kuva versoo minussa, ja minä jätän itseni siihen ajatukseen, että minä sinua rakastan, ja että minä rakkaudessani olen sydämeni lämpimän löytänyt, mutta kun minä niin ajattelen, niin tunnen minä sinä hetkenä sen kamalan hädän, että sinä olet poissa minulta, ja että sinä olet aina poissa minulta. Voi, sillä minun oloni on selvä yksinäisyyden kammo, ja minun sydämeni pohjalla heruu kärsimyksen lähde, voi, mihin minä ajatuksiltani itseni kätkisin, sillä ne tulevat ja taittavat minun alleen. Oh, Bathseba, Bathseba, minä rakastan, rakastan, ja aina minä itseni rakkauteni valtaan jätän, ja sitte sinä olet aina poissa minulta.

XXV.

Bathseba, Bathseba, minun ääneni värisee pimeässä yössä, kun minä sinua huudan!

Bathseba, Bathseba! Minä olen noussut istualle vuoteellani, ja olen heittänyt peiton päältäni puoleen, sillä se kuumottaa. Oh, minä ajattelen sinua, kun sinä minun edessäni seisot ja sinun sydämesi tulvan sanoissasi kohista annoit. Minä en saa lepoa vuoteellani, kun minä kaiken sen muistan, ja minun täytyy nousta ylös että minä vilvottuisin. Sinun sanasi olivat niinkuin punaisen veren suihku, ja minä join sinun henkeäsi, kun sinä puhuit. Sillä sinun sanasi olivat lämpimät, ja kun minä sinun rakkautesi sanoja nyt muistan, niin tunnen minä niinkuin lämpimän kylvyn ylläni.

Oh, sinun rakkautesi nosti sinun parmoilleen, ja sinun puheesi oli paljas rakkauden käynti, ja sinun sanasi tulivat niinkuin käyvä ja hurmahteleva viini, joka joka jäsenen raukasee, kun sitä juo. Voi Bathseba, kun minä tässä istun ja sitä muistan, niin on niinkuin ilma olisi liika raskas minun ympärilläni, ja minä tunnen niinkuin sinä, Bathseba, joka ilman henkäyksessä minua vastaan leyhyisit ja sinun läsnäolosi minä ympärilläni tunnen niinkuin painavan halauksen.

Oh, sillä minun rintani on tumma suoni, joka hämäränä versoo, ja josta nousee päähän huumaava huuru, joka saattaa maailman silmissä nousemaan ja sisällisessä liikutuksessa väräjämään. Oh, Bathseba, Bathseba, minä mainitsen sinun nimeäsi pimeässä yössä, sillä sinä liihottelet minun ympärilläni ja lähelläni ja minussa, ja Bathseba, Bathseba, sinun läsnäolosi minun rintaani hivelee, niin että minun on raskas hengittää, ja sinun kättäsi minä pimeässä läheltäni tavottelen.

XXVI.

Nyt minä olen elämää ajatellut, ja minä olen huomannut, ettei elämä ole muuta kuin rakkautta. Ja kaikki muu on unta ja tyhjää houretta, ja rakkaus ainoastaan on ainoa ja aina oleva ja rakkaus on elämä.

Sillä minä olen huomannut, että kaikki on turhuus ja tyhjä vaiva ilman rakkautta. Sillä valta, ja kunnia ja suuret työt ovat mielen huumausta, ja ihminen hourii niitä, kun yksinäisyyden pohjaton tyhjyys hänen eteensä auennut on, ja hän sen käsistä kamppailla koettaa; eivätkä ne ole muuta kuin ihmisen pelkoa itsensä tähden, kun hän yksin on.

Ja voi, te hourut ja itseviisaat ja voi, te vaivaiset henget, jotka teeskentelette, ikäänkuin rakkaus olisi joutava leikkittely ja pehmeän mielen uni, ja niinkuin elämässä jotain suurempaa olisi kuin rakkaus, ja niinkuin teidän pienet ajatuksenne ja teidän pienet tekonne sen ylitse käyväiset olisivat. Oh, te vaivaiset, jotka olette kuin kuihtuva korsi, sillä tietäkää, jos te jotain olette, niin rakkautesi voimasta te sitä olette, ja jos teidän tekonne jotain suuria ovat, niin rakkaus on niiden pohja, ja rakkaus on teidät niihin nostanut. Sillä elämässä ei ole muuta, joka suurta ja syvää ja ylivoimaista on kuin rakkaus, ja jos te jotain muuta sanotte ja luulette, niin te olette teidän luulojenne tyhjät narrit ja näyttelijät, joille teidän toimenne teidän pääanne ylitse kasvanut on. Voi, teidän suuruutenne ja tärkeytenne luulossa te olette niinkuin niitty, jonka heinä kuivunut on, ja teidän puheenne on niinkuin kuivuneiden oksien rapina tuulessa, eikä teidän olonne ole muu, kuin tyhjä liikkuminen elämässä, joka sisällöttömäksi kutistunut on.

Sillä rakkaus, rakkaus on elämän pohja ja sisältö, ja ilman rakkautta on oleminen synkeä ja rasittava haave ja tyhjä aikansa kulutus ja hengetön olo, mutta rakkaus on syvä ja kaiken täyttävä, ja rakkaus on elämän tumma suoni, ja rakkaudessa elämä unestaan herää ja ihminen itsensä löytää.

XXVII.

Vielä minulla on yksi rakkauden korkea laulu. Sillä minun silmissäni on suuri näky, ja minun rakkauteni on nostanut minun siihen näkyyn, ja minä näen rakkauden itsensä.

Minä näen sen, ja se on suuri ja väkevä voima, ja se vuotaa itse

Jumalan kädestä, ja se itse on elävä Jumala. Tämmöinen rakkaus on.

Se on pyhä voima, joka elävänä ja väkevänä elämän lävitse käy, ja se on elämän lämmin.

Mutta vielä kirkkaammin nousee minun näkyäni minun eteeni, ja minun suuri näkyäni huimaa minun päätäni, niin että minä otsaani pitelen. Sillä rakkaus nousee minun eteeni niinkuin elämän kirkastus, ja minä näen, kuinka rakkauden voima heittää elämän ylitse järjestyksen heleät säteet, niin että sisällinen hyminä elämän lävitse käy rakkaudessa. Ja nyt minä näen rakkauden kaikessa, ja minä näen, kuinka sen käden alla maailma muodostuu, ja muodot tasaiseen poljentaan asettuvat. Sillä maailma on paljas rakkauden ilmestys ja kuva, ja rakkaus sen lävitse kaikessa käy. Oh, sillä rakkaus on kaikki ja joka paikassa, ja rakkaus on paino ja pidätyksen voima, ja se on maat paikoilleen vaivuttanut ja vuorten syvät juuret asettanut, ja meret se rantojensa sisäpuolella hallitsee. Oh, sillä rakkaus on oleminen ja järjestys, ja jokaisen se sulkee itseensä ja vetää omaan paikkaansa, ja kun kaikki siihen on tullut, ja kun rakkaus kaikki on sääntänyt, niin sitte asettuu ijäinen lepo ylle, ja se ijäinen lepo on kirkastus ja taivas, ja se on järjestyksen suuri sointu. Oh, sillä minä näen rakkauden niinkuin maailman lain, jonka eteen kaikki taipuu, ja minä tunnen itseni turhaksi tämän minun suuren näkyäni edessä, sillä minä näen koko maailman edessäni sointuun pyrkivän, ja minä olen heikko säkene.

XXVIII.

Minä olen keskellä sotaa, ja joka päivä hälisevät aseet minun ympärilläni. Mutta mitä minä siitä väliä pidän, ei se minua häiritse. Sillä se hukkuu minun mielestäni, ja minä saan sen puolesta ajatuksissani olla.

Ja nyt minä olenkin Bathsebaan itseni kaikilla ajatuksillani jättänyt. Sillä mitä on kaikki muu muuta kuin sokeaa humua, ja paljasta meren köykäistä vaahtoa. Minä olen kuningas ja minä olen suuria tekoja tehnyt, mutta mitä se minulle merkitsee, sillä se kaikki on ollut vaan mielen joutavaa kiihtymystä ja rauhattoman sydämen haavetta, eikä se minun sydämelleni mitään ole ollut. Ja unhotakoot toiset, että he ihmisiä ovat ja että heidän tarkoituksensa on oma elämänsä elää, eikä ulkopuolellansa tyhjissä askareissa olla, minä tiedän, että se suurin elämä on, kun itsessänsä ja itsellensä elää. Ja sentähden minä olen iloinen ja ylpeä, että minä rakkauteeni olen itseni kokonani jättänyt, sillä siinä ihminen ilmottaa, että hän suuri on, kun hän rakkautensa antaa suureksi kasvaa. Antaa siis elämän ympärillä häälyä, ei se minua häiritse ja minua ulos omasta sydämestäni eksytä, sillä minä olen itseni ja rakkauteni löytänyt, ja nyt minä olen sulkeutunut rakkauttani aina ja joka hetki ajattelemaan, ja rakkauttani minä sylissäni pidän ja sitä hellin ja hyväilen.

Minä pysyn siis leirini keskellä ja annan sen elämän ympärilläni liikkua, ei se häiritse minua. Ja minä unhotan sotajoukkoni, ja leirin ympärilläni, ja jos minä päiväisillä retkillä olen mukana, niin seuraan minä kuin unennäössä, ja keskellä voittoakin minä voiton unhotan ja ajattelen Bathsebaa. Ja kun minä satun toisten puheita kuulemaan, niin minun tahtoo suuni mennä nauruun, kun he puhelevat tyhjiä sanoja tyhjästä asioista, ja koko ajan sentään taitavat totisina ja tärkeinä toisiansa silmiin katsoa. Ikäänkuin se jostain hengen tärkeystestä olisi, jos se taikka tämä valtakunta mahtava on, taikka jos minä tai joku toinen kuningas voiton saan! Nauravalla suulla minä nostaisin kruunun päästäni, jos se niin minun mieleeni sattuisi ja läksisin ja menisin Bathseban tykö ja ottaisin häntä kädestä ja veisin kanssani ja eläisin hänen kanssaan kahden, enkä koko muusta maailmasta mitään muistaisi, enkä tahtoisikaan muistaa.

XXIX.

Minä olen kieltänyt itseni ajattelemasta Bathsebaa, sillä häntä on niin suloista ajatella, että minä tahdon taistella sitä vastaan. Sillä kun minä sen taistelun aloitankin, niin minä jo tiedän, että minä häviän siinä taistelussa, ja senkin tähden on minulle mieliksi sitä taistelua taistella, sillä se häviäminen on suloisin siinä.

Joskus siis teen minä väkivaltaa ajatuksilleni, ja käännän ne Bathsebastasta pois, ja joka kerta, kun ne tahtovat häneen palata, niin seisatan minä ne, niin ett'en minä mitään ajattele. Mutta kun sitten on yksi

hetki mennyt niin, että hänen kuvansa on elänyt minun sydämelläni vaan niinkuin lämmin ja epäselvä punerrus, ja kun sitä vielä on kestänyt toinenkin hetki, niin rupeaa sydämessä virkoamaan ja nousemaan, ja yhteen painoon kokoontuman. Sitte tulee raskas ja painava olla, ja joka silmänräpäys viekottelee yhä lämpimämpänä itsensä hellittämään ja laskemaan kaikki ajatuksensa valloilleen. Sielun eteen aukeutuu ikäänkuin hurmattu syvyys, johon olisi suloista ja lämpimämpunaista itsensä heittää, ja silmänräpäykseksi valahtaa mieli ylitse ja jättää itsensä sen ajatuksen valtaan, että olisi hurmattua silmänsä ja korvansa sulkea ja omat käskynsä rikottaa ja syntiä tehdä ja heittää itsensä sydämensä viekotuksen syliin. Sinä hetkenä herkähtää sydäimestä ikäänkuin suuri verenvärinen ruusu, joka hiljaa levittää vertatippuvat lehtensä auki. Tumman rakkauden kuva versoo sydäntä lähelle ja mieli valuttaa ja väikkyä hervottoman unhottumisen kuvissa. Yht'äkkiä on päästänyt itsensä; yhdessä silmänräpäyksessä huumauttaa, ja silloin on Bathsebaan itsensä heittänyt, kaikki sydämen ajatukset pidättämättömässä kohinassa hänen ottavat, ja Bathsebaa, Bathsebaa ajattelee, kaiken, kaiken, koko elämän silmistänsä mielensä tulvaan hukuttaa.

XXX.

Oh, minä rakastan, rakastan.

Voi! vereni pakottava kohina ja voi! minun suonieni kuuma tykytys! te saatte minun nousemaan ylös vuoteeltani, kun minä jo maata pannut olen, ja saatte minun kuumeltunein käsin pukeutumaan ja ulos lähtemään, sillä minun on ahdasta olla vuoteellani, ja ilma painaa, jos minä sisälle huoneeseni jään.

Voi tumma yö, ja voi kaukainen kuu, joka pilvien takana vaeltelet, tässä minä seison hiljaisessa yössä ja oijentelen paljaita käsivarsiani teitä kohden, ja vääntelen käsiäni, sillä minun on vaiva olla, ja minä rakastan niin, että minä näännyn painavan rakkauteni alle.

Voi, sillä minun ylläni hengähtelee kuuma raskaus, ja minä kuulen sen, niinkuin se minun korvissani huohottelisi, ja minun rintani pohjalla velloo tumma veto, ja se veto on raskas ja kutsuva, niinkuin leveän virran juoksu, joka pimeästä vilahtaa kuun valaiseman öisen lehdikön lävitse, ja se veto on tumma ja sanaton niinkuin seisovan metsän sisus.

Oh, sillä minä rakastan. Ja minun rakkauteni makaa minun sydämeni päällä niinkuin painava pilvi, ja minun rakkauteni on niinkuin ilman syvä ja raskas hengähtely, ennenkuin ukkonen nousee, ja se on hämärä, ja sakeaa kohinaa täynnä, ja se velloo ylös ja alas, ikäänkuin avara meri, joka ei yölläkään lepoon asetu, ja jonka yllä kuultava hämäryys lepää.

Oh, vaeltava kuu, joka pilvien takaa paljastut ja valaiset taivaan syvän sinen, sinua kohden minä paljaat käsivarteni oijennan ja vääntelen kuumottavia käsiäni, sillä minä rakastan, rakastan, sinua kohden minä ummistan silmäni ja sanon sinulle, että minä rakastan, rakastan, voi, armahda, mistä minä armahduksen saisin!

Oh, minä rakastan, rakastan.

XXXI.

Mutta nyt tulevat Delila ja Simson minun mieleeni, sillä he rakastivat toisiansa.

Delila oli ihanin impi ja Ghazan kauneista oli hän kaunein, ja kun hän astui Filistean mustasilmäisten neitosten keskellä, niin hänen käyntinsä oli niinkuin ruhtinattaren, ja hän oli nähdä niinkuin silmien ilo, ja miesten silmät olivat häneen syttyneet. Mutta Simson oli väkevin sankari Israelin väkevien joukossa, ja miesten kesässä hän olkapäitensä pyöreässä solavuudessa kasvoi kuin nuori seetripuu vuorella, ja kun hänen astuntansa näki, niin sydän vavahti kun ajatteli, että viha hänessä leimahtaisi, sillä hänen astuntansa oli niinkuin nuoren leijonan astunta, kun se vielä levollisena pysyy, mutta naisten silmät jäivät häneen, kun hän liikkui.

Ja Delilan polvia vastaan nojasi Simson, ja Delilan sylissä lepäsi Simsonin pää. Ja Delilan sormet leikittelivät Simsonin hiuksilla, jotka lankesivat kahdessa painavassa poimussa hänen hartioilleen, hän

kierteli niitä hiuksia paljasten käsivarsiensa ympärille, niin että niiden käsivarsien väri hohti niiden hiusten alta niinkuin väkevän maidon väri.

Kaksi kertaa notkistui Delila Simsonia kohden, kun hänen päänsä hänen sylissänsä oli, ja suuteli häntä keskelle poskea, ja se suutelo oli lämmin ja hehkeä, sillä hänen huulensa olivat kuivat ja kuumat, kun hän suuteli. Mutta viimein hän rupesi puhumaan, ja hänen silmänsä välkähtelivät, koska hän ylhäältä katseli Simsonin silmiin hänen sylissänsä. Ja kun hän puhui Simsonille nyt, niin hänen silmänsä hiipivät ja tähystelivät, kun hän häntä ylhäältä alaspäin katseli, mutta hänen tähystyksensä oli kuuma ja hänen olonsa oli pidätetty, niin että hän yhdessä hetkessä oli niinkuin hän olisi kylmä ja kuuma ollut, ja niinkuin hän otusta vaaniva ja kuumasti syliin heittäytyvä olisi ollut.

Näin hän puhui:

Minä tiedän, Simson, että sinä olet sankari ja että sinä olet Israelin väkevyys. Ja minä tiedän, että kun sinun kätesi minun ympärilläni kiertyy, ja kun sinä vedät minun sinun lähellesi, niin että minä notkistun sinua vastaan, niin ei ole sitä miestä, joka sinun kätesi avajaisi, ja minun sinun sylistäsi irrottaisi.

Mutta Simson, minä tiedän myös, että sinä olet pyhä mies, ja että sinä olet sinun kansasi Herralle pyhitetty. Ja minä tiedän, että sinun hiustesi raskas tulva sinun pyhittää sinun Herrallesi. Kun sinä siis minua likistät, ja minä sinua vastaan taivun, ja minun käsivarteni sinun kaulasi ympärille kiertyvät ja sinun hiustesi painava taakka minun paljaita käsivarsiäni hivelee, niin silloin minä muistan, että sinä olet Herrallesi pyhitetty, ja että sinä et minun olekkaan, ja silloin tuntuu minusta niinkuin sinä hupenisit minun käsieni välistä pois, enkä minä tunnekkaan, että minä sinun leveää rintaasi vastaan nostettu olen.

Kuule siis, sentähden minä rukoilen sinua, anna minun leikata sinun hiuksesi pois. Sillä minä olen katsonut sinua, ja silmiini sinun näkysi ottanut, ja nyt minä tahdon sinun kätesi ympärilläni tuntea ja sinun leveätä rintaasi vastaan hengittää. Katso, sentähden minä rukoilen sinua, anna minun leikata sinun hiuksesi pois, ja lahjoita hiuksesi minulle; kun me joskus olemme toisistamme poissa, enkä minä enää saa sinun suullasi hengittää, niin silloin ripustan minä sinun hiuksesi paljaalle rinnalleni, ikäänkuin pehmeän ja lämmittävän vaipan ja hengitän sinun hiustesi alla.

Näin puhui Delila, ja hänen silmänsä välkähtelivät, koska hän rukoili; eikä hän Simsonin poskea siliteltyt muuta kuin että silmillänsä katsoi.

Mutta Simson hypähti pystyyn, niin että hänen raskaat hiuksensa valahtivat hartioilta alas ja jäivät ilmaan heilahtelemaan, sitte hän kohta polvistui Delilan eteen taas ja painoi päänsä hänen helmaansa niin että hänen silmänsä tulivat peittoon. Mutta sitte hän nosti kerran vielä päätänsä ja antoi silmänsä täysinäisesti Delilaa halata:

"Leikkaa, sillä sinä, nainen olet tumma ja viekottava, ja kun minä sinua silmiisi katson, niin nauravalla suulla minä itseni heittäisin, ja minä hulluun kun minä ajattelen, että minä sinun tähtesi pyhyttäni päältäni karistan, ja minua juovuttaa, että sinä minua viekottelet. Oh, nainen, sinä olet suloinen ja lämminsylinen, niinkuin synty, ja sinun sylissäsi on suloista syntisenä olla, ja minä himoitsen pyhyttäni päältäni pois, riennä, että minä sinun läsnäolosi kohta tuntea saisin, oh, nainen, leikkaa, sillä kun minä sinua silmään katson, niin minua haluttaa unhottaa, että minä olen, leikkaa, ja vajoo minun syliini niinkuin sula juopumus".

Ja kun hän vielä kerran oli upottanut silmänsä suoraan Delilan silmään, niin painoi hän taas päänsä Delilan syliin, ja kun Delila nyt hänen hiuksensa leikkasi, niin ummisti hän silmänsä sen alla.

Kun Delila sitte oli saanut leikatuksi hänen hiuksensa, niin kokosi hän ne kaikki huolellisesti yhteen ja kietoi ne pehmeään solmuun, ja kätkei sitte sen solmun povelleen. Kun hän sen oli tehnyt, nousi hän ylös, silitti hiuksensa pääläellaan, astui senjälkeen askelen taaksepäin ja levitti kätensä. Simson oli myöskin noussut ylös ja seisonut koko ajan liikahtamaton ja silmää rävähtämättä katsonut Delilaa, eikä Delila ollut yhtään liikettä tehnyt ilman että hän hykähti ja joka kerta aikoi ottaa askelen häntä kohden. Mutta nyt hän ei enää pidättänyt itseänsä ja kahdella askelella oli hän tullut Delilan tykö, ottanut häntä uumilta ja nostanut hänet rintaansa vastaan, niin että Delilan vartalo taipui hänen käsivartensa alla notkeana kuin nuori paju. Heidän huulensa liittyivät suuteloon, josta ei ääntä tullut, sillä se oli lämmin ja kiinteä, ja Delilan paljaat käsivarret kiertyivät Simsonin kaulan ympärille, niin että ne tuntuivat ikäänkuin lämmin untuva hänen ihoansa vastaan, ja Delilan välkähtelevät silmät ummistuivat pitkien ripsien alla, kun hän suuteli.

Mutta kun aamu tuli, ja he avasivat silmänsä, niin oli Simson lakastunut, ja hänen rintansa vaipunut, ja hänen huulensa olivat kuivat ja laimenneet. Silloin nousi Delila ylös ja silitti vaatteensa liepeet suoriksi ja läksi pois, eikä hän Simsoniin enää katsonutkaan. Mutta kun hän kävi nyt ja meni pois, niin hymyili hän valuisesti eteensä, ja näytti, niinkuin ei hän mitään muuta muistaisi, kuin sen että Simsonin

hiukset lämmittivät hänen povellaan, ja että hän hengitti niitä vastaan. Ja kun hän sitä sisällisesti tunsii, niin ett'ei hän mitään muuta ympärillään huomannutkaan, vaikka hänen silmänsä sentään olivat auki, niin välkähtelivät hänen silmänsä vielä tummempina kuin ennen, ja hänen raittiilla poskillaan lepäsi versova hymy, ja hänen käyntinsä oli notkea ja kimmahava hänen astuessaan. — Mutta Simson oli rauennut, ja kun hänen vihollisensa sitte tulivat ja löysivät hänen, niin ei hän kättänsäkään nostanut heitä vastustaakseen, vaan antoi kantaa itsensä pois. Mutta vaikka hän oli niin vaipunut, että hänen silmänsäkin olivat raukeat, niin sanotaan, että hän tästä hetkestä asti aina oli eteensä hymyillyt, ikäänkuin ei hän mitään olisi ajatellut muuta kuin jotain mennyttä hetkeä muistanut, jossa hän vielä eli, ja johon hän oli itsensä jättänyt, niin että se oli paljas näky, että hän senjälkeenkin vielä oli.

Mutta Delila kukoisti kauan vielä ja oli Ghazan punaisin ruusu. Ja kaukaisista maista vaeltelivat kuninkaas häntä katsomaan ja hänen ihanuuttaan näkemään, mutta hän nauroi heille ja antoi heidän mennä, sillä hän oli rakkauden yön elänyt, ja hän oli Simsonin rintaa vastaan levännyt, ja hänen paljaalla povellaan lämmittivät Simsonin raskaat hiukset.

XXXII.

Minä olen käskenyt Urian tulla eteeni, ja nyt minä istun istuimellani tässä teltassa ja odotan hänen tulemistaan. Sillä yhtenä päivänä näin minä hänen, kun minä olin ratsastamassa leirissäni ja katselin sotamiesten lepoa. Kun minä olin kappaleen aikaa ajanut, niin minun sydämeni oli ilostunut siitä katselemisesta, ja minä annoin hevoseni ruveta kävelemään. Niin minä ajoin ja annoin ohjasten vaipua käsissäni, ja minun mieleni aukeni, kun minä kaiken sen hilpeän liikkumisen silmissäni näin. Silloin minun silmäni Uriaan lankesivat. Hän oli polvillaan telttansa oven edessä ja askaroitsi jotain jonkun kilven kanssa. Minä tunsin hänet kohta. Siinä oli ympärillä muutamia toisia miehiä, jotka toimeettomina puhellen seisoilivat hänen vierellään ja katselivat, kun hän tahkoi kilpeään. Minä tunsin sen kilven. Se oli sama, jonka minä Bathseban käsissä olin nähnyt, ja johonka hän oli kuvaansa katsonut. Ensin kun minä sen näin, ajattelin minä hypähtää hevoseltani alas ja tempaista sen kilven itselleni, mutta sitte selkeni minulle, että minun edessäni oli Uria, ja kun se minulle selkeni, niin tunsin minä, kuinka minun ihoni rinnallani valahti kuumaksi minun vaatteitani vastaan. Minä jäykistin käteni ja vedin ohjokset tiukkaan, niin että hevonen jäi seisomaan, silmänräpäyksen kuluttua käänsin minä sen ja löin sitä ja löin sitä useampaan kertaan, niin että se lähti täyttä neliä, niin ett'eivät minun seuralaiseni vielä kerjonneet hevosiaan kääntämäänäkään, kun minä jo olin heidän näkyvistään poissa.

Kun minä tulin telttalleni, niin hypähdin minä hevoseltani alas ja jätin sen siihen, enkä katsonutkaan, kuinka se värisi, ja menin telttaani sisään ja istuin istuimelleni. Mutta nyt on minun sotajoukkoni seisonut liikkumatta kokonaisen päivän, sillä minä en ole päästänyt yhtäkään ihmistä silmiäni eteen, ja minä olen istunut paikallani. Mutta tänään aamulla, kun vielä oli pimeä, huusin minä palvelijani telttaani sisään, ja käskin hänen menemään nopeasti ja tuomaan Urian eteeni. Sillä minä tahdoin nähdä sen miehen silmiäni edessä, joka on Bathseban mies. Vielä kun palvelijani jo oli oven suussa, hoputin minä häntä, että hän juoksisi nopeasti. Siitä asti olen minä istunut ja odottanut, ja minun ajatukseni ovat siinä odottamisessa seisahtaneet, niin ett'en minä mitään muuta tee, kuin kuuntelen. Kaksi kertaa olen minä kuullut sannan narisevan kauempaa ja telttani ovea lähestyvän, mutta ne askelet ovat menneet ohitse.

Mutta nyt minä taas kuulen uudet askelet lähestyvän, ja toisen askelet ovat niinkuin voimakkaan miehen käynti, joka ihmettelee, minne häntä viedään. Samassa oven verho liikahtaa, ja minä näen, kuinka joku käsi tarttuu siihen takapuolelta. Minä olen istunut siihen asti kaula eteenpäin jännitettynä, nyt minä yhdessä hykäyksessä jäykistyn suoraksi istuimelleni, sillä minä tahdon istua kuin kuningas sen miehen edessä. Kun minä nyt taas katson, niin on oven verho vedetty puoleen ja ovesta astuu aamun hämärästä pitkä ja tumma mies, hän taivuttaa päätänsä, kun hän astuu ovesta sisään. Hän astuu sisemmäksi telttaa, ja hänen takanaan näkyy palvelijan ruskea käsivarsi, joka hitaasti laskee oven verhoa alas. Kun se mies on jonkun askelen minusta, seisahtaa hän, ja jää seisomaan keskelle lattiaa, nostaa silmänsä minuun ja jää äänettömänä odottamaan. Mutta minun huuleni eivät liikahtaa, eikä minun mieleenikään tule hänelle yhtään sanaa puhua, vaan minä istun levollisena ja suorana istuimellani, ja minun kumpikin käteni lepää polvillani, niin että minä tunnen käsieni lämmittävän kummankin polveni päällä. Silloin livahtaa minussa yht'äkkiä, veri lentää minussa päähän niinkuin paksu kohina, ja minä nousen suuremmaksi vielä, kun minä huudan: Mies, polvillesi sinun kuninkaasi eteen, ja suutele tomua sinun kuninkaasi jalkojen edessä! Mutta kun minä sen olen saanut sanotuksi, niin vapisen minä ja vaivun kokoon istuimellani ja minun lävitseni lentää polttava häpeä, että minä sillä tapaa olen sen miehen edessä itseni unhottanut. Ja ennenkuin hän vielä ennättää toipumaan

hämmästyksestään ja vaipumaan polvilleen, niin oijennan minä käteni pidättääkseni häntä sitä tekemästä, mutta kun minun käteni koskee hänen vaatteesensa, niin lentää minun lävitseni hykäys, ja minä vedän käteni takaisin niinkuin satutettuna, ja minun tekisi mieleni pestä käteni ja tahkoa sitä, että se kosketus tulisi pois siitä. Mutta sitte minä voitan levollisuuteni takaisin, ja istun kylmin kasvoin istuimellani ja katson, kuinka hän kumartuu minun eteeni ja suutelee maata minun edessäni, niin että minä näen hänen niskansa. Kun hän sitte nousee ylös taas ja pyyhkäsee tomua pois polviltaan, ja nousee suoraksi eteeni, niin katsovat minun silmäni häntä, ja minun käsivarteni pusertuvat minun istuimeni syrjäpuita vastaan, niin että niissä ottaa kipeätä. Sitte minä tunnen, että minun täytyisi sanoa hänelle jotain, mutta minä en tiedä, mitä minä sanoisin, enkä minä sitä ajattelekkään. Minä katselen häntä vaan, ja minun silmäni lepäävät kylminä ja harmaina hänen ruskeilla ja yhä enemmän kummastavilla kasvoillaan. Kun minä siinä katselen, enkä liikahdakaan, niin likistää minun sydäntäni yht'äkkiä tunto Bathsebast, ja minä tunnen mieleni itsessäni niinkuin rikkinäisen vaatteen. Sillä kun minä siinä katson, niin minä juoksen pehmeäksi itsessäni, ja minulle nousee kuva, että tuon miehen hengittävää rinta vastaan on Bathseba nojannut, ja että tuo ruskea ja käherä parta on Bathseban kaulaa hivellyt. Ja minä olen silmissäni näkevinäni, kuinka nuo rosoiset huulet ovat imeytyneet Bathseban hentoja huulia vastaan, ja kuinka tuo raskas käsivarsi, joka tuossa riippuu, on kiertynyt Bathseban hoikan vartalon ympärille. Minun leukani taipuu ales rintaani vastaan, ja minä olen sisältäni revitty ja ohitsemennyt, mutta minun silmäni pysyvät kylminä, ja silmäkulmieni alta minun katseeni vaanii ja hiipii hänen päällään, niin että minä tunnen itsessäni joka liikkeen, jonka hän tekee, mutta koko ajan pysyy minun hengitykseni tyynenä ja tasaisena, niinkuin kellon käynti, eikä minun kasvojeni väri vaihtele. Hän on tullut kärsimättömäksi, ja on siirtänyt toisen jalkansa toisen eteen, ja jäänyt katsomaan minua silmäkulmat nostettuina ja otsa kummastuneissa poimuissa. Mutta minä en vieläkään liikahda, enkä sanaakaan sano, mutta minä olen nostanut käteeni pitkän keihään, joka oli ollut minun vieressäni ja olen asettanut sen poikittain polvieni päälle ja pidän molempia käsiäni sen varrella. Minun silmäni seuraavat yhä Uriaa, joka nyt kokonaan on unhottanut, kuka minä olen ja paljaalla ja pidättämättömällä ihmetyksellä minua katsoo; mutta minun silmäni pysyvät jääkylminä, ja niinkuin niiden pohjalla olisi kovaa terästä, ja minä leikittelen keihäällä polvillani, ja nostelen sitä ylös; mutta sen kärki värisee ilmassa, kun se jää minun käsieni väkeen. Koko ajan olen minä ikäänkuin itsestäni ulkona, ja minun ajatukseni ottavat minun pidättämättömästi haltuunsa. Noilla olkapäillä, jotka tuossa lujina ja pyöreinä ovat, ovat Bathseban kädet levänneet. Silloin minä näen Bathseban itsensä siinä, hän silittää kädellään tuolta olkapäältä siihen tarttunutta tomun haiventa. Minun katseeni on hiottu, minä näen selvästi sen silittävän käden, minä näen joka suonenkin sillä ja kuinka se taipuu ranteimesta. Bathseba on tuon miehen. Kukaties hän juuri nytkin muistaa häntä? Mutta uskaltaako hän Bathsebaa ajatella? Hän Bathsebaa minun edessäni? Minun valtaa villi kiihko: ennen minä tahtoisin, että hänen henkensä vuotaisi hänestä pois, ennenkuin hän yhdellä ajatuksellakaan saisi Bathsebaa ajatella. Saako, saako kukaan toinen ihminen Bathsebaa ajatella kuin minä? Ja omanansa? Ei, ei. Maa vapisee, jos se niin on, sillä Jumalan kautta, joka on maan ja taivaan voima, ei kukaan ihminen saa Bathsebaa ajatella muuta kuin minä, jumalani, se olisi ihmisen pilkka. Ei, minun ajatukseni Bathseban ottaneet ovat, ja elämä on nyhtäisty sijaltaan, jos minun rakkauteni mahti tyhjäksi lamataan, ja jos toinen ajatuksensa minun rakkauteni tielle asettaa. Nämä ajatukset lentävät minun mieleni lävitse, mutta minä hillitsen vielä itseni ja ojennan oikean käteni, pyyhkäistäkseni suoraksi vaatteeni lievettä, johon on tullut ryppy, mutta kun minä sitä teen, niin värisee minun käteni, ja ennenkuin minun käteni vielä on kerjennytkään siihen ryppeyn, olen minä vetänyt sen takaisin jo. Silloin raukee kaikki pidätys minussa, vaikka minä ulkonaisesti vielä levollisena istunkin ja leikittelen keihäällä polvillani. Sillä minun tavottaa hurja himo murhata tuo mies edessäni, ja minun käteni pusertuvat keihään varren ympärille, sillä minä tahtoisin nähdä hänen verensä maahan vuotavan, tuohon rintaansa hän on Bathsebaa rutistanut, siihen minä häntä lävistäisin. Taas ottaa repivä kuvittelu minun valtaansa. Hyvä; joskus vieläkin on hän ottava Bathseban syliinsä, omanansa, ei hän tiedä, että hän syntiä tekee, kun hän Bathseban huulia suutelee. Hyvä; yhdessä he ovat elävät, tuo mies aina Bathseban rinnalla, jos minä heidän tykönsä astuisin, niin olisin minä tuon miehen silmissä Bathseballa vieras, kun he joskus kuolevat, niin heidän hautansakin kaivetaan rinnan, ja siinäkin he rinnatusten lepäävät. Ajatukset kulkevat minun mieleni lävitse niinkuin myrskyisät aallot soukan salmen lävitse. Silloin kohoo keihäs polvelta minun kädessäni, ja minä tunnen, kuinka se heiluu ilmassa. Samassa seisahtuvat ja kylmenevät minun ajatukseni ja minun silmäni näkevät Urian kokonansa: minä haen sitä paikkaa, mistä minä keihääni kärjen hänen rintaansa upottaisin. Kahteen kertaan annan minä silmäni kulkea häntä ylhäältä ales ja alhaalta ylös taas, ja minä tunnen suonissani hurjan voiman syöstä keihääni hänen lävitsensä, niin että minä upottaisin sen hänen rintaansa aina siihen asti, mistä minä kädelläni varresta pidän, niin että minun käteni tulisi punaiseksi. Joll'ei minulla olisi asetta, niin luulisin minä voivani kiskaista hänen paljailla käsilläni ylös paikoiltaan, ja nostaa hänen ja lyödä hänen ruhjottuna maahan jalkojeni eteen, niin ett'ei hänessä hengen kipenää liikahtaisi. — Mutta kun minun ajatukseni ovat tähän tulleet ja minä jo olen kohottamaisillani kättäni keihään kanssa, niin kokoon minä itseni niinkuin raudan, ja annan kummankin käteni vaipua polvilleeni ja hellitän keihäästäni, niin että se kierii polviltani ales maahan. Sitten kutsun minä palvelijani sisälle, ja ilmoitan, että Uria saa poistua, enkä minä hänen päällensä enää katso, kun hän poistuu.

Mutta kun hän on poistunut, niin raukenen minä istuimellani, ja istun, ja istun kauan. Ja nyt on yökän

jo tullut ja yötä pitkälle, ja yhä minä istun ja tunnen mieleni itsessäni niinkuin revityn vaatteen, jonka siekaleita tuuli hakkaa. Mutta sitte minä joka hetki taistelen mieleni kokoon ja jäykistän itseni tuijottamaan suoraan eteeni. Minä tunnen elämäni edessäni niinkuin painavan vuoren, jonka minun täytyisi tieltäni nostaa, mutta jonka edessä minä joka jäseneltäni lamattuna riudun.

XXXIII.

Voi ihmisiä, heitä, sillä he ovat lakinsa rakkaudellekin asettaneet! Voi heitä, heitä lyhytmielisiä, sillä he ovat itsensä pilkka, ja jos heille selkeentyisi, mitä he tehneet ovat, niin he raukenisivat häpeästä itsensä edessä.

Sillä he ovat luonnon kasvojen eteen astuneet ja sille sanoneet: tottele! He vaivaiset, jotka menehtyisivät, jos he yhdeksi silmänräpäykseksi voisivat mitättömyydestään ulos nousta ja luontoa kasvoista kasvoihin tulla! Ja rakkaudelle ovat he sanoneet: tätä sinä saat rakastaa, mutta älä tuota! Ha, ha, sillä luonnon povessa on iso nauru, kun se semmoiset tyhmät käskyt kuulee. Sillä ihminen on tyhjä tomu, ja hänen ajatuksensa on niinkuin kuiva lehti, jota tuulikin heittelee. Ja turha on ihminen mittaamaan, mikä oikeaa on ja mikä väärää, ja kun ihminen lait antaa, niin ne lait ovat oikeuden nauru. Ja ihmisten lait ovat elämälle, kun se nousee, niinkuin karstunut lanka, ja niinkuin varissut lehti ja niinkuin heikon ääni kaatuvaa vuorta vastaan. Sillä elämä on itse oma lakinsa ja se itse on itsensä oikeus. Ja kun rakkaus tulee ja ihmisensä ottaa, niin turhat ovat silloin käskyt ja kiellot, ja yhtä turha on sinun puheesi, kuin jos sinä meren rannalle menisit, kun suuri myrsky käy ja meren nostaa, ja kieltäisit sen aaltojen käymästä, sillä tuuli jo tulisi sinua vastaan, ja ottaisi sinun omat sanasi sinun suustasi ja veisi ne, niin ett'et sinä omaa ääntäsiikään sen pauhussa kuulisi. Oh, sillä rakkaus, kun se tullut on, lankee paikalleen, ja kun se herää, niin ei se ole oikea, eikä se ole väärä, vaan se on ainoa, ja voi vaivaisia niitä lakeja, jotka sen käyntiä hillitä tahtovat, sillä ne lait ovat ihmisen teko, ja ne sotivat elämän pyhää voimaa vastaan, ja ne rikotaan, sillä ne asettavat itsensä pyhän oikeuden eteen. Sillä rakkauden täytyy, kun se herännyt on, päästä paikalleen, muutoin elämä särkyy. Ja kirkkaan levon täytyy vallalle päästä, ja elämässä täytyy selvyuden soinnun virittyä saada. Voi, niitä lakeja, jotka taivaan tielle itsensä asettaa koettavat. Voi, voi! teidän ylitsenne! Kirous teidän päällemme tulkoon, sillä heikot sydämet te olette pois oikean tieltä hämmentäneet, ja teidän hedelmäonne on ollut sekotus ja synti, ja elämän kitumus on teidän työnne. Ja minä halajaisin, että minun sanani olisivat niinkuin väkevä huumare, sillä minä tahtoisin runnella heidän tomuiset lakinsa, ja heidän paperisydäntensä haarniskat minä tahtoisin ruhjoa rikki.

XXXIV.

Minä nousen itsessäni niinkuin suuri metsä, sillä elämä on laskenut itsensä minun ympärilleni niinkuin kahle, ja minä tahdon kahleet rikki kiskoa, sillä niiden alla on paha hengittää.

Oh, sillä minussa nousee, ja minun sydämeni käynti on niinkuin väkevän meren käynti, joka rantojensa ylitse käydä tahtoo. Ja voi, sillä elämä on suluksi itsensä minun eteeni asettanut, mutta minä pidätän itseni ja kierryn itseeni, niin että minä sitte ponnahtaa taitaisin, kun minä joskus ratkean. Ja sitä hetkeä minä odotan, sillä silloin minä tahdon ylitse käydä niinkuin lamaava ja pimittävä taivaan myrsky.

XXXV.

Kuulkaa nyt, sillä minun sydämeni lävitse käy näky ja minä näen totuuden.

Sillä minä näen mitä elämä on. Se on täytymys. Se on oman sydämen täytymys. Ja elämänsä täytyy ihmisen elää niinkuin se hänen sydämessään herää.

Tämä on minun viisauteni, ja nyt minä tiedän, että hyvä ja paha ovat narrien puhe. Sillä nyt kun minä elämän pohjaan olen nähnyt, niin minä tiedän ett'ei hyvää ja pahaa olekkaan. Sillä elämä on itse, ja se tulee vaan niinkuin se on, eikä se huomaakkaan että ihmiset ovat sen päälle hyvänsä ja pahansa asettaneet, ja ihmisten hyvä ja paha ovat sitä vastaan, niinkuin leikittelevän lapsen kädet suuren meren tuloa vastaan. Ja kaikki, mitä tapahtuu, on pyhää, sillä sen on täytynyt tapahtua. Mutta ihminen on vaivainen, eikä hän uskalla elämää niin suurena nähdä kuin se on. Sentähden laskee hän pikkaiset tarkoituksensa elämän päälle, sillä hän ei jaksaisi elää sen suuruuden rinnalla, jos hänen se tunnustaa täytyisi, vaan hän raukenisi tuhkana sen eteen. Sentähden hän kätkee elämän silmistänsä hyväksi ja pahaksi ja puhuu niistä, ett'ei hänen elämästä puhua tarvitsisi. Ja puhe hyvästä ja pahasta on niiden elämää pelkäävien löyhää puhetta, jotka sillä etteivät he elämää katsoa tahdo, ja sitä silmästä silmään nähdä uskalla, sillä luulevat tekevänsä, ett'ei elämää olekkaan.

Mutta elämä on ja pysyy, ja elämä on ihmisen laki, ja hän tottelee sitä aina, silloinkin kun hän vapaasti valitsevansa luulee eikä sitä tottelevansa tiedä. Sillä ihminen ei pääse itsestänsä, ja hänen täytyy oma elämänsä elää. Mutta se mitä hän elää, on pyhää, ja kaikki mikä tapahtuu, on paikallensa osannut, ja se on heikon mielensä houraama, joka elämässään muuta luulee.

Nämä sanat minä elämästä laulan. Ja teräksisestä jousesta minä nämä sanani singahutan, sillä minun sydämeni on jänteessä kun minä tätä sanon, ja minä kuulen, kuinka kaari helähtää, kun nuoleni lentoon lähtee.

XXXVI.

Minä tiedän, mikä oikea on, ja se on pyhä ja seisova, ja se on yksi ja ainoa. Mutta minun täytyy sanoa, että oikeata on kaksi. Sillä minä tiedän, että kun minä sanon, että oikea on, niin toiset luulevat minun toista sanoneen, kun mitä minä olenkaan sanonut, sillä he luulevat minun sitä oikeaksi sanovan, jota hekin oikeaksi kutsuvat, ja sentähden sanoin minä, että on kaksi oikeaa, vaikka minä tiedän että oikea onkin yksi ja ainoa. Sillä oikeus on alhainen ja oikeus on ylhäinen, mutta se alhainen ei olekaan oikeutta, vaan se ylempi oikeus on se, joka oikea on. Ja se alhainen oikea, joka on se tavallinen oikea, on sen korkeamman rinnalla väärä. Sillä pimeässä huoneessa voi hämäräkin paikka valuttaa, mutta kun sitte todellinen valo sisään tulvaa, niin se äsken valuttava paikka saattaa sen uuden valon rinnalla muuttua pimeäksi. Sentähden se, mikä ennen ja toisille oikeaksi näyttänyt on, saattaakin väärä olla, ja kun sitte oikea selkeentyy, joka korkeampi ja väkevämpi on kuin entinen, niin sitte se uusi oikeus muuttaa sen edellisen oikeuden, ja asettaa sen vääräksi. Ja siitä korkeammasta oikeudesta, joka uusi ja väkevämpi on, minä sanoin, että se on pyhä ja seisova, ja yksi ja ainoa.

Ja jos joku tahtoo tietää, mikä se oikea on, joka pyhä ja seisova ja yksi ainoa on, niin on se ihmisen oman sydämen puhdas halu, joka alati liikkeessä on. Sillä kaikki muu pettää, mutta oman sydämen halu ei petä, ja kuka sitä tottelee, hän on majansa vuorelle rakentanut. Sillä ihminen on Jumala, kun hän on itseänsä ja pyhää on itseänsä totella, ja sillä ihminen itsensä aateloi, että hän omaan sydämeensä uskoo.

XXXVII.

Kun minä itseäni katson, niin minä olen kuningas, ja minä tunnen sen, sillä minä olen nostettu niin ett'ei minun yläpuolellani mitään ole, ja että minä tiedän, että mitä minä itse tahdon, se on oikeaa. Ja minä halveksisin itseäni, jos minä sitä tottelisin, jota toiset tottelevat, ja se olisi sairaus, jos minun toisten mukaan täytyisi itseni asettaa.

Sillä minun sydämeni on elämä itse, ja minun sydämeni halut ovat minun lakini, joita minun totella täytyy. Ja nyt, kun minä sen tunnen, niin tunnen minä oloni vilpoisaksi ja syväksi, ja näen että elämä on totinen ja vakava, ja että se asettaa ihmisen ijäisyyden väljille vesille yksin, missä ainoastaan oman sydämen pyhä elämä on olemisen ainoa totisuus.

Ja minä tiedän nyt, että sitä varten minä olen kuningas, että minä itse olen oma lakini, ja että minä sydämessäni näen, mitä minä tahdon, ja että minä omasta itsestäni voin tekojeni pohjan löytää.

XXXVIII.

Minä olen tyyni nyt, ja siitä on monta päivää, kun minä viimeksi tyyni olen ollut. Aamusti herätessäni minä sen kohta päätin, ja senjälkeen minä olen ollut rauhallisempi. Ja kohta kun päivä rupesi valkeentumaan, kutsuin minä Joaksen, sodanpäämieheni eteeni, ja käskin hänen surmata Urian.

Sillä se oli siksi tullut, että hänen täytyy kuolla. Sillä hän oli tullut rasiukseksi minun mielelleni, ja kun minun ajatukseni häneen löivät, niin jäykistyi minun mieleni niinkuin harmaa vuori. Minä himoitsin hänen kuolemaansa, ja se halu lepäsi minun sydämeni alla niinkuin kylmä kivi. Mutta nyt on minun oloni keventynyt, ja minä olen iloinen, että minä sen käskyn annoin.

Minä istun nyt, ja odotan, että minä kuulisin, kun sotajoukot liikkeelle nousevat ja vihollisia vastaan lähtevät. Sillä niin minä olen käskenyt, että he vihollisia vastaan käyvät, ja että Uria on taistelun eturinnassa. Kun sitte taistelun käynti on kuumiin, niin olen minä käskenyt sotajoukkoni peräytymään, niin että Uria jää yksin vihollisten keskelle, ja että hän vihollisilta lävistetyksi tulee ja kuolee.

Mutta vielä on kaikki hiljaista, kun minä kuulustelen, ja minä ajattelen, että kun minä poistuvien joukkojen astumista kuuleva olen, niin minä olen tunteva pyörrytystä. Mutta minä en kadu vielä. Nyt valmistavat kaikki itseään; juuri tällä hetkellä ehkä sitoo Uria kilpeänsä käsivarrelleen, astuu nyt ulos telttansa ovesta ja asettuu riviin paikalleen. Se on viimeisen kerran; hän on kuoleva ennen ehtoota. Mahdanko minä tuntea elämäni selkeämmäksi, kun hän on kylmänä? Minä saattaisin vielä seisauttaa hänet lähtemästä? Mahtaako hän ajatella Bathsebaa nyt? Luulla, että Bathseba on hänen? Vapisuttaako minua, että hän semmoista saattaa ajatella. Minä lähtöisin tappaa joka ajatuksenkin, jonka hän on ajatellut.

Minä kuuntelen. Kaikki on yhä hiljaista. Minä olen kuultavassa mielentilassa. Joka ääni, joka korvaan sattuu, elää minussa, mutta minä en kuule sitä sentään, sillä minä kuuntelen muuta. Koko olennollani minä kuuntelen, kuuluu epäselvää ääntä, joku puhelee kaukana, teltan seinää vastaan heiluu joku nauha kahtia käsin, istuimeni allani äänтелеe, kun minä hengitän, kaikki se yhtä haavaa väräjä minussa, mutta en minä huomaa sitä, ja kaikki pysyy hiljaisena korvissani. Joskus on kuulevinaan, kuin rupeaisi epäselvää nousevien ja laskevien askelten ääntä kuulemaan, mutta kun sitte koettaa istua vielä liikahattomampana ja henkeänsä pidättäen, niin ei kuule muuta kuin sen nauhan naputuksen teltan seinää vastaan.

XXXIX.

Rivini, pois minun tieltäni, ja lennä hevoseni, nyt polttaa minun kädessäni suuri miekka, pois tieltä, väistykää, sillä vihollisten rivit minä hakea tahdon ja taistelun punotukseen syöstä.

Teltassa oli ahdasta. Minä istuin ja kuuntelin, kuinka taistelun virta kävi. Mutta nyt minä istun hevossellani ja lennätän. Tuossa minä näen: harmaa pitkä rivi, keihäät töröttävät rautaisesta metsästä tänne. Sinne! Kaksin käsin miekasta, ja sinne, nyt minä himoitsen lyödä.

Pirstoiksi. Keihäiden varret risahtavat poikki, kun minä sisään painan. Silmiäni himmentää. Haamuja hämärtää edessä ja kahden puolen. Ne ovat kiiltävässä raudassa, silloin tällöin sirahtaa heleänpunainen juova sen kiiltävän raudan ylitse. Minä lyön eteeni, ympärilleni, pidän kaksin käsin miekkani kahvasta ja lyön, olkapäihin, keskelle kypäriä, niin että miehet lysmistyvät polvilleen. Huimatusti minä aina uudestaan lyön. Välistä minä tunnen, kuinka minun iskuni sattuu pehmeään, ja kuinka sen alla vaipuu jotain ja minun silmilleni roiskahtaa punainen ja lämmin suihku. Mutta minä kiskon miekkani vallalleen, ja pyyhkäsen hihallani kasvojani, ja taivun uudestaan taaksepäin ja lyön.

Syrjästä hämärtää silmään tumma haamu. Minä en kerkiä katsomaan sinne päin ja se on ikäänkuin sumussa minun silmistäni, korkealla satulalla kumartuneena, käsi nousee ja laskee. Se on etäämpänä, mutta me lähestymme. Minunkin käteni nousee ja laskee, ja iskut sattuvat pehmeään, ja minun hevoseni kiiltävää rintaa myöten juoksee verta. Mutta se toinen on lähempänä minua jo, ja sen käsi nousee ja laskee yhdessä minun käteni kanssa, ja minä tunnen, niinkuin me olisimme kaksi haamua punottavassa höyryssä.

Silloin hän on ihan minun vierelläni, meidän hihamme sattuvat yhteen, kun me lyömme. Minun silmäni menevät häneen. Minä käännyn takasin kohta. Minun käsivarteni ovat ylhäällä iskuun

kohotettuina, ne kivettyvät, minä ajattelen huhmaista vimmatusti alas, mutta käteni vaipuvatkin hervottomina, ja minun miekkani jää riippumaan hevosen kylkeä ales. Minä katson toisen kerran: hän on Uria. Silloin selkeentyy minulle muisto, ja minä katson ympärilleni. Me olemme kahden vihollisten keskellä, taampana on sotajoukkomme peräytymässä, ja edessä ja ympärillä on kiiltäviä haarniskoita ja miekkoja, jotka heiluvat ilmassa. Minun vieressäni ratsastaa Uria, painaa päätänsä alas, vetää henkeänsä ja lyö. Mutta minun käteni on seisautunut.

Minun mielessäni puikahtaa niinkuin säkene. Löisinkö minä hänet nyt? Minä näen palasen hänen paljasta kaulaansa hänen kypäränsä alta. Huimaisisin miekallani hänen päänsä ylitse ja upottaisin sen terän siihen? Veri siitä sirahdaisi, eikä häntä enää olisi. Miekka vavahtaa minun kädessäni.

Mutta ennenkuin minun käteni vielä on noussut, tyrehtyy minussa, ja minussa virkoo ajatus kääntää hevoseni ja nostaa miekkani ja syöksyä pois hänestä vihollisten keskelle. Mutta ennenkuin minä sitäkään vielä kerkiän tekemään, olen minä kääntynyt häntä kohden ja sitte minä jo huudan hänelle: Uria, nosta miekkasi ja taistele minun kanssani, sillä minä tahdon surmata sinun ja ottaa sinun vaimosi Bathseban sinulta, sillä minä rakastan häntä, ja joka hetki, jonka sinä hänen kanssaan olet elänyt, on minun ajatuksilleni kirous ja kammotus, ja minä tahdon nähdä sinun veresi sentähden. Mutta kun minä nämä sanat olin sanonut, heltesivät Urian sormet hänen miekkansa kahvan ympäriltä, ja hän jäi liikkumattomana katsomaan minua, ikäänkuin hän olisi tullut hervottomaksi. Eikä hän ollut vielä saanut yhtään sanaa sanotuksi, kun hänen takaansa huhmahti hänen ylitsensä suuri miekka, joka silmänräpäyksessä putosi hänen päälleen ja survasi hänen ales hänen hevosensa jalkoihin. Sillä viholliset olivat tulleet lähelle, ja minäkin tunsin samassa iskun kypärälläni. Mutta silloin selkeni minulle, että Uria oli kuollut, ja että minä omin silmin olin nähnyt hänen kuolevan, ja silloin huumahdi minussa halu syöstä taas, ja himmeässä usvassa ympärilleni lyödä. Minä painoin päätäni ales, ja nostin miekkaani, ja kannustin hevostani; sitte minä syöksin eteenpäin ja kaikki oli vaan yhtenä huminana minun korvissani ja yhtenä punotuksena silmissäni, ja minä ajoin, ja oli niinkuin minä kaatuvien ruumiitten ylitse olisin ajanut. Mutta kun minun tieltäni loppui, niin ett'ei minua vastassa ketään ollut, niin käänsin minä hevoseni taas, ja löin itseni uudestaan heidän joukkojensa sisään, sillä sitte en minä muistanut, että Uria oli kuollessaan vielä viimeiseksi minuun katsonut.

XL.

Oh, sillä mitä minä olen tehnyt? Minä olen Urian antanut tappaa. Mutta minä en ajattele sitä nyt, sillä minä en tahdo sitä ajatella, ja siitä olkoon minun mielessäni pimeys!

Minä en tahdo sitä ajatella, sillä minun täytyi se tehdä. Täytyi, muutoin minun elämäni olisi mennyt salpaan! Mutta minä olen tehnyt murhan? — Kun minä sitä ajattelen, niin se selkeentyy minulle. Enkä minä tiedä, valtaako minun mieleni nyt, kun se tapahtunut on, verinen ilo, ja oikeentuuko minun selkäni vapahtumisen tunnosta, vai vapisenko minä itseäni, ja vaivunko minä kokoon mustien haaveiden alle. Mutta sen minä muistan, että kun minä Joaksen eteeni käskin, ja hänen käskin surmaamaan Urian, niin vapisi minun mieleni mustasta vihasta.

Mutta minä en ajattele sitä, enkä tahdo, sillä minä nakertaisin itseni siihen. Minä tahdon olla vapaa, ja minun ajatukseni siitä olkoot upotetut meren pohjaan, niin ettei siitä muistoakaan elä. Olkoot ne musta pimeys siitä; enkä minä sitä ajattele enää! Enkä kadu.

XLI.

Nyt minulla oli iloinen kohtaaminen, sillä he ovat ruvenneet minun sielustani huolehtimaan. Kun minä sitä ajattelen, niin minä tulen vallan nauravalle mielelle. Sillä minun tykönäni kävi Nathan, se kirjojen viisas mies, vai oliko hänen nimensä Gadd, yhtäläinen kumminkin, ja koetti minun sydämelleni puhua.

Joas, minun sotapäällikköni, hänen oli minun tyköni toimittanut. Hän näkyi nimittäin pitävän, että minä olin tehnyt väärin, ja silloin kun hän Urian kuoleman minulle ilmottamaan tuli, oli hänen otsansa synkeänä. Mutta sitte hän lähetti sen viisaan miehen, että se minun sydämeni kääntäisi ja minulle parannuksen sanoja puhuisi. Kun minulle sinä hetkenä oli huviksi hänessä semmoisia hyviä aikeita

nähdä, niin annoinkin minä sen viisaan miehen eteeni tulla ja puhumaan ruveta.

Se oli kirjojen mies, joka viisautta oli tomusta hakenut ja joka puhui niinkuin pappi. Tämä kirjojen viisas mies nyt rupesi minun sydäntäni järkyttämään, ja lavealti ja pitkälti ja juurtajaksain hän minun syntini minulle selitti. Mutta se oli kaikki löyhää puhetta. Sillä se mies kuului niihin, jotka ovat viisautensa narreja ja jotka eivät viisauttansa omassa sydämessään elä. Eikä hän osannut ajatella, sillä hän ei ollut elämää katsonut, vaan hän puhui, niinkuin hän sanoissa kauniiksi luuli ja niinkuin hän oli oppinut. Enkä minä niin paljoa kuunnellut, mitä hän puheli, katselin vaan, kuinka hän koetti perusteelliselta näyttää, eikä tietänyt, että hänen perusteellisuutensa ja johdonmukaisuutensa juuri olivatkin hänen henkensä kankeutta, sillä ajatus on notkea ja syvä ja häälyvä, eikä seisova puutyltty, ja kun sen suosiossa tahtoo olla, niin sitä täytyy palvella syvä- ja värjyvämielisenä, niinkuin naista, jota rakastaa.

Mutta kun hän viimein rupesi puhumaan että ihmisen pitää itsensä kokonaiselle altistaman, ja että vaikka kuningaskin ja väkevä haltija on, niin pitää omat halunsa lain rautaisten käsivarsien alle sulkeman, niin vapisin minä kärsimättömyydestä, kun minä semmoista jaaritusta kuulin, ja kun minä kuulin, kuinka typerä se viisas mies elämästä oli. Sillä elämän laki on täytymys, ja se on sokea voima, ja se voima on jokaiseen rintaan kätkeytynä. Ja ihminen tekee sen, minkä hänen täytyy, ja kaikki, mitä ihminen tekee, on oikeaa, sillä hänen on täytynyt se tehdä. Ja suurempi ja väkevämpi ihminen on se, kenellä suurempi täytymyksen voima rinnassa pakottamassa on, ja sentähden olen minä kuninkaaksi syntynyt, että minun rintani käynti hillitön on. Ja kun minä kuningas olen, niin on minulla ilo murtaa, kun minun halujeni tie suljetaan. Ja joutava jaaritus ja tyhjä tuulen humu on muu puhe. Mutta minä pysyin vaiti, enkä yhtään sanaakaan häntä kumotakseni tuhlanut.

Kun hän oli kappaleen aikaa ollut vaiti ja odottanut, että minä jotain sanoisin, ja sen todeksi tunnustaisin, mitä hän viimeksi sanonut oli, niin jatkoi hän taas, kun en minä mitään puhunut, ja kertoi minulle muutaman vertauksen. Oli kerran rikas mies, jolla oli paljo lampaita, ja oli toinen mies, jolla oli yksi ainoa karitsa. Ja hän kertoi, että se rikas mies rupesi himoitsemaan sen köyhän karitsaa omakseen, ja että viimein se rikas mies, jolla paljo lampaita oli itsellään, ryösti sen köyhän miehen ainoan karitsan, ja otti sen omaksensa. Ja kun hän luuli, ett'en minä hänen vertaustansa ymmärtäisi, mitä se tarkoitti, niin sanoi hän lisäksi vielä ja selitti minulle. Se rikas mies olet sinä, David, ja Bathseba, Urian vaimo, on se ainoa karitsa. Kun hän sen kertonut oli, vaikenä hän tyytyväisenä, ja katsoi myhähtävästi minua silmiin, sillä hän luuli hyvästi puhuneensa. Mutta se puhe oli niinkuin kuiva pehku ja niinkuin vanhoja vaimoja itkuttava ruikutus, ja minä tahdoin suureen nauruun itseni päästää, kun minä semmoista puhetta kuulin, ja näin että hän senkin jälkeen juhlalliseksi jäi. Sillä mitä se liikuttava puhe minua koski? Sillä Bathseba, Bathseba on minun aurinkoni ja minun maailmani, ja hänen tähtensä minä heittäisin kaiken, ja jos hän on minulta poissa, niin on elämä minun silmiäni edessä oleva kolkko aaveiden leikki, eikä hän ole köyhän miehen ainoa karitsa, vaan hän on rikkaan miehen maa ja taivas ja koko elämä, ja minä en ole ottanut häntä, vaan hän on aina ollut minun, ja minä olen tielläni vaan hänen tykönsä itseni hakenut. Mutta se viisas mies seiso siinä minun edessäni ja piteli partaansa syvämielisen näköisenä ja ajatteli, nyt kuningas minun sanojani ajattelee. Minun mieleni tahtoi suureen nauruun nousta, kun hän semmoisena minun edessäni seiso, mutta kun en minä tahtonut hänen mieltänsä pahottaa sillä, että minä päinsilmiä häntä nauraisin, niin nousin minä istuimeltani seisomaan, ikäänkuin minä julmistunut ja väkevän vihan valtaama olisin ollut, ja näytin ovea ja huusin hänelle; ulos! pois minun silmistäni sinä ihmisen kutistunut varjo, minä näännyn sinun puolestasi sydämestäni, mene pois, ennenkuin minä huomaamattani sinun päällesi astun ja luulen sinua maan tomuksi! Silloin kääntyi se suuri puhuja, ja astui pois, ja hän astui painavasti ja vakavasti, sillä hän oli suuresti tyytyväinen itseensä, sillä hän oli rohkeasti puhunut, eikä hän kuninkaan julmistumistakaan ollut peljännyt, vaan oli uljaana totuuden hänen edessään paljastanut. Ulos teltan ovesta hän suurella ryhdillä astui, niinkuin hän kummassakin kainalossaan olisi kantanut kahta uutta ja paksua hänen omakirjoittamaansa kirjaa. Niin hän meni, ja siinä astuessaan päätti hän lujasti ja vakaasti, ett'ei hän sanoissaan peräydy, vaikka mikä häntä uhkaisi. Sillä hän oli semmoinen kirjojen narri ja kuivuneen sydämensä tyhjä kulkunen. Kun hän oli poistunut, niin että oven verho hänen peitti, niin päästin minä nauruni valloilleen, ja kun minä siitä rauhotuin, käskin minä palvelijani sisään, ja käskin hänen pyyhkimään sen paikan tomusta, missä se mies seisonut oli; enkä minä häntä enää muistanutkaan olisi, joll'en minä ilokseni hänestä kertomaan olisi ruvennut.

XLII.

Ulos minä ratsastan, ulos yksin, ulos leirini häilyvästä humusta, niin että leirin valkeat minun taakseni

jäävät. Ulos minä ajan, pois aavokolle, joka yön peittämä on. Sillä minä tahdon ratsastaa pitkin pimeitä teitä, joilla ei ihmistä näy, ja joilla äänetön ilma kaiuttaa minun hevoseni kavion yksinäistä kapsetta. Ja kovasti tahdon minä ajaa, sillä minä olen käsitetty haamu, jolla ei pysähtymisen lepoa ole, ja minä tahdon tuntea kuuman ilman vastaan tulevan, niinkuin leikkaavan veitsen, ja sen kirpeilyn minä otsallani tuntea tahdon.

Ajaa, ajaa minä tahdon, sillä veri huumahtelee minun suonissani; ja minun mieleni on taivuksissa, sillä minun sydämelläni makaa raskaus, joka on tiheä ja vellova, niinkuin syvän meren käynti. Oh, läpi yön minä hevostani ajan, ja minä annan sen kiittää pimeän aavikon ylitse niinkuin lentävän nuolen, enkä minä sen hengittämään pysähtyä anna. Ja minä kumarrun eteenpäin satulassani ja rutistan käsilläni rintaani vastaan, sillä elämä tulee minun päälleni niinkuin raskas vaiva, ja jos minä alallani olisin, niin minä lyykistyisin sen alle.

Oh, hevostani minä yön lävitse kiidätän, ja minä lennätän sitä aution aavikon ylitse, sillä minä tahdon ajatuksiani pakoon lentää. Oh, lennä minun hevoseni, ja ota siivet päällesi, etteivät minun ajatukseni minua kiinni saisi, sillä minä en kestä niiden tulemista, ja minä pakahdun niiden alla, kun ne tulevat. Oh, lennä, sillä minun sydäntäni kolkuttaa, niin että minä olen kipeä, ja minun sydämeni kolkutus kasvaa.

XLIII.

Voi, sillä nyt en minä enää mihinkään pääse Bathsebaa ajattelemasta. Sillä nyt ne ajatukset ovat tulleet takaisin, ja nyt minä olen niiden haltuun jätetty ja ne ovat ottaneet minun niinkuin oman saaliinsa.

Oh, minä en kestä ilman Bathsebaa olla, ja minä menehdyn sydämeni halajoimisen alle. Voi, sillä minun on kuuma ja raskas olla, ja kun minä pimeässä yössä yksin vuoteellani makaan, niin oijennan minä käteni kuumottavalta rinnaltani ulos Bathsebaa hakemaan, ja kun minä oijennan ne, niin minun vierelläni on tyhjää ja peitto vaan polttaa minun kuumeisten käsivarsieni päällä.

Voi, minun oloni on kääritty suureen hätään, ja minä olen sisällisessä palossa, joka on selvä valkea, eikä sillä ole sammuttajaa. Minun tekisi mieleni heittää itseni suulleni ja hengittää, niin että minä suupielilläni tuntisin kuumottavan hengitykseni, ja minun tekisi mieleni suullani maata, ja pusertaa rintaani kovaan lattiaan, sillä minun sisälläni on pakotus, joka saattaa minun heittelemään itseäni, niinkuin kuumeisen sairaan.

Oh, sillä rakkaus on ottanut minun ja rakkaus on lyönyt minun, ja rakkauden käsissä minä kidun, niin että minä huudan sen alla. Oh, sillä hirmuista on joutua elävän Jumalan käsiin.

XLIV.

Lentäkää minun hevoseni ja kiitäkää, maat silmiäni ohitse, sillä Jerusalemiin minä riennän. Sillä minä olen haluistani kypsäksi tullut, ja nyt minä tahdon Bathseban nähdä, ja minä pakahdun, joll'en minä kohta häntä lähelle pääse.

Lentäkää hevoset, sillä minä kevennän jäseniäni, kun minä tässä istun, että teidän lentonne köykäisemmäksi tulisi. Sillä minun sydämeni ajatukset lentävät edellä sentään, ja teidän menonne, minun huohottavat hevoseni, joka on niinkuin liitävän tuulen meno, on minun silmissäni seisomista.

Lentäkää minun tuliset hevoseni, sillä minä himoitsen Jerusalemin silmäini eteen nousevan, lentäkää, sillä minä nousen seisomaan vaunuissani ja minun tekisi mieleni hypätä ulos ja lähteä juoksemaan, sillä minusta tuntuu, niinkuin minun sitte täytyisi lentävämmin mennä ja niinkuin maan kiitävämmin minun jalkojeni alle täytyisi jäädä sitte, lentäkää, minä en kestä, joll'en minä Bathseban silmiä kohta nähdä saa. Bathseba, minä tulen sinun tykösi!

XLV.

Bathseba, sinun polviesi eteen olen minä tullut, ja nyt minä rukoilen sinun rakkauttasi.

Bathseba, leiristäni ja sotajoukkojeni keskeltä olen minä tänne ajanut ja sinun tykösi tullut. Ja nyt minä olen polvillani sinun hameen palteittesi päällä ja pitelen sinua käsistä ja katselen sinua sinun omiin silmiisi. Kuinka sinun silmiesi alusta on vaipunut! Mutta sinun silmäsi kuultavat vielä syvempinä minua kohden kuin ennen.

Kuinka minä olen hengästynyt! Minä juoksin ylös portaita. Voi, minä olen rientänyt! Yötä ja päivää minä ajoin. Kun hevoset vaunujen edessä kuoliaina kaatuivat, niin en minä saanut seisomisen rauhaa, ennenkuin uudet hevoset edessä olivat, ja minä taas sain sinua kohden ajaa. Tuhannet kerrat nousin minä vaunuissani seisomaan, ja seisoin eteenpäin kumartuneena, sillä vaikka hevoset koko ajan henkensä takaa menivät, niin tuntui niiden meno minusta hitaalta, niinkuin ne vastamäkeä nousseet olisivat. Bathseba! Likistäkö minä rintaani kovaa lattiata vastaan tuohon, kun minun sydämessäni niin lyö?

Kuinka minua rupesi painamaan, kun Jerusalem näkymään rupesi! Ja kun vaunut porttien läpi kumahtivat, niin minä pidin rinnastani kiinni. Vaunujen jyrinä teki kipeää minussa, ja minä tunsin ahdistuvani, kun rakennukset kahden puolen nousivat. Ihmiset katujen kulmissa seisahtuivat ja kääntyivät katsomaan, kun minä ohitse ajoin, mutta minä en huomannut heistä muuta kuin tuskallisen vilauksen. Minun linnani edustalla liikkui väkeä. Ne näkivät kaukaa minun vaunujeni tulon, ja seisahtuivat katsomaan. Ja kun ajajani rupesi pysäyttämään hevosia, niin ennen kuin minä vielä kerkesin saamaan häntä eteenpäin ajamaan, niin tunsivat ihmiset minun ja rupesivat säikähtäneinä ja hätäntyneinä juoksemaan vaunujani kohden, sillä he eivät tietäneet minun tulostani mitään, ja luulivat minun nyt lyötynä ja ilman sotajoukkoani pakenevan, kun minä semmoisella kiiruulla tulin. Mutta ennenkuin he vielä tykökään pääsivät, sain minä hevoset taas liikkeelle lähtemään, enkä minä muistanut enää ihmisiä kohdenkaan katsoa, kun he joka puolelta tulivat, ja sitte minun hevosteni tieltä syrjään väistyivät. Kun sitte tuli kadun kulma ja hevoset taittivat, ja minä sinun huoneesi ja akkunasi näin, niin reväisi minussa, mutta minä hoputin ajajaa kerran vielä, ja koetin sydämeni vavahtelun välistä sinun akkunoihisi tähystää, että minä sinun itsesi niissä näkisin. Mutta kun vaunut tulivat ovesi eteen, niin hypähdin minä niistä jo ennenkuin ne seisahtaneetkaan olivat, ja nyt minä olen polvillani tässä sinun edessäsi.

Kuinka minun suoneni lyövät! Kohta minä sentään saan tasaisemmin hengitetyksi. Minun otti kipeää, kun sinä minun silmiini ensiksi tulit. Tiedätkö, kyllä minä koko matkan sinua ajatuksissani kannoin ja sinun edessäni ja läsnäni tunsin, ja vielä viimeisessä silmänräpäyksessä, kun en minä sinua vielä ollut nähnyt, tästä hiljaisesta huoneesta sinua hätäisin silmin hain, ja joka verhon ylitse silmilläni lensin, mutta kun sinä itse sitte mitään aavistamatta ovesta tuossa sisään astuit ja puoliväliin lattiaa verkallisesti ja ajatuksiisi vaipuneena kävit, ennenkuin sinä minun huomasi ja annoit silmissäsi valituksen syttyä ja kaksi askelta minua kohden teit, mutta sille hämmentyneenä jäit seisomaan keskelle lattiaa patjan eteen tuossa, niin tulit sinä minun silmääni sittenkin niin, että minä koko olemuksessani värähdin, ja menehtyvänä luulin, niin etten minä muuta voinut kuin sinun tykösi tulla, ja kun sinä yhtäläisesti mielesi yllättämänä tähän istumaan vaivuit ja kätesi annoit voimattomina syliisi vajota, niin polvistuin minä sinun viereesi ja olen vielä heikko. Enkä minä ole vielä uskaltanut sinua katsoakaan oikein. Minä pidän silmiäni pois päin sinun ohitsesi ulos ilmaan ja joskus vaan, yhden silmänräpäyksen, katson syrjästä sinua. Sillä minusta tuntuu, niinkuin tämä olisi liika paljon, ja minä tunnen itseni kipeäksi ja vaipuvaksi nyt, kun minä tässä sinun edessäsi olen. Kestäkö minä tätä onneani? Ja tuleeko tämä kaikki yhtä haavaa minun päälleni. Rakastanko minä sinua näin paljon? Tiedätkö, vaikka minä olen sinua niin suuresti rakastanut, kun minä poissa olen ollut, että minun oloni on aina ja joka aika ollut paljas rakkauden kituminen, niin en minä sentään ole tietänyt, että minun rakkauteni näin suuri on ollut, kuin miksi minä sen nyt tunnen, kun minä sinun edessäsi polvillani olen ja sinun itsesi silmilläni näen.

Voi, Bathseba, kuinka minä rakastan, rakastan! Voinko minä sanoa sen, ilman että minä raukenen sen sanomisen alla! Rakas, rakas, minä tunnen sinun läsnäolosi niinkuin suloisen ja hivelevän hyväilyn rinnallani. Kun sinä tietäisit, kuinka minä sinua rakastan! Oh, jos sinä tietäisit. Anna kätesi tänne, niin minä puhun. Hyvä, nyt se on minulla, kuinka se on suloinen, kuinka sinä olet suloinen, nyt minun on hyvä olla. Kun minä olin sinusta poissa, luuletko, että minä missään muussa olin kuin sinussa. Enpä, sillä yhtäpäätä minä sinun läsnäolosi ympärilläni tunsin. Ja vaikka minä missä liikuin ja olin, niin kun minä ulos ympärilleni katsoin, niin sinua minun silmäni hakivat. Ja kun minä käteni ojensin, niin minä luulin ilmasta sinun kätesi saavani ja sitä piteleväni, ja kun minä kävelin, niin minä tunsin sinun olkapääsi olkapääni vierellä, ja se lämmitti, ja sinä kävelit minun rinnallani ja me astuimme yhtä askelta. Rakas, rakas, kuinka suloista on pitää sinun kättäsi kädessäni. Anna, kun minä painan sitä

sydäntäni vastaan. Tunnetko, kuinka se lyö. Rakas, rakas. Minun käteni hykertyy sinun kätesi päälle, enkä minä ikinä siitä hellittäisi. — Voi Bathseba, niin se oli. En minä yhtään hetkeä sinusta erilläni ollut. Kuinka minä sitten olisin saattanut kestää, että minä aina sinusta poissa olin, enkä koskaan sinua silmilläni nähdä saanut? Enkä minä kestänytkaan ja nyt minä olen tässä. Oh, sillä minä tahdoin sinun omat silmäsi minun silmäini edessä olevan, ja minä tulin sairaaksi, kun minä en saanut sinun lämmintä kättäsi kädessäni silittää ja hykertää! Kuinka sinun poskiesi hipiä on kuultava! Ja kuinka heleästi ja lämpimästi sinä minun silmiäni alla punastut, kun minä satun sydämeistäni sanan löytämän, joka värähtää. Voi, sinä et tiedä, kuinka suloinen sinä saatat minun silmissäni olla, ja minun rintani vavahtelee, kun minä saan sinua sinun silmiisi katsoa.

Voi, sinä Bathseba, rakas, sinä olet niin rakas minulle, ja kun minä näin sinun edessäsi olen ja sinua katselen sinua vastapäätä, niin minun mieleni käy valletuksissa minussa, niin ett'en minä osaa rintani käyntiä salata, vaan värähtelen kasvoiltanikin. Oh, minä rakastan ja rakastan sinua, ja minun on suloista uskoa sinulle, että minä sinua rakastan, sillä minä näen, että sinä otat vastaan minun sanani ja kätket ne sydämeesi, ja minä näen, että se kätkeminen on suloinen työ sinulla. Minä rakastan, rakastan sinua, ja minun rintani pakahtuu, kun en minä koskaan saa sitä kylliksiäni sanotuksi. Sillä katso, minun sydämeni minun rinnassani on niinkuin juokseva hunaja ja niinkuin lämmin ja heruva maito, ja kun minä sinua, Bathseba, katson, niin käy minun mieleni ylitse minussa, ja sinun silmiesi näkö viekottelee minun puhumaan. Oh, minä liikahtelen itsessäni, ja minun sydämeni liikahtelee, ja minä juovun, kun minä siitä saan sinulle puhua.

Bathseba, anna, kun minä otan sinun syyliini nyt. Sillä minä en tiedä, mihin minä sinun kätkeisin, että sinä minua lähellä olisit ja lähempänä vielä. Anna, kun minä sinun huuliltasi suutelosi otan. Voi, sillä minä olen sinun lähelleni vetänyt, ja minä tunnen, kuinka sinä hengität minun rinnallani. Oletko, oletko sinä minun sylissäni? Kuinka sinä olet suloinen! Minun poskeni hiipii sinun poskeasi vastaan, ja liittyy sinun poskeesi, voi, kuinka lämpimältä se vastaa. Anna, anna minun vetää itsesi minua lähelle, ja anna, anna meidän syleilyämme olla kiinteän ja lähestyvän, niin että meidän hengityksemme nousee ja laskee yhdessä ja että me rintamme toisiamme vastassa tunnemme. Voi, sillä kun minun käteni sinun ympärilläsi kiertyy ja kun minä hiljaa sinua lähelleni vedän, niin minä luulen mieleni seisahtuvan minun herkkävastä onnestani, sillä maailmassa en minä mitään muuta halaja, kun sinua, jonka hengityksen minä käsivarsieni välillä tunnen, ja sinun minä itseäni upottaa halajaisin, ja ijäksi minä halajaisin näin sinua syleilemään jäädä. Oh, sillä kun meidän huulemme pitkään ja tykähtävään suuteloon yhtyvät, niin minä tunnen, niinkuin me toinen toiseemme vuotaisimme, enkä minä ikinä huuliani sinun huuliltasi irrottaa voisi. Oh, minä juon sinua, rakas, rakas Bathseba, ja keinuva taivas kumpuaa minun sydämeeni! Bathseba, Bathseba, sinun syleilysi on kiinteä ja lämmin, ja sinun suutelosi pitkä ja lähentyvä ja sinun silmiesi näössä minä kylven niinkuin elämän lähteessä, jumalani, autuuteni meri, minä jätän itseni ja kuolen.

XLVI.

O, Bathseba, minä näen, että sinä olet minun rakkauteni sylissä nyt ja minä näen, että sinä olet jättänyt itsesi siihen, ja että sinä silmilläsi riput minun huulillani, ja juot avoimeen sydämeesi minun rakkauteni sanoja, ikäänkuin sinä selvää hunajaa sydämesi täyteen joisit. Sillä, Bathseba, sinä olet minun ja sinä kuulut minulle ja minä omistan sinun sydämesi ja rintasi kokonaan, etkä sinä muuta ole kuin minun sydämeni värähdys.

Oh, minä tiedän, kuinka sinä ollut olet, minä tiedän sen, sillä minä olen sydämessäni sen elänyt. Sillä siitä asti, kun sinä minun silloin työnsit pois, ja olit minulle kova, ja jätit minun, niin olet sinä yhä ja yhä minua ajatellut, niinkuin minä sinua, ja sinun ajatuksesi ovat sinun sulattaneet, niin että nyt sinä olet sula ja paljas rakkaus minulle. Luuletko, rakas Bathseba, ett'en minä siitä tiedä! Sillä yhtäpäätä yötä ja päivää olen minä tuntenut sinun rakastavat ajatuksesi ympärilläni, ja niiden hively on ollut minulle niin vetävä, että minun joskus, kun minä olen ollut kesken toimiani, niin minun on täytyntä kaikki jättää ja istua ja sinua ajatuksissani halaamaan ruveta, sillä niin sinä olet minua lähellä ja minun ympärilläni ollut. Oi Bathseba, minun sydämeni satama ja minun mieleni lämmin päivä, minun omani ja ainoani, sinä rakastat minua!

Bathseba, sillä sinä olet minulle niinkuin maailmaksi tullut, ja minä tunnen, että minäkin olen sinun sydämesi maailma ja kaikki, ja minä tunnen, kuinka sinun ajatuksesi käyvät, sillä niin sinä tunnet itsessäsi, että on niinkuin sinä sitä varten vaan olisit elämän saanut, että sinä minun suuren rakkauteni sinua kohtaan tuntea saisit. Voi, kuinka suloista on rakastaa, ja olla rakkautensa löytänyt, ja kuinka suloista on kiittää, että on elämän saanut ja saa rakkaudessaan elää!

Enkä minä tiedä, mitä minä sinussa rakastan. Sillä sinä, sinä se vaan olet, jota minä rakastan, ja minä tunnen itseni, niinkuin minä olisin sinun orjasi ja sinun herrasi, ja minä tahtoisin sinun kaikkiesi olla. Sillä sinä, sinä olet kaikki minulle, enkä minä ymmärrä, mitä minä sinun ulkopuolellasi näkisin, jolla minun silmissäni sisällystä olisi, ja joka minun silmäni vetäisi. Ja kun sinä minun edessäni istut ja minä lakkaamalla saan sinua katsella, enkä silmiäni sinusta pois käännä, niin minä kidun sentään, sillä en minä kyllikseni sinua katsotuksi saa. Minä luulen menehtyvänä autuuteni alla, kun sinä nyt minun silmissäni olet. Sinä minun sydämeni silytys! Sinä, sinä. O Bathseba, sinä olet kaikki minulle, ja se olet sinä itse. Ja vaikka sinun kauneutesi sinun kasvoiltasi hupenisit niinkuin särkyvä koriste, ja sinä kauneutesi kadottaisit, niin yhtä kokonani minä sinua sittekin rakastaisin, ja yhtä suloinen olisi sinun läsnäolosi minun rinnalleni, sillä se olisit sinä, sinä aina, sinä, joka olet minun sydämeni valittu ja minun mieleni lepo. Ja vaikka sinä tekisit jotain, joka saisi ihmiset kauhulla kääntymään pois sinusta, ja joka saattaisi sinun maailman pilkaksi, niin ryysyihin minä pukisin itseni ja sitä surisin, mutta aina minä sinua seuraisin, ja olisin sydämeni voimalla sinuun kytketty niinkuin orja ja minun rakkauteni sinuun olisi yhtä palava, sillä sinä, sinä se olet, jota minä rakastan, sinä kokonasi eikä sinussa ole mitään, joka ei värähdyttäisi minun sydäntäni, kun minä ajattelen, että se sinussa on.

O! sinä Bathseba, minun sydämelläni olen minä sinuun kasvanut, ja minä olen kasvanut sinuun niin, että kaikki muu on minun mielestäni huvennut. Sillä tyhjä olen minä kaikelle muulle siitä asti kun minun silmäni sinun näkivät, o, Bathseba, ja maailman kuva on kuollut minussa kajaamasta, muuta kuin sinussa ja sinun kauttasi. O! ja väsynyt olen minä näkemään toisia naisia, ja vaikka maailma olisi ihanimpia naisia täynnä ja vaikka minä niiden kaikkien rakkauden voittaa voisin, mutta sinä olisit minulta poissa, niin maailma tuntuisi minulle kuolleella ja minä halajaisin elämästä pois niinkuin koditon, ja jos minä sinun kadottaisin, o, Bathseba, niin voimaton olisin minä sitte enää rakkautta tuntemaan, eikä minun silmiini sitä mahtia enää tulisi, joka naisen sydämen taipumaan saisi. O, sillä minun rakkauteni sinuun, o Bathseba, on suuri ja hurmattu, niinkuin se joku rikos ja synty olisi, ja se on itsensä niin ylölliseksi lyönyt, ikäänkuin sen takana kuolema kasvamassa olisi. O! Jumalani, mitä minä puhelen, että minä rakkauteni sinulle ilmoitetuksi saisin!

Bathseba, minä raukenen sanojeni alla, sillä minun sanani, kun minä sinulle puhun, ovat rakkaudesta lämpimät ja minusta tuntuu, niinkuin niiden täytyisi punaiset olla ja niinkuin niillä olisi minun sydämeni veren väri. Voi, Bathseba, minä rakastan, ja minun rakkauteni opettaa merkillisiä sanoja minulle.

XLVII.

Katso, Bathseba, sillä ilta on mennyt ja yö on kulunut ja nyt valkeentuu uusi aamu jo, ja me istumme vieretysten vielä, emmekä ole toisistamme hellittäneet. Anna, että minä vielä viimeisen kerran painan sinun rinnalleni, ja anna huulemme vielä yhteen suuteloon yhtyä. Katso, nyt on hyvä, ja nyt me istumme erillämme.

Kuule nyt, minä olen noussut seisomaan sinun eteesi, ja nyt minä kerron sinulle yhden asian, josta minä tähän saakka olen sanattomana ollut. Minä olen murhannut sinun miehesi Urian. — Mitä varten otit sinä kädelläsi sydämellesi? Sillä ethän sinä tänä yönä häntä muistanutkaan ole. Vai muistitko sinä häntä, kun sinä äsken minun sylissäni olit? — Kuinka? Tunnetko sinä hänen kuvansa itsesi lävitse niinkuin repivän ja kylmän veitsen terän?

Bathseba, kylmene; kylmä minäkin olen. Nyt. Ei maailmassa syntiä ole, ja rikokset ovat haaveita, joita näkevät ne, jotka eivät uskalla niitä tehdä, vaikka tahtovat. Toivu, ja ole rauhallinen, rauhallinen minäkin olen ja istun kylmin otsin.

Hyvä; joko sinä kokosit itsesi. Mitä synty on? Oliko meidän rakkautemme synty? Jumala taivaassa, sitte minä sinun haastan kamppailuun kanssani! Ja minä olen otteleva niinkuin rintaansa haavotettu jalopeura, sillä minä tunnen ajatuksissani toivottomuuden synkeän mahdin, joka voitettuna ja alasviskattuna vielä väkevämpänä nousee ja uuden kamppauksen alkaa ja uudella voimalla, joka loimahtaa. Jumala, Urian täytyi kuolla, ja minun syntini se ei ole. Sinä täytymyksen ihmisen rintaan asettanut olet, ja minä tottelin. — Mitä? Huimaako sinun silmiesi edessä niin, että sinä nostat kätesi silmillesi? Siinä on tuolin noja, nojaa siihen, ett'et horju, jos sinä rauennut olet. Hyvä, nyt sinun silmäsi katsovat taas suoraan eteesi, ja sinun hengityksesi käy taas. — Hänen täytyi kuolla. Sillä minä tahdoin elää. Sillä minä olin nähnyt sinun ja löytänyt sinun, ja mihinkä minä olisin itseni itseltäni kätkenyt? Oh, minä murhasin Urian, ja hänen täytyi kuolla, sillä hän oli tullut minun tielleni, ja sulkenut elämän minulta, ja minun olisi täytynyt seisahtua, joll'ei hän olisi pois tullut. Sillä minussa nousi minun mieleni, niinkuin virran vesi, kun sen tiellä sulku on, enkä minä ennen nousemasta lakannut, ennenkuin minä

kohista sain. Urian täytyi kuolla, niin totta kun minä hengitän. Minä katson eteeni nyt, kun minä tätä puhun, enkä katso sinua silmiisi, mutta minä en kadu sitä, että minä sen tein, enkä koskaan tahdo katua, sillä oikein minä tein ja minun täytyi se tehdä, ja se oli hyvä, että hän kuoli.

Mutta Jumalani, mitä minä teen! Herra Jumala! nyt vasta minä huomaan, että minä sinun edessäsi puhun. Vuodatko sinä verta itsessäsi? Mitä sinä tunnet? Anna kätesi tänne, minä suutelen sinun sormiasi, anna anteeksi minulle, minun otsani on kipeä. Herra Jumala, kuinka kovia sanoja minä sinulle olen puhunut! Oi, katso toisen kerran vielä minua sillä tapaa minun silmiäni pohjaan, sinä annat niin sulavalla sydämellä anteeksi minulle, että minä tunnen vielä suloisemmin itseni mieleni pohjaan tartutetuksi, kuin jos en minä ollenkaan rikkonutkaan olisi.

Oh, Bathseba, mikä sinun mieleesi nyt tuli? Sinä näytit ensin niinkuin sinä olisit ruvennut minun puhettani kuuntelemaan, mutta nyt sinun kasvojesi ylitse lensi puserrus, niinkuin sinun rintasi lävitse olisi leikannut. Mitä sinä ajattelet? Sillä sinun kasvosi murtuvat, ja puristuvat jäykiksi siitä, ja minä tunnen, niinkuin sinä liukuisit minun läheltäni pois.

Kuule, kuule Bathseba, katso minua, minä rakastan sinua, ja ilman sinua en minä voi elää. Kuule, etkö sinä kuule! Voi, etkö sinä rakkautta tunne! Oh, Bathseba katso nyt, etkö sinä näe, pimeys on kamalana varjona meidän taaksemme jäänyt, ja nyt on suuri ja lämmin onni valuisena meidän edessämme odottamassa. Oh, tule minun syliini, kätke pääsi tänne, tässä minun povellani on sen paikka, elämäni hädässä olen minä sinua hakenut, ja nyt minä sinun olen löytänyt, tule, Bathseba, meidän olomme on oleva yksi ainoa lämmin syleily! Minä en kestä! Bathseba, Bathseba. Minä olen kipeä, kun et sinä liukahda, tule!

Miksi sinä istut ja päätäsi suorana pidät ja katsot suoraan eteesi, etkä liukahda? Ja nyt? Sinä nouset ylös, sinä olet kalpea ja värähtelet koko kasvoiltasi, ja seisot siinä ikäänkuin sinä itsessäsi revitty olisit. Etkö sinä kuullut, mitä minä äsken puhuin? Meidän onnemme lämmin päivä on meidän edessämme ja meidän elämämme alku, kun me sen käsityksin käymme. Mitä nyt? Eivätkö minun sanani sinulle asti kuulu? Mutta nyt? Yhdessä silmänräpäyksessä sinä ikäänkuin sulat koko olennoltasi, sinun katseesi herkähtää minun päälleni kuin armon tulva, ja sinä horjahdat askelen minua kohden, mutta seisahdat siinä vielä ikäänkuin silmänräpäykseksi ajattelemaan. Ja nyt minä näen sinun silmäsi ihan edessäni, niiden katse sukeltaa minuun, mutta sitte ne lyövätkin minuun, niinkuin jäykistävä parahdus. Sinä heität itsesi minun syliini? Mitä sinä? Miksi sinä itsesi niin värähtävästi minun rintaani vastaan puserrat! Sinä vapiset koko ruumiiltasi, ja sinun huulesi polttavat minun huulillani. Ja nyt! Minä en vielä kerjennyt ottamaan vastaan sinun suuteloasi, ja nyt sinä silmänräpäyksessä tyrmistyt, ja vedät itsesi takaisin minun rinnaltani, ja minä tunnen sinun suutelosi vielä niinkuin reväisyn itsessäni. — Mitä? — Mikä musta haave tänä silmänräpäyksenä minun mieleeni itsensä lyö? — — Aiotko? aiotko? — — Ota pois — — ota pois — —! Minä en saa hengitetyksi, että minä saisin sanotuksi. Bathseba, Bathseba, se ajatus ei ollut tosi! Mutta minä hallitsen itseni. Minä kysyn. Kyllä minä sanani saan esille, vaikka ne tulevat verkalleen ja yksi kerrallaan. Minä ajattelin. Oliko ... se sinun... Odota, niin minä saan sen selkeästi ja yhtä mittaa sanotuksi. Oliko se sinun hyvästijättösi minulle, kun minä sinun kuumettuneen vartalosi äsken vastaan tunsin? Mitäh! Mitä! Onko se totta? — Huuda, kirkase, jollet hengitystäsi käymään saa! Horjutko sinä? Rauhotu, ei se niin kipeätä minulle tehnyt. Kyllä minä kestä. Luuletko kaatuvasi? Tässä, nojaa päätäsi minun olkapäästäni vastaan. Minä pidän kiinni sinusta. Taivuta vaan, anna pääsi taipua, minä turvaan sinua rinnallani, kuinka lienteät ja silitystä tarvitsevat sinun hiuksesi ovat! Voi, sinun raukkaa päätäsi, mitä sinun kestää täytyy, anna, minä silitän! Nyt? Sinun raukeneva poskesi hipasi jo minun rintaani ja sinun silmäsi ummistuivat suloisien levon ha'ussa, ja nyt sinä jäykkä ja vedit itsesi suoraksi, niin että minun käteni, joka oli sinun ympärilläsi ja jolla minä tuin sinua, hervaistuna vajosi alas! — Jumalani, nyt minä muistan! Nyt minä muistan.

Kuule, järkähtikö maa minun jalkojeni alla? Seisonko minä tässä pystyssä? Ja olenko se minä, joka tässä seison, ja pitelen päätäni kahden puolen? Se on kaikki totta. Minä se olen, joka tässä seison, ja sinä, Bathseba seisot siinä, vähän matkaa minun edessäni, toisella matolla. Kyllä kaikki minun edessäni selkeänä on. Ja sekin on selkeä ... ei, minä en anna sen tulla huulieni ylitse. Ei, ei!

Bathseba, voi, mitä minä tekisin, jumalani, jumalani, mitä minä tekisin! Katso, katso, minä olen maassa polvillani sinun edessäsi, tähän minä olen huimaistu. Bathseba, Bathseba, eikö sitä vielä voi muuttaa, näe minun käteni. Ne ovat yhteenjuotetut, minun rukoukseni pusertelee niissä. Armahda minua! Voi, armahda minua! Jumalani, opeta minulle sanoja. Minä olen henkeni hädässä. Herra Jumala, mistä minä sen sanan löytäisin, joka sinun sydämesi liikahtamaan saisi!

Bathseba, elätkö minä? vai olenko minä kuollut? Minä katselen ihmetellen ympärilläni. Sinäkö minun edessäni seisot, sinä joka olet niin rakas... Voi nyt minä tunnen sen taas. Minä olen salaman lyömä! ja minä olen tähän viskattu. Jumalani, onko tämä kaikki totta? Minäkö tässä polvillani virun ja vapisen, ja ovatko nämä minun käteni, joita minä hykertelen. Bathseba, Bathseba, ota tämä minun päältäni; minä en kestä, Jumalan tähden, minä en kestä! Bathseba, etkö sinä näe, kuinka minun silmiäni hätä sinun

silmiäsi hakee, älä välttä! oh, kestätkö sinä minun silmieni hädän? Oi, älä salaa sitä, minä näin sen, kuinka sinun silmäsi sulivat, oh, et sinä kestänyt, kun minun katseeni sisimmässä epätoivossa itsensä sinuun haki, ja sinä horjahdit hiukan.

Jumalani, jumalani, minä hypähdän pystyyn. Minä otan sinun. Otan. Kuinka voisit sinä minusta itsesi irrottaa! Mutta kuinka jäykkänä sinä seisot! Minä olen astunut sinun tykösi ja epätoivoisessa hyökkäyksessä olen minä ajatellut heittää käteni sinun ympärillesi ja masentaa sinun vastarintasi kuumaan syyleilyyn. Mutta nyt kun minä olen juuri lähellä sinua, niin minä tunnen, niinkuin sinusta lähtisi vieras ja kova mahti, ja minä vaivun herpaistuna kiihtymyksestäni. Voi, Jumalan kautta! etkö sinä ymmärrä, etten minä ilman sinua olla voi, ja että minun mieleni seisahtuu jäykistävässä hädässä, jos sinä minulta poissa olet. Sinäkö siinä seisot, Bathseba, ja pysyt kasvoiltasi värähtämättömänä? Voitko sinä olla vieras minulle? Sinä, sinä, joka ennen olit paljas rakkaus minulle. Etkö sinä sitten minun palavan hätäni kouristusta näe? Vapahda, vapahda minut! Voi Jumala! suulleni minä heittäytyisin, ja tähän paikkaan tahtoisin minä rintani pakahtuvan, jos minä sillä voisin sinun nostaa sinun epätoivosi synkeästä päätöksestä.

Oh, minun voimani on ohitse. Minä annan käsieni vajota ja riukenen polvieni päälle tähän sinun eteesi. Minä olen ajatuksissani kylmä ja vaipunut nyt, ja katselen itseäni kuin vieras ihminen, itseni ulkopuolelta. Sinä seisot siinä minun edessäni juuri, ja minä olen niin lähellä sinua, että jos minä kohottaisin kättäni, niin minä tavottaisin sinun hameesi lievetä. Kuinka kaukana sinä sentään minusta olet. Sillä kun minä käteni ajattelen oijentaa, niin se raukeentuu jo puolitiehen, ennenkuin se sinun tavottanut on ja vaipuu alas, sillä vaikka sinä minua läsnä juuri seisot, niin hupenet sinä minun ajatuksissani sentään hämärän etäisyyden taakse. Sillä sinä seisot niin ajatuksiisi sulkeutuneena minun edessäni ja niin kokonaan pois päin kääntyneenä, vaikka sinun kasvosi minua kohden surullisesti katsovatkin, että minä vaivun kokoon itsessäni ja tunnen itseni yksin jätetyksi. Mitä sinussa liikkua mahtaa? Sillä sinä seisot heikkona ja vapisevana, mutta sentään minä tunnen, että minä keveämmin voisin käteni levittää, ja maanpiirin paikoiltaan nostaa, kuin että minä sinua sinun sydämesi kovassa päätöksessä järkyttää voisin. Voi, minä väsyn, ja annan sen olla. Enkä minä riutuneessa mielessäni enää muuta tee, kuin että minä vielä viimeisen kerran otan sinun kuvasi itseeni, ja imen sairaan sydämeni sinun näöstäsi täyteen. Sinä olet selittämätön minulle siinä kun sinä seisot, ja minun tuntoni ja ajatukseni ovat tällä hetkellä uuvuksissa, niin ett'en minä ymmärrä mitään sinusta nyt muuta kuin ihmettelen, Sillä minä olen sinun sydämesi rakkaus ollut, ja nyt sinä olet kova minulle. Mikä sinun teki, että sinä rakkautesi rintaasi suljit ja sydämesi minulle lukitsit? Etkö sinä itse sen alla kärsi? — Oh, minun puheeni nyt ovat kaikki löyhää humuilua. En minä sinua ymmärrä, ja sinä olet pyhä minulle ja salaperäinen ja puhdas, ja sitte sinä olet tuskien haava minulle.

Voi, kuinka minä olen vaivuksissa, kun minä tässä sinun edessäni olen, ja annan huulieni käydä, että minä jotain vielä sinulle puhua saisin. Sillä minä puhuisin vielä jonkun sanan sinulle, vaikk'ei minulla mitään sanottavaakaan ole, mutta minä tahdon puhua vaan, sillä sitte sinä viivyt pienen aikaa vielä, ennenkuin sinä lähdet. Sillä minä näen, ett'et sinäkään henno minua kuulemasta lähteä, vaan viivyt ja viivyt, etkä tahtoisit vielä juuri lähteä. Minä ymmärrän sinut, sillä sinun sydämesi on aina ja yhä minun, ja minä tunnen sen nyt, kun minä heikko olen, mutta sinun täytyy kaiketi lähteä, koska sinä sen niin ajatellut ja päättänyt olet. Enkä minä sinua enää kieltääkään jaksaa. Mutta älä lähde juuri vielä, viivy vielä pieni aika, yhden hiukan; minä en voi koota ajatuksiani, sillä minä olen lyöty ja riutunut ja minun ajatukseni ovat vaivuksissa, mutta minä tahtoisin, että minä voisin sinulle hyvästijätön sanan löytää, sillä minä tahtoisin semmoisen sanan sinulle hyvästijätön sanaksi löytää, että se aina sinun sydämessäsi soisi, ja sinun rakastavan sydämesi liikkumaan saisi aina kun se sinun mielessäsi heräisi, mutta minä olen heikko ja väsynyt ja sanat hupenevat minun ajatuksistani, niin ett'en minä sitä sanaa tavottaa jaksaa, vaan yhtäpäätä puhelen ja puhelen. Mutta sekin on hyvä, että minä puhelen, sillä jos minä lakkaisin puhumasta, niin sinä läksisit pois ja sitte minä olisin yksin. Mutta viivy vaan ja anna minun jotain puhua, puhella kepeästi, sillä minun mieleni keventyy siitä ja minä näen, että se on sinullekin huojennukseksi. Viivy vielä, kyllä sinä sitte saat lähteä; kun sinä lähdet, en minä kättänikään ole voiva oijentaa sinua pidättääkseni. Kyllä minä tiedän, että kun sinä nyt minun silmistäni lähdet, niin en minä koskaan enää silmilläni sinua näe. Jumalani! Oh, viivy vielä pieni aika, sen verran että minä vielä hiukan saan hengittää samaa ilmaa, jota sinäkin hengität.

XLVIII.

Missä minä olen? Kuka minä olen? Herra Jumala. Herra Jumala. Minäkö tässä istun?

Minäkö? Tuossa istui Bathseba, kun minun sydämeni niin lämpimänä nousi. Tässä pidin minä hänen

kättänsä kädessäni. Jumalani, Jumalani! Minäkö se ihminen olen, joka tässä istun ja ajattelen? Enkö minä joku toinen ole, joka vieraana katselen itseäni ja kauhusta seisahdun, että elämä semmoinen jollekin on?

Minulleko tämä tapahtunut on? Minulleko, juuri minulle? Miks'ei yhtä hyvin jollekin toiselle? Jumala. Suuri Jumala. Enkö minä ihminen ja sinun lapsesi ole? Olenko se siis minä, jota tämä kohdannut on?

XLIX.

Yö on tyhjä ympärillä, ja tyhjiys humisee huoneessa, ja kun minä ylös uskallan katsoa, niin on kaikki tyhjää minun ympärilläni. Tyhjä, tyhjä on kaikki, ja elämä avautuu tyhjänä eteen. Minä istun kyyristyneenä istuimellani ja tunnen ... tunnen että hän on poissa, ja että nyt on tyhjiys.

L.

Bathseba, Bathseba, missä sinä olet? Etkö sinä minun värisevää ääntäni kuule? Bathseba, Bathseba, vastaa! Missä sinä olet?

Bathseba, Bathseba, minun ääneni kuolee pimeään yöhön, kun minä sinua kutsun, mutta yö jää vaikenemaan. Tule nyt jo! Minun sydämeni kätkee ja minun ääneni helähtää tuskasta. Missä sinä olet, Bathseba? Onko se totta, että minun ympärilläni on tyhjä? Minä pelkään yksinäni olla, tule!

LI.

Bathseba, kuka sinä olet ja mitä sinä olet? Minä olen ottanut kovasti itseeni, ja nyt minä olen selkeentynyt sinusta monessa. Mutta minä en tunne sinua, mitä sinä olet?

Sitä minä nyt ajattelen, mitä sinä silloin olit, kun sinä itsesi minusta pois irrotit. Nyt minä ensikerran olen uskaltanut sitä ajatella, ja minulla on ollut ankara kamppailu itseni kanssa.

Nyt minä olen yhdeksi hetkeksi itseni voittanut, ja nyt minä kiellän itseni, sillä kun minä ajattelen sinua nyt, niin sinä kasvat niinkuin suuri ja valuin henki minun ylitseni, ja minussa herää hämärä tunto, niinkuin se, joka sinussa silloin liikkui, jotain suurta olisi ollut, ja vielä suurempaa kuin rajaton halajoiminen.

Sillä minä näen, että sinun voimasi oli suuri, kun sinä minua silmästä silmään seisoit, ja minun epätoivoni kamppauksen kestit. Sinä olit sinä hetkenä itsellesi kova, kun sinä itsesi minulle kovaksi teit, ja sinä vapisit jäykistymisesi alla, ja minä muistan nyt, että minä näin sinun silmiesi alustat sinisesti värähtävän, ja syvän kärsimyksen piirun sinun suusi ympärillä, niin että sinun kasvosi olivat kärsiväisiksi uurretut.

Bathseba, yhdessä minä sinun ymmärrän: sinä olet puhdas ja toinen olento kuin minä, ja sinä olet uhrautumisen kirkastettu henki, ja sinä olet vaeltanut syvän kärsimyksen kautta, että sinä niin kirkastetuksi olet tullut. Mutta se on kova ja ankara näky, ja minä luhistun sinun ilmestyksesi edessä.

Voih! minä olen ihminen, mitä varten sinä jätit minun!

LII.

Tuska, tuska! Elämä on sula tuska ja suuri kärsimys, ja elämä on kuuma houre. Ja ihmisen elämän pohja on vaiva, ja ihmisen elämän sisältö on hätä, ja suuri huuto käy ihmisen elämän lävitse, ja se huuto on valituksen huuto, ja se on paljas parahdus.

Sillä ihmisen olo on tulenkipenän olo, ja ihminen itse on valkean polte. Ja ihminen tuntee olonsa niinkuin tuikkivan palon, ja hänen henkensä on hehkumista. Sillä elämä on kolkko ja kamala, ja elämä kylpee tuskissa ja elämällä on kuoleman haju ja jokaista elävää elämä ruoskii. Ja minä avaan suuni suureen huutoon, että minä saisin hätäni mahtumaan siihen, mutta minun hätäni jää sydämen pohjalle makaamaan, ja minun huutoni palaa takaisin sydämen päälle.

Sillä elämä on tullut ihmisen päälle, ja se on sytyttänyt hänen ohimoilleen palavat siniset liekit, ja ne liekit ovat kammotuksen liekkejä. Ja ihminen lentää eteenpäin ja huohottaa suu auki, kun elämä häntä ratsastaa, ja se on elämän puserrus, joka häntä sillä tapaa ajaa.

LIII.

Jumalani, miks'et sinä minua armahda, kun minä vuoteellani makaan ja näännyn! Sillä minä en kestä, ja minä vapisen kun minä tunnen tuskieni hetken lähestyvän.

Minä en kestä, en kestä, ja joka hengenveto on kuormaksi minulle. Sillä minun olemiseni on niinkuin suuri haava, josta yhtä mittaa verta tiukkuu. Jumalani, minun kärsimykseni ovat minun lannistuksiin rutistaneet, ja kun minä käteni ristiin liitän, ja minun pitäisi rukoileman, niin minä huudan tuskasta.

Oh, armahda minua, suuri Jumala, sillä en minä muuta rukoile, kuin ett'ei minun aamulla enää herätä tarvitse ja uuden raskaan päivän valkeentumista nähdä, kun minä yöllä olen unen silmiini saanut.

LIV.

Joskus kun minä vuoteellani yksin olen ja pimeä yö avoimien silmien yllä lepää, ja kun minä olen maannut ja ylös eteeni tuijottanut, niin että aika minun mielessäni seisoo ja lepää päällä niinkuin raskas ja matala laki, niin ett'en minä tiedä, missä minä olen, ja kuinka minä olen, vaan on niinkuin minä aina yhdellä tapaa olisin hädän puserruksessa ylös päälleni tuijottanut, ja niinkuin ei aikaa enää olisikaan, vaan niinkuin kaikki seisoi alallansa niinkuin uumottava ja käyvä sielun olo; ja kun minä siinä olen ollut, niinkuin minä hädässä olisin itsestäni ulos nostettu ollut, ja niinkuin koko olo olisi paljas ja pohjaton hätä ollut, joka joka puolelta minun ympärilläni seisoi, niinkuin kova ja korkea seinä, niin silloin olen minä kummallakin kädelläni ottanut sänkyni kumpaankin laitaan, ja pusertanut käsilläni niitä niin, että minun sormieni päät ovat sattuneet ja että minä olen peittoni alla vääntynyt. Sitte minä olen seisautunut siihen kesken siitä vääntynyttä liikettäni, ja olen pysynyt hiljaa ja liikahtamattomana. Vasta viimein, kun minun pääni on valunut tyynyiltä alas ja minun polveni ovat peitteen alla koukistuneet, olen minä verkalleen ja kylmällä äänellä, ikäänkuin minä jollekin edessäni minua vastapäätä olisin puhunut, sanonut: Jumala, helvetin herra, ole kirottu, sillä sinä olet elämän luonut. Senjälkeen, kun minä sen olen saanut sanotuksi, niin olen minä vaiennut, ja jäänyt liikahtamatta ylös pimeyteen katsomaan ja kuullut, että ääneni on kuollut, ja että sen perästä kaikki on pysynyt vaiti, niin että huoneessa on ollut hiljaista, niinkuin ei kukaan olisi koskaan puhunut. Kun minä sitte olen taas kauan ollut liikahtamatta ja pitänyt suutani auki, että minä hengitetyksi sain, niin ajattelen minä Jumalaa taas, ja sitte minä kuulen oman ääneni niinkuin jonkun vieraan äänen, joka minun vieressäni puhuu, ja se sanoo: Perkele, Perkele, ja koko ajan ajattelen minä Jumalaa, ja minä tunnen että minun huuleni käyvät niiden sanojen mukana. Minä kuulen sen useampaan kertaan ja minun ääneni on kova ja selkeä, kun se sen puhuu, ja minä itse olen koko ajan kylmä ja tyyni, ikäänkuin minä veriviholliseni edessä murha-ase kädessä seisaisin, ja vaanivin silmin hakisin, mistä minä sen hänen sydämeensä upottaisin, niin että lämmin veri valuisi minun kädelleni. Mutta kaikki pysyy äänettömänä, ja minä jään makaamaan jäykistyneenä ja alallani vuoteellani taas, ja kuulen, kuinka peitto kahisee, kun minun raskas hengitykseni nousee ja laskee. Minun silmäni ovat auki yhä, ja minä tuijotan ylös pimeään päälläni, ja kaikki seisoo ja humisee äänettömänä, ja kun minä hengitän, niin minun rintani on kipeä.

LV.

Nyt minä olen ajatellut, mitä elämä on, ja se on suuri hätä.

Tällainen se on. Sillä joskus se on niinkuin nahkea ja harmaa hirviö, jolla ovat lukemattomat niljakkaat käsivarret, ja joka makaa ihmisen päällä ihan hänen rintansa päällä ja antaa niiden niljakasten käsivarsiensa ihmistä lähelle ja lähemmälle hiipiä ja häntä syleillä, ja niiden syleily on selvä tukaluus, niin että niiden alla hengestään taistelee, ja koko olo on paha-olo.

Mutta sitte on elämä toisen kerran niinkuin suuri ja kova vuori, joka on paiskattu ihmisen päälle, niin että joka jäsen on sen alle lamattuna, niin ett'ei pientä sormeansakaan liikahtaa voi, ja että ajatuksen sykähdyksen ennen syntymistään raukee, sillä niin läpitsensä on maahan lyöty.

Ja vielä on elämä niinkuin valkea, joka joka jäseneen on sytytetty, ja niinkuin kimakka ja tulinen puserrus, joka koko ihmisen itsestään nostaa ja suulleen heittää. Ja sitte se on rinnan vaiva ja sydämen tuskallinen kolkutus ja ainainen hengen ahdistus.

LVI.

Mutta sitte minä olen elämän vielä tämmöiseksi nähnyt. Että se on niinkuin suuri autius, jonka keskellä ihminen kivettyneenä seisoo, ja omaa itseään pelkää.

Sillä minä näen sen, niinkuin pimeän yön avaran meren rannalla. Sen meren pinta on musta. Mutta toisella puolella sitä mustaa merta näkyy laakea ja autio ranta ja sillä rannalla häämöttää yksi ainoa heikko ja kuollut valkea, joka on sininen ja jäykkä niinkuin aaveen uni. Se on matalalta, melkein häälyvän meren tasalla, ja se tuikahtelee niinkuin se sammumassa olisi ja enää viimeisiä kertojansa koettaisi heikon valonsa koota ja ylös lehahtaa, mutta se elää yhä ja sen valo häämöttää kuolleen veden pinnan ylitse, joka hengettömänä hiljaa häälyy. Mutta sen valkean takana on syvä pimeys, ja kaikki on hiljaista, eikä kuule muuta kuin aution meren heikkoo loksuntaa. Se valkea elää yhä, vaikka sen joka hetki tukehtuvan luulee, ja joka hetki lentää kelmeä ja kolkko valaistus liikkuvan meren ylitse.

LVII.

Tuskista minä lakkaamatta laulan, ja tuskista minä laulaa saan, sillä minä olen tuskien vihitty profeetta, ja minä olen tuskan kasteella kastettu.

Ja minun sanani valuvat minusta, sillä minun tuskani opettaa minulle minun sanani, ja minä puhun sentähden, ett'en minä voi puhumatta olla.

Voi tuskat! Sillä minä olen uskottomaksi minun Bathseballeni tullut, ja minä hellytän sylissäni minun tuskiani, ja minun tuskani ovat minulle minun lämpimin oloni.

LVIII.

Tämä oli kuolevan Bathseban sana minulle, jonka hän puhui, että se hänen kuolemansa jälkeen tuotaisiin minulle. Näin se, joka hänen sanansa toi, kyyneltensä keskeltä hänen sanansa minulle puhui:

Sanokaa Davidille, minun kuninkaalleni, että hän on ollut minun sydämeni herra. Ja sanokaa hänelle, että minä siitä hetkestä, kun minä hänen tyköänsä lähdin, ja hänen ijäksi olin jättänyt, kitunut olen niinkuin valkea, jolta hänen valtuksensa on otettu pois. Sillä minun sydämeni oli hänessä, ja kaikki

minun ajatukseni elivät hänessä aina, niinkuin lehdet, jotka puusta viherjötsevät, sillä hän oli minun puuni, ja hänestä minä imin minun viherjäni ja ajatusteni lämpimyyden. Ja siitä hetkestä, kun hänen silmänsä ensiksi minun päälläni lepäsivät hamaan minun sydämeni viimeiseen tykähdykseen asti, olen minä sydämeni kaikissa ajatuksissa hänen ollut, enkä minä sitä minun ajatusteni lämmintä onnea mihinkään elämässä vaihtaa tahtoisi.

Sanokaa tämä hänelle, sillä minä tahdon, että hän minun rakkauteni saa kuulla. Ja muistakaa, että te minun joka sanani sanotte hänelle. Minun on niin suloista, että hän tämän saa kuulla, sillä en minä ennen vielä sitä saanutkaan hänelle niin sydämestäni sanotuksi, kun minä sen tahtoisin. Sillä en minä muuta elämässäni ajatellut ole, kuin sitä, kuinka minä hänelle hyvä voisin olla, ja minun sydämeni tulee lämpimäksi, kun minä ajattelen, mitä minun elämäni olisi ollut, jos minä aina olisin saanut hänelle elää ja häntä lähellä olla, sillä sitte minun elämäni olisi ollut yhtämittäinen valutus ja onni ja alinomaa olisin minä sydämeni lämpimäksi tuntenut.

Enkä minä tiedä, sillä vieläkin minä kadun, että minä hänen tyköänsä läksin silloin kun hän minun luokseni oli tullut. Sillä minusta on niinkuin minun olisi tarvinnut hänen otaansa silittämään jäädä, sillä se oli niin kalpea, kun minä hänen jätin, ja minun särkee sydäntäni vielä, ett'en minä päätäni hänen povelleen painanut silloin kun minä läksin, sillä minä tunnen niinkuin hänen rintansa pakahtuvan huokauksen olisi täytynyt sulata, jos minä olisin pääni hänen rinnalleen laskenut. Sitte minä olen ikävöinyt kanssa, ja siitä hetkestä, kun minä jätin hänen, niin olen minä riutunut. Kun minä nyt sitä ajattelen, niin tulen minä heikoksi, ja minusta tuntuu yhden hetken, niinkuin se sentään kukaties olisi ollut parempi, jos minä silloin olisin jäänyt hänen tykönsä, ja jos se toisen kerran vielä voisi tapahtua, niin minä luulen, ett'en minä silloin kestäisi niin tehdä, kun minä viimeksi tein.

En minä tiedä, kuinka minun silloin tapahtui. Mutta minun täytyi pois. En minä sitä silloin niin selvästi ajatellut, minä tunsin sen vaan, nyt jälkeinpäin olen minä sitä lakkaamatta ajatellut, ja sen täytyi tapahtua. Ja hyvä se onkin, että se tapahtui. Mutta se oli niin kovaa. En minä sitä yhtään kertaa ole itkenyt, mutta siitä asti on joka minun askeleni ollut heikko. Kun hän silloin puhui minulle sillä tapaa, ja minulle selkeentyi, mitä oli tapahtunut, tunsin minä itsessäni niinkuin kammotuksen, ja kun minä ajattelin, että minä hänen syliinsä senkin jälkeen vielä olisin tullut, kun semmoista oli tapahtunut, niin kutistuin minä kokoon mielessäni. Sitte nousi minun silmiäni eteen näky, niinkuin pitkä ja nääntyvä elämä, minä näin sen niinkuin se olisi ollut rakkauden täyttämä, mutta sitte näin minä sen ympärillä pimeään epätoivon, en minä tiedä mistä se epätoivo nousi, mutta se kasvoi, ja viimein se epätoivo otti sen rakkaudenkin ja muutti sen synkeäksi toivottomuudeksi, ja silloin minä tunsin, että siitä elämästä tulisi kirous. Silloin minulle selkeni, että minun täytyi lähteä pois hänen tykönsä. Jumalani, kuinka se vihlassi minua! Mutta se tunto astui eteen niin kovana, ett'ei minulla ollut sen edessä mitään tahtoa. Minä itkin ja vapisin itsessäni silloin, ja minä luulen, että minun rakkauteni oli sinä hetkenä selvempänä ja lähempänä minua, kuin se oli koskaan ennen ollut, mutta minun täytyi lähteä pois. Kun minä ajattelen sitä nyt vieläkin, niin minä tunnen että elämä oli säälimätön minulle silloin, ja minä tunnen vieläkin mieleni jäykistyvän, kun minä ajattelen, että minä olen semmoisen hetken elänyt. Miksi minun huuleni vielä kangistuvat, kun minä tästä puhun? Nyt minä sentään saan kuolla pian. Ja kun minä mieleni hillitsen, ja sitä ajattelen, niin taitaa se sentään parhaiten olla käynyt, että kaikki näin on tapahtunut. Sillä minä olen kovan elämän elänyt, mutta minun rakkauteni elää minussa, ja minun on suloista kuolla, kun minä vielä kuolemanikin hetkellä saan rakkauteni lähelläni tuntea.

Sanokaa tämä kaikki hänelle, sillä hän on minun sydämeni herra, ja minun vereni lämmin, ja hänelle kuuluisi kaikki, mitä minä sydämestäni tunnen ja tuntenut olen. Minun on suloista jättää tämä maailma, kun minä tiedän, että minä viimeiseen hengenvetooni saakka olen häntä koko sydämelläni rakastaa saanut, ja kun minä oikein ajattelen, niin minun tulee olla elämälle niin lämpimästi kiitollinen, sillä minä olen saanut elämäni rakkauden löytää ja sitä kantaa. Sanokaa tämä hänelle, että hän saa kaiken kuulla; sillä minä tiedän, että hän on iloinen, kun hän saa minusta jotain kuulla, ja minä itse olen niin iloinen, että minä saan tätä hänelle puhua, ja minä tiedän, että tämä on tuleva hänen sydämelleen niinkuin hellä suutelo minulta. Ja kantakaa tämä suutelo hänelle minulta, sillä minä halajaisin vielä yhden kerran häntä suulle suudella.

LIX.

Aamu, joko valkeennut? Minä muistan, että minä ehtoosti jäin tähän istumaan. Tuossa he olivat, heitä oli kolme, seisovat matolla tuossa edessä juuri, he, jotka sen sanoman toivat. Se on sama matto tuo ja tässä samassa paikassa minä silloinkin istuin kun he kertoivat. Kyllä minä sen selvästi muistan, eilen illallahan se oli. Kun he sitten olivat puhuneet ja jäivät odottamaan, ja kun minä nousin seisomaan ja

kylmästi ja väräjämättömällä äänellä sanoin heille: hyvä, minä kuulin, vai on Bathseba kuollut, saatte lähteä, niin tuosta ovesta he sitte menivät, edellä hän, joka puhui ja Bathseban sanat minulle sanoi, sitte jäljessä molemmat toiset, jäljempänä se, joka koko ajan oli itkenyt ja silmiään kuivannut. Kun se ovi heidän jäljissään suljettiin, niin on se siitä asti pysynyt suljettuna, enkä minäkään ole muuta liikkunut, kuin että minä hetken pysyin jäykkänä seisomassa ja annoin silmäni pysyä ovesta, jossa viimeksi liikkunut oli, ja sitte istuin. Kyllä minä sen kaiken selvästi muistan ja näen. Sitten on yötä kulunut, ja taitaa olla aamu jo, koska valkeat ympärilläni ovat harmaassa ilmassa sakeat ja sauhuvat.

Mutta oliko se eilen? Se oli eilen, minä olen varma siitä. Siitä on pitkä, hyvin pitkä aika, mutta eilen se oli. Mutta eikö se sentään ole harmaiden ja liikkumattomien vuosien takana? Tässä samassa huoneessa se juuri oli, ja nämä samat seinät kuulivat minun kanssani yhdessä sen että hän on kuollut. Bathseba on kuollut. Kyllä minä totta sanoin. Hän on kuollut. Eilen illalla se minulle sanottiin. Bathseba on kuollut. Miksi käy minussa ympäri, ikäänkuin minun ajatukseni olisivat leikatut toisistaan?

Oh, minä tiedän, se oli paha uni. Minä muistan selvästi. Minähän nukuin eilen illalla ja nukun vielä ja näen semmoista unta. Kyllä, kyllä. Unta minä näen. Bathseba elää, ja minä saan kerran vielä ottaa häntä kädestä ja se käsi on lämmin ja vastaa minun heikkoon puristukseeni punastuvasti. Mitä? Miksi kiskasi minua päästäni korvien yläpuolelta? Hän on kuollut ja makaa paarilla, ja jos minä saisin nähdä hänen, niin hänen huulensa, joita minä suloisessa kärsimyksessä tahtoisin suudella, makaisivat kankeina ja hengettöminä minun edessäni. Hän on kuollut. Hän on kuollut. — Mitä minä siitä puhelen, minussa on kaikki sammunut?

Voi harmaa päivä, joka nouset, säästä minua! Sinulla on kova valo. Miks'en minäkin. Kyllä minä elämää katsoa uskallan. Selkeentyköön sitte. Elämä on jäässä niin kauas kuin ajatus jaksaa. Elämä on jäätynyt, sen terävät jääsirut pistävät arkaan rintaan. Nouse, nouse vaan, harmaa päivä ja anna elämän selkeämpänä näkymään nousta, en minä pelkää. Sakea ja painava yö, harmaa ja kova päivä. Minä opin kivettymään ja oman sydämeni armahtamattomasti lannistamaan. Sitä tietä elämä rauhottuu ja se saa jään kirkkaan selkeyden. Hyvä, hyvä. Bathseba on kuollut ja elämä on jäänyt jäljelle vielä.

LX.

Voi Bathseba, sillä minun kyynelteni lähteet tulvivat minussa, ja ne tulvivat yhä, ja uudestaan ja uudestaan herkkyy minun mieleni, niin että minä poskilleni kyyneliä vuodatan. Sillä kun minä istun, niin nouset sinä minun mieleeni ja minussa liikahtaa, mutta sitte minä herkyn itkemään, sillä et sinä enää olekkaan, ja nyt minun elämäni on tyhjä.

Oletko sinä poissa? Saatatko sinä olla poissa? En minä sitä vielä uskoa osaa. Joka silmänräpäys herää sinun kuvasi rinnassani, minä tunnen sinun, sinä olet minua läsnä, ympärilläni, lähempänä minua kuin koskaan ennen. Ylläni ja itsessäni minä sinun tunnen niinkuin haikean suutelon. Etkö sinä siis ihan minun sydämelläni ole? — Silloin minä näen hänen kuvansa. Kuollut, kylmässä haudassa, harmaa kasvoilta. Minun vihalsee keskeltä rintaa ja minä ajattelen kirkaista. Minä olen yksin elämässä. Yksin, maailma on hengetön minun ympärilläni. Bathseban sydän on kylmentynyt. Paleleeko minua? Kuinka kammottavan yksin minä olen! Mutta sitte minulle herää Bathseba taas mieleen. Kuinka suloisesti ja läheisesti hänen sydämensä oli minun omani. Taas minä herkyn ja rupean itkemään, ja minä itken haikeasti ja sydämeni pohjasta, ja minun kyyneleni juoksevat ikäänkuin ei niillä loppua olisi, ja kastavat minun poskeni. Silloin elävät taas hänen viimeiset sanansa minussa; minun kyyneleni seisahtuvat hetkeksi, kun hän näin minun sieluuni koko olossaan herää, mutta sitte minä muistankin että nyt hän on poissa, ja sitte minä itken taas, mutta nyt kyynelet hivelevät hellästi minun poskiani. Kuinka hän oli oma ja ainoa minulle, minun sydämeni kukkanen, ja minun mieleni ajatusten hellä tuntija! Mutta onko hän poissa minulta? Eikö hän yhä elä minussa? Yhden hetken minussa värähtää kuin syvä tunto. Bathseba on minua lähellä. Hän elää, liihottelee minussa. Etäinen ja valuinen odotus vihertää minussa. Yhden hetken tekee minun mieleni kohottaa päätäni ylös korkeutta kohden ja vannoa, ett'ei minun elämäni musta ole oleva, ja ett'ei minussa muuta ajatusta ole oleva, kuin että minä Bathsebaa kohti pyrin, sillä hän odottaa minua, ja me olemme kerran yhtyvät yhteensä syleilyyn ja liihottelevat toinen toiseemme. Mutta sitte raukenee minun mieleni ja minun valani tyrehtyy huulille ennenkuin se tehtykään on. Sillä Bathsebaa ei ole, ei ole; ja minä olen yksin.

LXI.

Voi yksinäisyys, sillä nyt minä yksin olen, ja nyt minä autiuden vaikenovia taipaleita vaeltelen.

Oi yksinäisyys! Minä olen keskellä elämää, ja ihmiset liikkuvat minun ympärilläni, ja jos minä ulos menen, niin keskellä kaupunkiani minä olen. Mutta katso, minä olen yksin sittenkin, ja minun ympärilläni on hiljaisuus niinkuin haudassa.

Oi yksinäisyys, sillä sinä olet kamalan äänettömyyden minun sydämeni ympärille istuttanut; ja kun minä ajattelen, niin minä seison yksin korkean taivaan alla, ja kaikki ympärillä on kuolemaan vaipunut, niin ett'ei minun korviini ääntä tule, eikä minun silmiäni edessä iloa ja elämää näy, muuta kuin kolkkoa häälynyä, joka ilman tarkoitusta on, ja joka on niinkuin aaveiden häämöttely synkeän kuun valossa.

Voi yksinäisyys, sillä sinä olet minun ainoaksi ystäväkseni tullut, joka aina minun kanssani pysyt. Etkä sinä silloinkaan minua jätä, kun minä vuoteelleni nousen ja maata panen, vaan sinä tulet minun mukani ja panet itsesi maata minun viereeni, niin että, kun yön pimeä silmien päälle laskee, niin sinun läsnäolosi selvänä vieressään tuntee.

Ja nyt minä tunnen yksinäisyyden ja tiedän, että se se on, jossa kaikki liikkuu. Sillä kaiken vierellä on yksinäisyys, ja kussa kaksi ovat yhdessä, siellä on yksinäisyys kolmantena, Eikä ole hauta maan povessa niin syvällä, ett'ei yksinäisyyden äänettömyys sinne pääsisi hiipimään, eikä ole juhlaa niin humisevaa, ett'ei yksinäisyys siinä jokaisen vieressä istuisi ja jokaisen lähin ystävä ja jokaisen oma sydämen ystävä olisi.

LXII.

Voi, nyt minä olen uuden morsiamen itselleni löytänyt, ja nyt minä rakastan kuolemaa. Sillä uuden rakkauden minä olen oppinut ja se uusi rakkaus on ottanut minun kokonansa. Voi, valju kuolema, voi, minun morsiameni, tule, sillä minä olen polvillani ja odotan sinua, tule, sinun syleilyäsi minä odotan, oma morsiameni.

Missä sinä viivyt, sinä kuolema! Oi, sinun sylisi olisi vilvotus minulle, tule ja suutele minua sydämelleni, että sen vaiva lievittyisi, tule, ja ota minut, sillä polvillani minä sinun tulemistasi odotan. Minun uusi morsiameni, suloinen kuolema.

LXIII.

Saul, Saul, minun sydämeni sankari, suuri olit sinä ja suuri oli sinun henkesi, ja totisesti olit sinä päätäsi pitempi kaikkea kansaa.

Minä soittelin sinun edessäsi ja minä olin lapsi, mutta kun minä kohotin silmäni sinun puoleesi, niin liikahdelti sankarin kuva minun sielussani. Sillä sinä, Saul, olit minun sankarini ja minun sydämeni herra, ja minä olisin polvistunut sinun eteesi, jos minä olisin sinun silmistäsi lukenut, että sinä olisit sen tahtonut.

Sillä katso, joskus oli sinun olentosi niinkuin haikea laulu, ja toisen kerran nousit sinä pauhuun niinkuin Jumalan myrsky, mutta sitte olit sinä vielä niinkuin harmaa vuori, niin jäykkä ja tuijottava. Ja kun minä olin sinun silmiesi edessä, niin vapisin minä sinua, ja kun minä jäin yksin, niin minä itkin, enkä minä tiedä mitä; se oli, ikäänkuin minä sinua olisin itkenyt.

Saul, minä tunnen sinun, ja minä olen sielussani sinua nähden kasvanut. Ja vaikka minä joka hetki luulen sinun olosi pohjaan näkeväni, niin jokaisena uutena päivänä näen minä sinun elämäsi syvempänä vielä edessäni.

Saul, minun suuri sankarini, minä istuin sinun vieressäsi öiden hiljaiset hetket, ja päivien humussa minä ratsastin sinun sivullasi. Mutta kun minä sinua nyt muistan, niin en minä sinua niin muista, kun

sinä voittojen ja tekojen valaistuja teitä kuljit, vaan ne hetket minä muistossani elän, kun minä pitkien öiden hiljaiset ja synkeät hetket sinun rinnallasi istuin ja aamun viimein hiljaa näin otsallesi valkeentuvan. Sillä minä näen, että yöt sinä elit, mutta päivinä et sinä itseäsi ollut, etkä sinä itseäsi muistanut, sillä elämän humu ottaa ihmisen itseltänsä.

Tämä sinun kuvasi päivisin oli, jolloin sinä olit kansan sankari. Sillä minä näin sinun sotajoukkojesi kohinassa, kun sinä ilmestyit, niinkuin kirkastus ja ratsuasi hypähyttelit, ja kun sinun vihasi ääni sai ystäväinkin sydämet vavahtamaan. Ja minä näin sinun valtaistuimellasi istuvana, kun sinun otsasi sinun kruunusi alta hohti, ja kun kansat tummissa riveissä sinun edessäsi seisoivat ja etäisimmätkin kukkulat peittivät, ja kunnioituksen vavistus povissaan sinun lakisi armollisia ja ankaroita sanoja kuuntelivat. Semmoisena sinä kansalle ilmestyit, ja kun sinua katsoi, niin luuli itsensä mitättömyyteen hupenevan.

Mutta kun yö vaipui maalle ja ilma vaikenä, ja kun sinä jäit yksin huoneesesi istumaan, niin suurempana ilmestyit sinä minun silmiäni eteen, kun minä kanteleni kanssa sinun jalkojesi juurella istuin. Sillä sinä, se sankari, joka päivällä olit katsonut ihmisten ylitse niinkuin tomun ylitse, sinä istuit ja vapisit yöllä. Pimeässä minä näin sinun, kuinka sinun pääsi vaipui sinun kätesi varaan, niinkuin sinä olisit mahdittomaksi tullut, ja minä tunsin sinun katsantosi tumman ja tunkevan yön ilmassa ylläni. Mitä varten tahdoit sinä minun edessäsi istumaan? Kun sinä siinä rauenneena istuit, oliko sinun mielelläsi kevennykseksi, kun sinä tiesit minun sinun edessäsi istuvan, niin ett'en minä voinut silmiäni pois sinusta kääntää, vaan rävähtämättä sinua katsoin, niin että kun minä sinun nääntymyksesi näin, niin se otti minun niinkuin minä sinun mukana olisin nääntynyt, vaikk'en minä tietänyt, minkä tähden minua painoi? Ne hetket olivat synkeitä, niin että minussa seisahtuu, kun niiden tunto nyt vieläkin minun mieleeni tulee. Kun yö hitaasti kului ja sinun raskas hengityksesi pimeään takana nousi ja laski, niin nostin minä käteni ja silmäni monta kertaa ylös ja koetin pimeään lävitse sinua katsoa. Mutta sitte laskeutui sakea ahdistus minun päälleni ja minä annoin ajan mennä ilman että minä liikahtakaan ja tuijottelin epäselvässä tuskassa sinua kohden.

Ja yötä kului, ja yön hetket hiipivät hitaisina ohi, niin että hiljaisuudessa kuuli ajan raskaasti huokailevan. Mutta sinä istuit hiljaa ja sinun pääsi pysyi sinun kätesi nojassa. Ja hetkiä ja tuntia kesti, kunnes viimein aamun lyijyinen valo valusi huoneeseen akkunoista ylhäällä, ja sinä nousit hämärän takaa silmään, kosteat hiuksesi epäjärjestyksessä kalpealla ja runnellulla otsallasi, ja silmäsi otsasi alla selkeentymättöminä. Silloin sinä nousit istuimeltasi ja läksit, pääsi alaspäin vaipuneena, ovea kohden kävelemään, ja kun sinä astuit, niin minä näin, että sinun polvesi horjuivat, ja että sinun kätesi vapisivat, kun sinä otit oven kahvaan.

Mitä sinä niinä öinä itsessäsi elit? Minä muistan, että minä silloin jo sinun edessäsi istuessani sitä mieleni ahdistuksessa itseltäni kysyin. Mutta minä en silloin tietänyt vastausta siihen, enkä minä tietänyt muuta kuin sanattomassa kärsimyksessä sinun kanssasi olla ja yöt istua. Kun minä sinua ajattelin, niin minä tunsin sydämestäni sinun, ja minä tunsin niinkuin sinä olisit väkevä, väkevä ... minun rintani levittyi, kun minä sinua ajattelin, — ja kun minä siis näin, kuinka sinä minun silmiäni edessä nyykistyit sinun kuormasi alla, niin luulin minä mielessäni joskus, niinkuin täytyisi minun huutaa hädästä sinun puolestasi.

Välistä, kun oli sitte tämmöinen yö, ja kun sinä taas olit yhtä päätä istunut ja minä sinun edessäsi, niin saatoit sinä kauan liikahtamatta istuttuasi, yht'äkkiä hykääntää ylös ja käskeä minun ottamaan kanteleni ja soittamaan. Sillä minulla oli kanteleni aina kanssani, sillä niin sinä joka ehtoo erityisesti käskit. Joskus minä soitinkin. Ensin en minä tahtonut osata. Sillä minun mieleni oli harmaa ja jäykkä niinkuin sekavassa unennäössä. Mutta kun minä sitte olin pitänyt kannelta polvellani ja jonkun kerran koetellut sen kieliä ja kun siitä nousi ääniä, niin herkkenein minä kuuntelemaan sitä. Ensin se oli raskasta kuin unettoman huokailu, ja se värisi, ja sen alla oli kuin kätkeytyä itku. Mutta se itku soi minussa, sillä se oli minun sydämeni itku, ja se heltyi. Viimein minä unhotin kaiken, ja kuulin sitä soittoa vaan, ja minun oli suloista sitä kuulla, sillä siitä vuosi minun päälleni lämmin kyynelten tulva. Ja sitte katosi kaikki minun silmistäni, enkä minä yötä nähnyt enkä muistanut, missä minä olin, muuta kuin soittelin. Minun ympärilläni heräsi pehmeä ja viheriä ruohosto, sillä minä makasin ja huilua puhaltelin, ja iloiset ja valkoiset karitsat hyppelivät minun ympärilläni ja katselivat iloisilla silmillänsä minua korkeiden ruohojen välistä. Ilo virkosi minussa, ruohikko oli niinkuin pehmeä tyyny pään alla, ja minä näin päälläni viheriäisen puun oksan heiluvan, ja sen lehtien välistä pilkotteli korkealla sininen ja syvä taivas. Kauan makasin minä siinä kasvot ylöspäin ja puhaltelin huiluani ja kukkaset keinuivat ympärillä minun silmiäni tasalla ja hipasivat minua poskeen, ja otsani ylitse näin minä pääni takapuolella metsän latvat, jotka hiljaa huojuivat, ja jalkojen ylitse edessä näkyi lakea ja pehmeä niitty, jolla heinikko keinuili, ja taampana valkenivat avarat ja kaukaiset maat. Vasta myöhään minä heräsin, ja kun minä nostin silmäni, niin näin minä sinun, Saul, istuvan suorana istuimellasi, ja minua kohden katsovan, vaikk'et sinä minua näyttänyt näkeväsiäkään. Sinun poskiesi väri oli noussut, ja sinun silmiesi pohjalla loisti syvä hohto, ja sinun hengityksesi kävi tasaisena ja syvänä. Silloin vasta minä huomasin, että minä yhä vielä soittelin, ja annoin kanteleni vaipua polvilleni.

Mutta en minä joka kerta osannut soittaa, sillä minun oli niin raskas olla. Yhtenä yönä minä muistan. Sinä olit taaskin istunut pääsi kätesi varaan vaipuneena, etkä ollut muuta liikahtanut, kuin pari kertaa ottanut toisella kädelläsi istuimesi käsipuuhun ja sitä puristanut. Ulkona tuuli, ja silloin tällöin kuuli, kuinka se tunkeusi saliinkin ja raskaasti ja onteasti voihkasi ylhäällä pimeissä holveissa. Silloin keskeltä yötä minä kuulin sinun äänesi. Soita, David! Minä olin istunut haaveiden alla näännyksissä, niin että minun mieleni seisoj mustana minussa, ja kun sinun äänesi näin äkisti minuun löi, niin hykähdin minä kokoon. Kun sinun sanasi sitten minun korvissani selkeni, niin kuului sinun äänesi minulle niinkuin paraus, tai niinkuin karitsan ääni pimeässä yössä, kun susi sen on tavottanut. Ja minä olisin huutanut. Mutta kun minä nostin kanteleni, ja minun piti soittaman, niin ei siitä mitään tullut, sillä minä olin niinkuin lamassa ja minun mieleni makasi epäselvässä ahdistuksessa. Ja kun en minä voinut kädelläni liikettä tehdä, että minä olisin soittamaan voinut ruveta, niin kuulin minä taas sinun äänesi, Saul: soita David! Ja nyt se kuului, niinkuin rukous, ja minä olin tuntevinani, kuinka sinun äänesi oli kyynelissä, ja kuinka sinun kätesi olivat ristissä. Oh, Saul, minä olisin voinut likistää sinun vaatteesi lievetä minun rintaani vastaan, ja minä olisin voinut ottaa sinun miekkasi ja painaa sen kylmän kärjen rintaani vastaan ja rukoilla, että sinä painaisit sen minun sydämeeni, mutta soittamaan en minä olisi voinut kättäni nostaa. Silloin sinä huusit kolmannen kerran: soita, David! ja nyt se kuului kuin kirkaus ja sen takana välähti hengen hätä. Minun mieleni valtasi kivettynyt kammotus, ja minä nostin kanneltani ja tempasin kädelläni sen kieliä, mutta siitä kiljahti ääni, joka vihiasi. Ja kun minä toisen kerran vedin, niin katkesivat kantelen kielet minun käsieni alla ja ympäri pimeitä seiniä särenteli ääni kuin reväisy ja sitte paha nauru. Sen jälkeen vajentui kaikki. Silloin minä näin pimeässä, kuinka sinä, Saul, viskasit itsesi taapäin istuimellasi, ja kuinka sinun molemmat kätesi rutistuivat rintaasi vastaan, ja kuinka sinun kasvosu pusertuivat koviksi. Sitte sinun äänesi kuului taas: soita, poika! Etkö sinä soita! Samassa minä näin, kuinka sinun kasvojesi piirteet, jotka silmänräpäyksen olivat niinkuin rautaan taotut, kalpenivat, ja kuinka sinä hahmaisit taaksesi keihääsi perään, joka oli nojollaan sinun istuimesi selkää vastaan. Veri kivettyi minun suonissani, sillä minä näin, kuinka sinä otit sen käteesi ja kohotit sen, ja kuinka sen kärki väräsi ilmassa minua kohden. Minun huuliltani pääsi parahdus, minä lensin pystyyn, heitin kanteleni ja karkasin pois. Kammotus mielessä juoksin minä henkeni edestä pimeiden huoneiden lävitse, ja kuulin, kuinka askelten kumina kajasi tyhjissä ja pimeissä saleissa. Kun minä pääsin huoneeseni, vaivuin minä istumaan ja vapisin tuolillani. Vasta myöhään minä nousin vuoteelleni, ja kun minä sain peitteen vedetyksi päälleni, niin kätkin minä pääni sen alle, ja makasin avoimin silmin siellä, ja tunsin, kuinka minun sydämeni löi. Mutta sitte minä yht'äkkiä herkesin itkemään, sillä minun mieleni tuli niin haikeaksi. Ja kun minä jonkun aikaa olin itkenyt, niin että tynny minun poskeni alla oli kastunut ja kylmä, heräsi minussa tunto, niinkuin minä silloin olisin voinut soittaa. Jos minun kanteleni olisi ollut eheä, niin minä olisin noussut, ja pukeutunut vaatteet päälleni ja tullut ja soittanut sinun edessäsi, o, Saul, minun kuninkaani.

* * * * *

Voi Saul, minun sankarini ja minun kuninkaani, sinun elämäsi on selkeentynyt minulle. Minä olin lapsi silloin, ja minä kärsin sinun kanssasi, mutta nyt minä olen elänyt elämää, ja minä ymmärrän sinun olosi nyt. Sinä olit suuri, ja sinulle oli elämä sentähden ahdas, ja sinä kärselit elämisestä. Sillä taivas on matalalta, ja kuka suureksi on kasvanut, sen hartioilla elämä makaa ja häntä painaa. Ja kuka syvä on, hän syvästi elämän näkee, ja siitä kärsii ja kärsimiseensä kovettuu, ja oppii että elämä on kammotus.

Oh! Saul, minun sankarini ja suuri kuninkaani, suuri olit sinä, ja totisesti olit sinä päätäsi pitempi kaikkea kansaa.

LXIV.

Nyt minä yksin olen, ja nyt maailma kuoleman tarhaksi minun silmissäni muuttunut on. Ja kun minä eteeni katson, niin minun edessäni on vaan paljas lakastumus, ja harmaana ja jäykkänä kulkee minun tieni ulos kaukaisuuteen edessäni.

Minä olen oleva kuningas, ja minä olen istuva kuningasistuimellani, ja olen hallitseva suuria kansoja, ja niin minä olen oleva päiviäni loppuun saakka, mutta liikahtamaton ja harmaa on minun mieleni oleva, ja yksi päivä on oleva toisensa kaltainen aina kuoleman päivään saakka. Sillä minun elämäni on minun takanani, ja minä, joka olen kuningas ja hallitusistuimellani istun, olen itseni haamu, joka itseni jälkeen olen jäänyt, niin että minä vielä elän ja hallitsen, vaikka minun elämäni jo hautaan vaeltava ja vaeltanut on.

Ja kelmeä on taivas minun päälläni oleva, ja kylmänä ja laimeana on minun käteni miekkani kahvalla

lepäävä, mutta elämäni loppuun asti olen minä kestävä sentään, vaikka kaikki onkin lakastunut ja sammunut minulta, ja vaikk'en minä elämässäni näe muuta kuin tyhjän ja onton olon. Sillä minun elämäni pitkä tie häämöttää minun silmiäni edessä jäykkänä ja yksinäisenä, ja haudan suloinen vuode on kaukana. Ja kun minä tässä istun, niin minä olen itsessäni niinkuin kuollut, ja minun ohimoni ovat kylmät ja raukeat.

BEELZEBUBIN UNI.

Ja avaruudet lepäilivät ijäisyyksien sylissä ja ajat keinuilivat aikojen taa ja äärettömyydet hymistelivät syvää ja heleää rauhaansa.

Silloin Beelzebub unta näki. Sillä hän oli viskattu ales ja avaruuksien lävitse hän oli puikahtanut, niinkuin vihalseva kirous, ja syvyyksien nieluun hän oli syöksynyt, sinne missä hän aina tunsi ales ja ales syöksyvänsä, ja alemma ja alemma, ja missä hän sentään tunsi, niinkuin kaikki liikahtamatta olisi hänen päällään seisonut.

Silloin hän otti unen päällensä ja nukkui ja näki unta. Ja hän oli yhä vielä syöksyvinänsä, mutta vielä hän seiso liikahtamattomana keskellä sinisiä taivaita. Silloin hän tunsi pistelyn rinnassaan, ja kun hän katsoi, niin puikahti hänen rinnaltaan tulikiven säkene. Se tulikiven säkene oli sininen ja kelmeä, ja kun sitä katsoi, niin se oli niinkuin hento piiru, ja kun siihen otti sormellaan, niin se sähähti ja kirpelöitsi. Se säkene kirposi keskeltä hänen rinnastaan, ja niitä kirposi useampia, ja niitä tuli ja tuli. Viimein oli kaikki niinkuin suuri tulimeri, eikä nähnyt muuta kuin kypenöitseviä valkeoita, jotka risteilivät. Kun Beelzebub sitä katseli, niin täytti ilo hänen mielensä, sillä hän näki niinkuin hänen oman mielensä kyhähtely hänen silmänsä edessä leiskunut olisi. Ja kun hän sitä kauemmin katseli, niin kumpusi se ilo suurempana hänen mieleensä. Yht'äkkiä ei hän voinut estää silmiänsä hetkeksi välähtämästä, sillä hän näki unta, että hän oli niinkuin Jumala. Ja heittäen katseen, joka paloi, puhui hän itselleen näin ja hourasi itsensä: Katso, Jumala on levännyt ijäisyyksien päällä ja hänen henkensä hymisee avaruuksien lävitse niinkuin syvien urkujen soitto, joka äärettömyyksiä pohjasta nousee. Ja Jumala täyttää kaiken, eikä mitään alkua ole, sillä kaikki oleminen on Jumalan heleä rauha, ja mitä on, se on Jumalan suuresta olemisen ilosta virittynyt. Mutta nyt ilon aallot suurina minun mielessäni käyvät, miks'en minäkin siis iloani eläväksi loisi. Sillä luomisen voima on ilo, ja minulla on ilo nyt. Niin puhui Beelzebub unessaan ja hänen ohimoiltaan leimahtelivat liekit.

Ja kun Beelzebub oli nostanut päätänsä vielä kerran ja antanut silmiensä kylpeä tulien läikkyvässä meressä, hän taas jatkoi, ja nyt hänen äänensä oli rajaton käsky:

Siis uneni, nyt minä teitä käsken, totelkaa! Te valkeat, jotka sähisette, lähelläni, ympärilläni, kaukana, niin kauas kuin silmä kantaa ja kauempana vielä, minä olen käteni nostanut, nyt kuulkaa! Ruvetkaa kiertämään, kiertäkää, kiertäkää, kehässä kiertäkää, kehässä, ettei teidän tiellenne loppua tulisi! Noin yhtäänne päin ja toiset toisaanne päin, ja suuret kehät ja pienet kehät ja sekaisin kaikki, ja kaikki ympäri ja ympäri ja vastaan ja vastaan. Noin, nyt syytty soitto jo! Kas, sillä vuolu käy tulen loiskunnan ylitse ja valkeat yhtyvät virtoihin ja suuret kehät käymään rupeavat ja pienet kehät ja kaikki niinkaus kun silmä näkee, liikkumaan käy. Mutta eivät ne yhtä liikettä ole, eikä sopujen äänetöntä soittoa, sillä minä tahdon, että repii. Sillä minä rakastan soittoa ja poljentaa, jonka sylissä kaikki keinuu niinkuin notkuva tanssi, mutta minä rakastan semmoista poljentaa, jossa kaikki sekaisin käy. Kas, sillä minun silmissäni on kuuma lento, ja silmät huimatuiksi tulevat, kun kaikki rinnan ja rinnan käy, ja vastaan ja vastaan.

Ja vielä jatkoi Beelzebub:

Ja kuulkaa taas, minun palavat tanssijaini laumat, vielä minä luomiseni äänen nostan. Te polttavat ja kiitävät, te säihkyvät ja lentävät, nyt minulla on uusi sana, se kuulkaa! Ottakaa päällemme muodot ja valkeanne kätkekää, niin että sen tuike muotojen pehmeän vaipan alle kätketyksi jää ja siellä palaa. Siis lennot ja kiitävät kierrot, jähmettykää! Maaksi seisahtukaa, ja ottakaa päällemme vuorien muoto ja meren vallien ainainen käynti ja puiksi puhjetkaa ja ruohoiksi ja tuulina humiskaa! Jähmettykää! Mutta jääköön allenne lennon pakotus ja poltteenne ajava palo! Mutta vielä: kuulkaa! Nyt minä luomiseni mestariksi rupean ja mieleni suuren teon teen. Siis! Valkeat ja palavat liekit! Ottakaa yhteen ja kiertykää kiinni ja keräksi käykää, ja siinä olkoon uumotus ja pakotus ja huikea revintä ja siinä kaikki polton henget vangittuina olkoot, ja yhtäälle olkoon siinä pistely ja toisaanne pistely ja kaikkianne olkoon siinä pistely, mutta rautaisena levätköön sen päällä jäykkä pidätys! Hiljaisuus nyt. Hän syntyköön!

Ihminen, ole tervehditty! Miksi vavahdit, kun elämään virvonta sinun lävitse repäisi? Haa — nyt sinulla on elämän lahja. Joko kirkastuu maailma silmissäsi, näetkö kuinka se palaa? Haa — ota rinnastasi kiinni vaan, ja toisten joukkoon! Siellä on paloa ennenkin jo. Mene! hei, pitkät hiuksesi valkeassa takapuolelle jääneinä, käsien suonenveto edessä, noin, ja silmät auki revittyinä ja posket onttoina! Mene ja elä! ... ja eläkää! ... palavat loputtomat ihmisparvet!

Kun Beelzebub tämän saa kirkastuksi, luhistuu hän silmänräpäykseksi kokoon. Mutta sitte hän taas kiskasee itsensä ylös, ja saa äänensä esille. Näin hänen sanansa nyt kuuluvat:

Ja elämä käyköön, kun se syntynyt on! Sillä nyt on juhlien päivä tullut, ja nyt on koittanut luomisen seitsemäs päivä ja elämän noitasabatti on alkanut. Hei, loiskukoon ja loimukoon, sillä nyt vietetään tuskien suuria häitä, ja itse minä soittaja olen elämän päivänä. Ja nyt minä olen luomiseni työn loppuun vienyt, ja nyt minä katson, mitä minä tehnyt olen.

Elämän suuri ja palava kuva! Vihurina, vihurina kierrit. Ja kierrä! Kas, tämä kuva on, ja minä lyön käsiäni ilosta yhteen! Noin! ympäri, ympäri, ylös ja ales! Nyt tämä olka tännepäin, nyt tuo olka, suistukaa, suinpäin, ales syvyyteen, pää edellä, jalat edellä, toiset ylös, temmaisten, repien. Hei! toistanne jaloista kiinni ottakaa ja itsenne yläpuolelle kiskaiskaa, noin! rutistakaa ja vetäkää ales ja polkekaa, ja ympäri, ympäri polttavat kierrot! Hei sinä siinä! Kaksin käsin vaan, sinä minun miehieni olet! kas noin, nyt se keikahti ja sinä seisot tukevasti hänen kummallakin olkapäällään. Oikein, oikein! Sinä tavoittelet kädelläsi jo uutta taas, sen hiuksiin otat, aiot nakata sen selälleen, ja hänen rintansa päälle nousta ja ylemmä kiivetä. Sinusta minä pidän! Mitä nyt? Ottiko joku sinua uumilta, kas, sinne alas viskasi, että selkäsi natkahti, ja nyt ponnistaa kantapäällään sinun kasvojasi vastaan, niin että nenäsi lysmistyy ja pääsi taaksepäin taipuu ja kaulasi suonet paisuvat, kun et tahdo hengitettyksi saada. Ha-ha, sinä olet oikeaa lajia, tuskin sait päätäsi puoleen taivutetuksi, ja hengityksesi käymään taas, niin jo olet survaissut nyrkkisi keskelle tuon vietävän rintaa, joka altapäin päällesi tunkee: sinne se meni, sinä kunnan poika. Mutta nyt on jo toinen päälläsi ja sinua kurkusta puristaa ja polvillaan temmasee sinun rintaasi vastaan. Oikein, oikein, nyt karasit hampaillasi sen jalkaan, en olisi itse osannut sitä sen rivakammin tehdä. Hei, ponnista vaan, taidat vielä ylöskin itsesi kiskaista, vaikka yksi riiviö kaksin käsin sinun vasenta jalkaasi nytkiikin, ja toinen sinun uumasi ympärille on käsivartensa kieraissut ja sinua alaspäin vetää, niin että ruumiisi taipuilee, kas niin, joko hellitit sen kantapäästä päälläsi: nyt olet sinne alas nakattu ja virut siellä, ha-ha, ei sinusta mihinkään ollutkaan... Hei vaan, hei vaan! tallaten, huohottaen, kuumat täplät jokaisella poskella, siniset liekit ohimoilla kypenöiden, hei vaan ympäri, yliympäri, ylös ja alas ja sekaisin kaikki ja elämän vihuri käyköön! Vääntyvät jäsenet ja revityt hiukset ja natkahtelevat ruumiit, hei yhtenä pyörteenä kaikki! Nyt tanssitaan elämää, ja Beelzebub soittelee.

Ja taas Beelzebub kiihtymisestään lannistuu, ja kun hän viimein rupeaa puhumaan taas, niin on hänen äänensä ajottain vaipunut ja langennuksissa, eikä hänessä ole muuta merkillistä, kuin että hänen silmiinsä tuokiottain loimahtaa hohtava kiilto, niinkuin sammuvaan hiileen. Mutta vielä hänessä hetkeksi lehahtaa hänen hourauksensa voima, vaikka se kohta laimentuu.

Seis vielä! Sillä vieläkin minä tahdon luomisen sanan sanoa. Kaikki olkoon jähmetys! Sillä kaikki olkoon niinkuin se kuuma käynti olisi ja kiihkeä ympärilento, ja kädet olkoot kokotetut ja hiukset takapuolelle jääneet, ja kaikki jäsenet ponnistuksessa olkoot, niin että, kun se silmään tulee, niin se silmien edessä on niinkuin huimaava käynti ja taistelun kamppailus, mutta se olkoonkin jähmettynyt, niin että kun sitä katsoo, niin kaikki paikassaan seisoo. Ja vielä! Huudolta kadotkoon ääni! Niin että kun kaikki huutaa ponnistavat, ja henkensä takaa ilmaa vetävät, että he äänensä kuulumaan saisivat, niin ei siitä mitään kuulukkaan. Ja vaikka kaikki siis silmien edessä on taivaaseen asti pauhaava räikynä ja kirkuna, niin olkoon se kaikki sentään syvä vaikeneminen, niin että kun minä nauran ja ilostani kiljahtelen, niin se kuuluu kuin kirkahdus tyhjässä kaupungissa, jossa rutto käynyt on, ja jossa kaikki huoneet kylmillä ovat. Siis olkoon kaikki se suuri humu minun silmiäni edessä jähmetyksissä! Sillä minä tahdon teoistani iloita ja kammatuksen nähdä.

Ja tämä on minun ajatukseni ja tahtoni, kun minä tämän käsken, että jokainen hädässä olisi ja hätään kiedottu olisi, mutta myöskin niin että jokainen hädässään yksin olisi, ikäänkuin hän haudassaan olisi. Sillä minä tahdon että elämä vielä syvempi kammatus olisi, kun se onkaan. Sentähden olen minä asettanut ihmiset niin, että vaikka he kaikki toistensa rinnan ovat, ja ahdingossa ovat toistensa tähden, niin eivät he sentään toisistaan mitään tiedä, vaan jokainen ainoastaan oman itsensä tietää ja oman hätänsä pakotuksessa hykertele. Ja tässäkin olen minä syvällä viisaudella tehnyt. Sillä minä olen istuttanut jokaiseen sen halun, että hän tahtois tuskansa sanoiksi sulattaa, että hän sillä itsensä toisille avajaisi, ja siitä tuskainsa lievityksen löytäisi. Mutta sitte minä olenkin lukinnut hänen itseensä, niin ett'ei hän sitä voikkaan tehdä. Sillä minä olen asettanut niin, että jokainen oman ylenpalttisen kärsimyksensä alla sokaistu ja kuuro on, niin ett'ei hän muuta nähdä ja kuulla voi, kuin oman polttonsa eikä toisten kärsimystä nähdä ja säällillä itseänsä ja toisia lievittää saata, ja että kun kaikki valittavat ja lievitystä hakevat, niin ei ole yhtäkään, joka sen valituksen kuulemaan kerkiäisi, ja että kun he toisilleen puhua koettavat, niin eivät he keskenään puhukkaan ja toistensa sydämen hätää kuulustele ja sille

lievittävä kättä pane, vaan kumpikin koko ajan oman hätänsä kanssa selittämätöntä puhetta pitää. Ja vielä enemmän olen minä tehnyt. Sillä minä olen pannut heidän suuhunsa vieraan äänen, joka ei mitään ole muuta kuin sanoja, ja kun he sitte puhuvat ja oman äänensä kuulevat, niin he itsekkin peljästyvät sitä, sillä ei se heidän sydämensä ääni olekkaan, joka siinä soi, vaan he kuulevat vieraan ja tyhjän äänen, joka ilmassa kajaa. Kun he siis valittaa koettavat, ja sydäntänsä kuormasta vapahtaa tahtovat, niin eivät he sentään valitustaan rinnastaan ulos saa, vaan heidän valituksensa lankee takaisin heidän itsensä päälle, ikäänkuin ilma heidän ympärillään kuollut olisi, ja heidän sanansa kaiuttomina takaisin tupsahuttaisi. Ja niin minä saan sen toimeen, että he muun kärsimyksensä lisäksi vielä kärsivät siitä, että he joka hetki luulevat sanoistansa lievityksen löytävänsä, ja sitä toivovat, mutta sitte pettyvät, niin että he joka hetki uudestaan minun edessäni tuskansa alle nykyistyvät. Sillä minä olen asettanut niin että ihminen on itsensä salpa.

Ja sitte on minulla vielä yksi teko, jonka minä tehnyt olen, ja josta minä iloitsen, kun minä ihmisten elämää katselen. Sillä minä olen luuloja heihin istuttanut, ja minä olen heidän olonsa niinkuin verkkoihin käärinty. Mutta tämänkin minä olen varsin viisaasti asettanut, ja asettanut niin, että mitä he ovat, sen he ovat kärsimyksen kautta ja kärsimyksessä, ja että he itse ovat itsensä tuska ja olemisensa haava. Sillä mitä enemmän he elävät, sitä enemmän he kärsivät, ja mitä syvemmin he elämänsä tuntevat, sitä syvemmin he tuskansa tuntevat. Ja heidän olonsa on niinkuin lentävän tähden: mitä nopeammin se kiittää, sitä hehkuvammin se palamaan syttyy.

Nämä ovat ne luulot, jotka heidän elämänsä tekevät. Sillä he luulevat itsensä vapaiksi, ja luulevat että he itse elämänsä määräävät, eivätkä tiedä, että itse ovat oma elämänsä. Sillä mitä he ovat, sen he elävät, eikä heidän elämänsä muuta ole kuin heidän oman olemisensa tuntemista. Ja heidän olemisensa on, ja se määrää heidät aina. Mutta he luulevat itsensä vapaiksi, ja luulevat kirkkaalla tahdolla elämänsä valitsevansa ja vallitsevansa, ja luulevat että heidän olemisellansa joku tarkoitus on. Ja sitte he suunnittelevat ja pyrkivät ... ja katuva! Mutta minä tahdon nauruun ratketa kun minä heidän semmoisina näen, sillä ennemmin ilmaan heitetty kivi itse oman tiensä määrää ennenkuin ihminen elämänsä, eivätkä he tiedä, että joka heidän tekonsa on heidän itsensä auki kehittämistä, ja etteivät he ikinä itsestään ulos ja itsensä yläpuolelle pääse, sillä joka teossaan he itsinensä pysyvät; ja kun he muuta luulevat, niin se on turha ilman tavoitus, ja he itse lyövät pilkalla itsiään vasten silmiä, sillä se juuri on heidän elämänsä pilkka ja heidän olonsa harhakuva, ett'eivät he näe, että he aina ja kaikessa itseensä sidottuja ovat, ja että he aina oman itsensä kanssa kätöksillä juoksevat.

Mutta sitte minä olen vielä toisia harhakuvia heidän silmänsä eteen asettanut, niin että he aina viekotuksen alla ovat. Sillä kun he itsensä ovat kadottaneet niin ett'eivät he tiedä, mitä he ovat ja missä he ovat, niin on kaikki heidän silmistään sumeessa, ja siihen minä olen heidät kietonut, niin ett'eivät he tiedä, missä he pettävä kangastusta takaa ajavat ja missä vilvottava totuus lepää. Ja kun minä heitä katselen ja heidän olemistaan ajattelen, niin nauran minä niin että minun kimakka nauruni vaikenneiden avaruuksien takana rivahtelee. Sillä koko heidän elämänsä on harhaa ja pimeässä hapuilemista. Sillä sen mikä heille vaivaksi on, heidän sydämensä poltteen, joka heitä aina ja aina ajaa, ja joka aina heitä on ajava, sillä se on minun rinnastani lähtenyt, ja joka on heidän olemisensa ja heidän kirouksensa, ja josta vapahdettuina he olemasta lakkaisivat ja ijäisyyksien sointuun sammuisivat, sen olen minä heidän silmistään rakkauden ja kunnian ja onnen harhahaamujen alle kätkenyt, niin että he sen sydämensä lievityksenä pitävät ja sen perään ajatustensa aina lentää antavat. Sillä kun he juuri vaivojensa suurimman hädän alla ovat, luulevat he rakastavansa, ja kun polttava tuike heidän sydämensä lävitse käy ja he ovat niin, että he paljasta nääntymystä ovat, niin silloin he kunnian houretta näkevät, ja kun he niin ovat, että heidän ympärillään paljas musta pimeys on, ja kun he kauimmas levostansa suistuneet ovat, niin silloin he onnen sinisen taivaan päällensä näkevät, ja aina he hourivat. Sillä koko heidän olonsa on aina sula hulluus ja pettymyksen heure ja minun suuri iloni.

Mutta vielä olen minä heidän sydämiinsä yhden heureen laskenut, ja se heure on kaikkein suurin heure. Sillä he pelkäävät kuolemata, ikäänkuin se heille hengen hätä olisi. Sillä minä olen kätkenyt sen heidän silmistänsä, että elämä heidän suurin hätänsä on, ja että he niinkauan valkeassa ovat, kun he elämässä ovat. Eivätkä he nyt näe, että he kuolemassa minusta vapahtuvat, ja että kuolemassa minun rintani kipuna heissä sammuu, ja että he kuolemassa vaipuvat unhotuksen ijäisesti hymisevään soittoon, ja että levon vilvotus sinä hetkenä heidän päälleen tulee, kun kuoleman siipi heidän päälleen leyhyy. Ja tämä on suurin heure, jonka minä heihin istuttanut olen, sillä nyt he pelkäävät sitä, jota heidän rakastaman pitäisi ja jonka syleilyä heidän himoitseman pitäisi, ja jonka tulo olisi suloinen hunaja heille. Niin minä heidät olen riivannut ja kaiken heidän silmissään ylös alaisin kääntänyt. Ja minä iloitsen siitä suuresti, sillä minulla on ilo minun tekojani katsella, ja ne ovat kaikki hyvät. — — —

Mutta minä nousen taas, ja vielä minä tahdon luomiseni ylitse silmättää. Te valkeain kehät, käykää yhä ja ylös ja alas ja yliympäri ja ympäri yhä, ja sekaisia kaikki! Ja siniset säkenet, leiskukaa, ja uudet säkenet, syttykää! Oh, sillä olemisen loimo levitköön, ja siniset pistävät kipinät avaruuksien ylitse käykööt! Siis sähähdelkää ja kirpelöikää, ja uusia mailmoja sytyttäkää; sillä niin nopeasti kuin ajatus lentää ja niin kauas kuin sen kanto on, maailmat syttykööt, ja luomisen silmänräpäys avaruuksien

lävitse reväisköön, niinkuin kirkuva kirous! Sillä minä tahdon unhottaa, että lakana ja ympärillä ja yllä ja alla on vielä keinuvien äärettömyyksiä syli, joka ijäisessä levossa soittelee, ja minä tahdon unhottaa, että se on niin ääretön, että vaikka minä ajatukseni voimakkaimpaan lentoon laskisin, ja ajatuksellani ijäisyyttä leikata koettaisin, niin vaikka se kauimmas lentäisi, niin hervottomana se sentään takaisin vajoi sieltä ja omaan itseensä vaipuisi, ikäänkuin ei se missään käynyt olisi. Oh, minä tahdon unhottaa, että minun ympärilläni on äärettömyys, joka päily ja keinuu, joka on niinkuin Jumala, johonka kaikki seisahtuu, ja joka on lepo ja kuolema. Oh, syttykää mailmat, niin kauas kuin ajatus lentää, ja pala! olemisen tuikkiva loimo, sillä minun rintani on palava piste ja ratketa, ratketa minä tahdon, ja säkenissä käydä, ja maailman ja olemisen palon minä rinnastani sytytän, ja se loiskukoon, loiskukoon! vaikka sen loiskunta sitte olisikin niinkuin värjyvä piste keskellä syvää avaruutta, joka oman leponsa ijäisyydessä lepäilee.

Sellaista unta näki Beelzebub, koska hän nukkui ja läpi avaruuksien syvyyksiä vajosi. Ja Beelzebub näkee unta yhä ja maailma seisoo ja tähdet palavat vielä.

* * * * *

Tämän olen minä David, Israelin kuningas laulanut, kun minulla oli kova selkeentymisen hetki, ja tähän lauluun olen minä elämän sulkenut.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK BATHSEBA: DAVIDIN PUHELUJA ITSENSÄ KANSSA

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or

creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.

- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™’s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.